

LWR-4101-12-00/2012
Nr ewid. 52/2013/P/12/185/LWR

Informacja o wynikach kontroli

**FUNKCJONOWANIE SZKÓŁ
I OŚRODKÓW SZKOLENIOWYCH W POLICJI,
PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ
I STRAŻY GRANICZNEJ**

MISJA

Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej

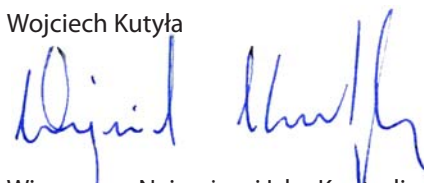
WIZJA

Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa

p.o. Dyrektor Delegatury NIK we Wrocławiu:
Mieczysław Biernat

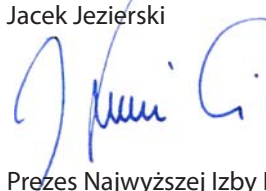

Akceptuję:
Wojciech Kutyla

Wiceprezes Najwyższej Izby Kontroli

Zatwierdzam:
Jacek Jeziński

Prezes Najwyższej Izby Kontroli
dnia 28 czerwca 2013

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
02-056 Warszawa
T/F +48 22 444 50 00

www.nik.gov.pl

1. WPROWADZENIE.....	6
2. PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI.....	8
2.1. Ocena kontrolowanej działalności	8
2.2. Dobre praktyki	13
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	13
3. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE.....	15
3.1. Uwarunkowania prawno-organizacyjne i ekonomiczne.....	15
3.2. Istotne ustalenia kontroli	19
3.2.1. Funkcjonowanie strzelnic ćwiczebnych	19
3.2.2. Organizacja funkcjonowania szkolnictwa skontrolowanych formacji	19
3.2.3. Kadra dydaktyczno-naukowa zatrudniona w szkołach i ośrodkach szkoleniowych.....	21
3.2.4. Zakres i wyniki szkolenia funkcjonariuszy	29
3.2.5. Finansowanie szkół i ośrodków szkoleniowych.....	32
3.2.6. Wykorzystanie bazy naukowo-dydaktycznej	36
3.2.7. Utrzymanie nieruchomości.....	40
3.2.8. Sprawowanie nadzoru i kontroli oraz załatwianie skarg	42
4. INFORMACJE DODATKOWE	44
4.1. Przygotowanie i organizacja kontroli	44
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli	44
4.3. Finansowe i inne rezultaty kontroli	47
5. ZAŁĄCZNIKI.....	49

Wykaz stosowanych skrótów i pojęć

MSW	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
KGP	Komenda Główna Policji
KG PSP	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej
KGSG	Komenda Główna Straży Granicznej
PSP	Państwowa Straż Pożarna
SG	Straż Graniczna
WSPoI	Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie
SGSP	Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie
CSP	Centrum Szkolenia Policji w Legionowie
SP	Szkoła Policji (w Katowicach, Słupsku, Pile)
SA PSP	Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej (w Krakowie, Poznaniu)
SP PSP	Szkoła Podoficerska Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy
CS PSP	Centralna Szkoła Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie
CSSG	Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie im. Żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza
COSSG	Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie im. Marszałka Józefa Piłsudskiego
OSSSG	Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu
Szkolenie zawodowe podstawowe w Policji	Jest to szkolenie według jednolitego programu szkolenia zawodowego właściwego dla tego szkolenia, przygotowującego policjantów do wykonywania podstawowych zadań służbowych na stanowiskach, na których są wymagane kwalifikacje zawodowe podstawowe.
Szkolenie zawodowe podstawowe dla policjantów, którzy odbywali służbę kandydacką	Jest to szkolenie zawodowe podstawowe w zakresie uzupełniającym różnice programowe między odbytym szkoleniem w Oddziałach Prewencji Policji a szkoleniem zawodowym podstawowym (dla nowo przyjętych policjantów).
Szkolenie zawodowe dla absolwentów szkół wyższych w Policji	Jest to szkolenie dla policjantów w służbie stałej według jednolitego programu szkolenia zawodowego policjantów właściwego dla tego szkolenia, przygotowującego policjantów do wykonywania zadań służbowych na stanowiskach, na których są wymagane kwalifikacje zawodowe wyższe.

Doskonalenie zawodowe w Policji

Celem doskonalenia zawodowego jest w szczególności nabywanie, aktualizowanie, rozszerzanie oraz pogłębianie wiedzy i umiejętności zawodowych policjanta, wymaganych przy wykonywaniu przez niego zadań i czynności służbowych, a także uzyskanie przez niego dodatkowych uprawnień, w tym uprawnień instruktorskich.

Służba kandydackaw PSP

Dotyczy osób przyjętych do szkół PSP, tj.: podchorążych w Szkole Głównej Służby Pożarniczej oraz kadetów w szkołach aspirantów PSP. Polega na odbywaniu studiów i pobieraniu nauki w szkole i odbywaniu praktyk, zgodnie z planami studiów (nauczania), programami kształcenia (nauczania) oraz regulaminami studiów (nauki) i statutami szkół.

Szkolenia specjalistyczne w SG

Przygotowują funkcjonariuszy i pracowników do wykonywania szczególnych zadań na zajmowanych przez nich stanowiskach lub stanowiskach, do których objęcia są przewidziani.

Kursy doskonalące w SG

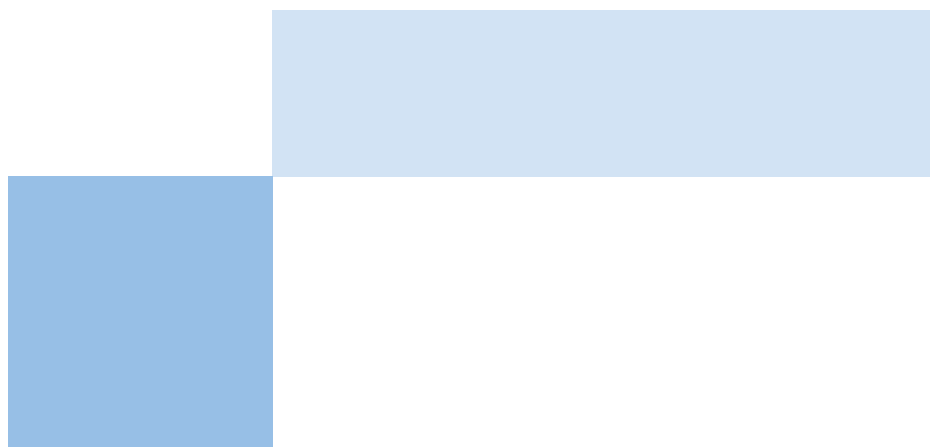
Mają na celu podniesienie i uaktualnienie posiadanych przez funkcjonariuszy i pracowników kwalifikacji lub umiejętności zawodowych niezbędnych do wykonywania zadań służbowych na zajmowanych stanowiskach.

Psw

Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r.

Pzp

Prawo zamówień publicznych z dnia 29 stycznia 2004 r.

Temat i numer kontroli

Funkcjonowanie szkół i ośrodków szkoleniowych w Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej (P/12/185). Kontrola planowana, podjęta z własnej inicjatywy NIK z uwagi na dużą rangę tych służb w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Szczególny wymiar zadań stawianych przed tymi formacjami wymaga odpowiedniego przygotowania funkcjonariuszy, tak aby swoje obowiązki wykonywali jak najlepiej dla dobra społeczeństwa i kraju.

Cel główny kontroli

Celem kontroli była ocena funkcjonowania systemu kształcenia w szkołach i ośrodkach szkoleniowych w Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej.

Zakres przedmiotowy i cele cząstkowe

- ocena legalności organizacji funkcjonowania szkół i ośrodków szkoleniowych w Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej,
  - ocena legalności, celowości, rzetelności i gospodarności wykorzystania przez szkoły i ośrodki szkoleniowe potencjału naukowego i bazy naukowo-dydaktycznej w zakresie kształcenia policjantów, strażaków i strażników,
  - ocena legalności, celowości, rzetelności i gospodarności pozyskiwania i wydatkowania środków na funkcjonowanie szkół i ośrodków szkoleniowych w Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej,
  - ocena legalności, celowości, rzetelności i gospodarności zarządzania mieniem szkół i ośrodków szkoleniowych,
  - ocena legalności i rzetelności funkcjonowania nadzoru i kontroli oraz załatwiania skarg i wniosków.
- Dodatkowo celem kontroli była identyfikacja ewentualnych mechanizmów korupcyjnych i zjawisk korupcyjnych w zakresie gospodarowania nieruchomościami przez Policję, Państwową Straż Pożarną i Straż Graniczną.

Zakres podmiotowy kontroli oraz jej organizacja

Kontrola została przeprowadzona w okresie od 25 kwietnia 2012 r. do 9 stycznia 2013 r., przy czym na czas trwania w Polsce Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej została ona zawieszona. W kontroli koordynowanej przez Delegaturę NIK we Wrocławiu uczestniczył także Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego NIK w Warszawie oraz Delegatury NIK: w Bydgoszczy, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Olsztynie, Poznaniu i w Szczecinie. Kontrolą objęto łącznie 22 podmioty, tj.:

- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych,
- Komendę Główną Policji w Warszawie,
- Komendę Główną Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie,
- Komendę Główną Straży Granicznej w Warszawie,
- Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie,
- Szkołę Główną Służby Pożarniczej w Warszawie,
- Centrum Szkolenia Policji w Legionowie,
- Centralną Szkołę PSP w Częstochowie,
- Szkołę Podoficerską PSP w Bydgoszczy,
- 5 komend wojewódzkich PSP (tj.: w Toruniu, Gdańsku, Katowicach, Krakowie i w Poznaniu),

- 3 szkoły Policji (w Słupsku, Katowicach i Pile),
- 2 szkoły aspirantów PSP (w Krakowie i Poznaniu),
- 3 ośrodki szkolenia Straży Granicznej (w Kętrzynie, Koszalinie i Lubaniu).

Szczegółowy wykaz podmiotów skontrolowanych przez poszczególne jednostki organizacyjne NIK stanowi załącznik Nr 5.1 do Informacji.

■ Podstawa prawna, kryteria kontroli

Kontrola została przeprowadzona na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), z uwzględnieniem kryteriów: legalności, celowości, rzetelności i gospodarności.

2.1 Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, z nieprawidłowościami funkcjonowanie systemu kształcenia w szkołach i ośrodkach szkoleniowych Policji, Państwowej Straży Pożarnej oraz Straży Granicznej. Na pozytywną ocenę zasługuje realizacja przez te jednostki zadań statutowych w zakresie organizacji i prowadzenia szkoleń funkcjonariuszy, wyposażenia szkół i ośrodków szkoleniowych w niezbędne pomoce dydaktyczne, a także zapewnienia odpowiednich warunków lokalowych umożliwiających prowadzenie zajęć dydaktycznych na wysokim poziomie.

Ujawnione nieprawidłowości dotyczyły m.in. braku zapewnienia odpowiedniej kadry szkoleniowej oraz zaspokojenia tylko w 30% potrzeb w zakresie szkolenia i podwyższenia kwalifikacji funkcjonariuszy Policji i Państwowej Straży Pożarnej, co determinowane było wielkością środków finansowych przeznaczanych na ten cel. Stan ten negatywnie wpływał na stopień wykorzystania posiadanej bazy dydaktyczno-kwaterunkowej (23.247 miejsc wykładowych i kwaterunkowych zlokalizowanych w 531 budynkach i budowlach), którą średnio w badanym okresie wykorzystywano na poziomie mniejszym niż 50%. Wykazano także, że nie wszystkie użytkowane obiekty były utrzymywane w należytym stanie technicznym, a część nieruchomości nie miała uregulowanego stanu prawnego.

Uzasadnienie oceny ogólnej

1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie oceniła uregulowania prawno-organizacyjne w zakresie funkcjonowania szkolnictwa i doskonalenia zawodowego funkcjonariuszy Policji i Straży Granicznej, niemniej zwrócenia uwagi wymaga fakt, że Minister Spraw Wewnętrznych, jako organ prowadzący szkoły Państwowej Straży Pożarnej², nie określił w regulaminie organizacyjnym Ministerstwa wykonywania zadań wynikających z ustawy o systemie oświaty, a dotyczących m.in. zapewnienia warunków funkcjonowania szkół oraz sprawowania nadzoru nad ich działalnością, wskutek czego, zadania organu prowadzącego, wykonywał także Komendant Główny PSP, zamiast Minister Spraw Wewnętrznych.

Ponadto organizacja Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie odbiegała od przyjętych zasad organizacji studiów w innych mundurowych uczelniach publicznych. Szkoła ta realizowała bowiem w głównej mierze zadania dydaktyczne dotyczące różnego rodzaju szkoleń specjalistycznych, a nie studiów wyższych. Nie kształciła bezpośrednio kandydatów na oficerów Policji, lecz służyła do uzupełnienia wykształcenia funkcjonariuszy przyjętych wcześniej do służby z wykształceniem średnim. Uzupełnienie przedmiotowego wykształcenia odbywało się w godzinach pracy funkcjonariuszy, w trybie oddelegowania ich z miejsca stałego zatrudnienia na koszt pracodawcy. Izba zauważa przy tym, że przy występującym na rynku pracy bezrobociu osób z wyższym wykształceniem³ nie zachodziła potrzeba zatrudnienia w Policji osób z wykształceniem średnim, a następnie kierowania ich do WSPol celem uzupełnienia wykształcenia i ponoszenia z tego tytułu dodatkowych kosztów.

¹ Według czterostopniowej skali ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami, negatywna.

² 2 szkoły aspirantów PSP w Krakowie i Poznaniu i Centralna Szkoła PSP w Częstochowie.

³ Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wyższym wykształceniem w badanych latach wynosiła średnio 201,3 tys. osób.

W tym stanie rzeczy należy ocenić zasadność dalszego funkcjonowania WSPol w tej strukturze organizacyjnej. [str. 19-21 Informacji]

2. Niewystarczające było, z wyjątkiem Straży Granicznej, przygotowanie zawodowe pracowników dydaktycznych zatrudnionych w szkołach i ośrodkach szkoleniowych w Policji i Państwowej Straży Pożarnej. Nieprawidłowości w tym zakresie wystąpiły przede wszystkim w szkołach wyższych.

W Wyższej Szkole Policji w Szczytnie stwierdzono niewystarczające kwalifikacje nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć na kierunku administracja. W sposób nierzetelny i niewłaściwy zarządzano też potencjałem zatrudnionej kadry akademickiej, wskutek czego dochodziło do niewykonywania lub przekraczania przez nauczycieli ustalonego pensum dydaktycznego. Niewłaściwa była też struktura zatrudnienia w Uczelni pracowników naukowo-dydaktycznych do ogólnej liczby zatrudnionych. Zbyt wysoki był wskaźnik, bo przekraczający 70%, udział pracowników z tytułem zawodowym magistra zatrudnionych na stanowiskach nauczycieli akademickich w stosunku do ogółu zatrudnionej kadry dydaktycznej. Zauważyć przy tym należy, że w latach 2011–2012 nie przeprowadzano ocen okresowych nauczycieli akademickich, do czego obligowały przepisy art. 132 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz postanowienia Statutu.

W Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie niewystarczająca była liczba zatrudnionych nauczycieli akademickich w stosunku do realizowanych zadań. W konsekwencji zatrudniona kadra nauczycielska umożliwiała zrealizowanie w badanym okresie zajęć dydaktycznych tylko w 58,5% łącznego wymiaru pensum wynikającego z planów studiów. Powodowało to konieczność powierzania nauczycielom dodatkowych zajęć, co skutkowało z kolei przekraczaniem przez nich ustalonego pensum nawet o 300%. Zatrudniano także pracowników akademickich na stanowisku asystenta, pomimo że nie posiadali oni wymaganego stopnia naukowego doktora oraz na stanowisku adiunkta bez tytułu naukowego doktora habilitowanego. Uczelnia nie zachowała także proporcji wynikającej z przepisu art. 163 ust. 2 ustawy Psw dotyczącej liczby studentów studiujących na studiach stacjonarnych do liczby studentów odbywających zajęcia w trybie niestacjonarnym⁴.

W pozostałych skontrolowanych szkołach i ośrodkach szkoleniowych Policji i Państwowej Straży Pożarnej przygotowanie zawodowe nauczycieli i kadry instruktorskiej pozwalało na pełną realizację zadań związanych z przeprowadzaniem szkoleń specjalistycznych, choć nie wszyscy nauczyciele posiadali przygotowanie pedagogiczne. [str. 21-29 Informacji]

3. Skontrolowane szkoły i ośrodki szkoleniowe w Policji i Straży Granicznej rzetelnie i legalnie zarządzały nieruchomościami Skarbu Państwa powierzonymi im w trwałe zarząd. Odmiennie było w Państwowej Straży Pożarnej, gdzie w 4⁵ spośród 9⁶ skontrolowanych jednostek szkoleniowych stwierdzono, że w ewidencji finansowo-księgowej nie ujęto gruntów o wartości 5.283,1 tys. zł, a w SGSP w Warszawie nieruchomości zabudowanej o wartości 2.685,6 tys. zł, co w konsekwencji powodowało nierzetelne prowadzenie ksiąg rachunkowych. [str. 36-40 Informacji]

4. W skontrolowanych formacjach niepełna była realizacja zadań w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez funkcjonariuszy w stosunku do potrzeb ustalonych przez skontrolowane Komendy Główne. W Policji, w badanych latach, zapotrzebowanie w tym zakresie

⁴ W uczelni publicznej liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych nie może być mniejsza od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych.

⁵ W CS PSP w Częstochowie, SA PSP w Poznaniu i Krakowie i SP PSP w Bydgoszczy.

⁶ Bez KW PSP w Katowicach, gdyż komenda nie posiadała ośrodka szkoleniowego.

wynoszące 52.594 osób zaspokojono w 58,6%, w Państwowej Straży Pożarnej – na 12.543 osób przeszkolono tylko 18,5%. Lepiej było w Straży Granicznej, gdzie przeszkolono 43.758 osób. Ponadto z przeprowadzonego przez NIK (w czasie trwania kontroli) badania ankietowego w zakresie praktycznej oceny kwalifikacji zawodowych absolwentów szkoleń wszystkich formacji wynikało m.in., że programy szkoleń nie były w pełni przystosowane do wymogów stawianych funkcjonariuszom później w czasie wykonywania zadań. Przełożeni funkcjonariuszy w ankietach (10.599 ankiet) najczęściej wskazywali na zbyt małą liczbę zajęć praktycznych oraz nieodpowiednie przygotowanie do wykonywania zadań specjalistycznych (ratownictwa specjalistycznego, bezpieczeństwa w portach lotniczych, czy znajomości przepisów kodeksu wykroczeń i karnego). [str. 29-32 Informacji]

5. W skontrolowanych formacjach wielkość środków finansowych przeznaczonych na szkolenia (doksztalcanie funkcjonariuszy) zmniejszała się corocznie i była niewystarczająca w stosunku do występujących potrzeb w tym zakresie, co zdaniem NIK należy ocenić negatywnie. W badanym okresie środki na ten cel zmniejszyły się z 410,9 mln zł w 2009 r. do 365,3 mln zł w 2011 r., tj. o 11,1%. Zróżnicowane były średnie koszty kształcenia słuchaczy w poszczególnych skontrolowanych jednostkach. W Policji koszty te wynosiły od 6,3 tys. zł (SP w Katowicach) do 76,2 tys. zł (CSP w Legionowie), podczas gdy oszacowany przez Komendę Główną Policji koszt kształcenia słuchacza wynosił 32,1 tys. zł przy obłożeniu 80% bazy szkoleniowej. W Państwowej Straży Pożarnej średni koszt kształcenia słuchacza wynosił od 104,7 tys. zł (CS PSP w Częstochowie) do 217,9 tys. zł (SP PSP w Bydgoszczy), natomiast w Straży Granicznej od 187,3 tys. zł (COSSG w Koszalinie) do 527,5 tys. zł (OSSSG w Lubaniu). Różnice te wynikały ze zmniejszenia liczby kursantów i szkoleń na skutek ograniczania środków finansowych na działalność szkoleniową, co powodowało niepełne wykorzystanie istniejącej bazy dydaktycznej, której utrzymanie wiązało się z ponoszeniem stałych, wysokich kosztów utrzymania. [str. 32-36 Informacji]

6. We wszystkich formacjach niepełne było wykorzystanie posiadanej bazy naukowo-dydaktycznej i kwaterunkowej.

W Policji wykorzystanie miejsc szkoleniowych w badanym okresie wynosiło średnio 45,6%, a bazy noclegowej – 73,6%. Najniższe wykorzystanie miejsc szkoleniowych było w CSP w Legionowie – 37,3%, a najwyższe w SP w Katowicach – 63,0%, natomiast bazy kwaterunkowej najniższe w CSP w Legionowie – 69,2%, a najwyższe w SP w Pile – 76,8%.

W Państwowej Straży Pożarnej średnie wykorzystanie miejsc szkoleniowych w salach wykładowych wynosiło 36,6%. Najniższe odnotowano w SA PSP w Poznaniu – 32,5%, natomiast najwyższe w SA PSP w Krakowie – 40,8%. Pełne było natomiast wykorzystanie miejsc kwaterunkowych.

W Straży Granicznej średnie wykorzystanie miejsc szkoleniowych w badanym okresie wyniosło 25,5%. Najniższe wykorzystanie było w CSSG w Kętrzynie – 18,3%, a najwyższe w OSSSG w Lubaniu – 31,6%. W przypadku zaś bazy noclegowej średnie wykorzystanie wyniosło 56,3%. Najniższe odnotowano w OSSSG w Lubaniu – 33,1%, natomiast najwyższe w COSSG w Koszalinie – 71,6%. [str. 36-40 Informacji]

7. W dwóch skontrolowanych formacjach, tj. w Policji i Straży Granicznej odpowiednie było, w stosunku do wymagań programowych, wyposażenie w pomoce dydaktyczno-naukowe. W Państwowej Straży Pożarnej natomiast w 3⁷ spośród 5 szkół oraz 2⁸ z 4 ośrodków

⁷ SA PSP w Poznaniu i Krakowie oraz CS PSP w Częstochowie.

⁸ Ośrodki szkoleniowe KW w Krakowie i KW w Poznaniu.

szkoleniowych nie uzyskano mierników tzw. „kryteriów satysfakcji”⁹ dotyczących wyposażenia szkół. W 2010 r. SA PSP w Poznaniu i w Krakowie osiągnęły wskaźniki zgodności wyposażenia na poziomie odpowiednio 66% i 62% (przy zakładanym wskaźniku 80%), natomiast w 2011 r. – CS PSP w Częstochowie i SA PSP w Krakowie – osiągnęły wskaźnik 13,8% i 55%. Ponadto w 1 (SGSP) z 5 skontrolowanych szkół ograniczony był dostęp do pomocy naukowych niezbędnych do nauki własnej w ramach samokształcenia. Stwierdzono przypadki braku dostępu do pozycji książkowych wymaganych przez prowadzących zajęcia. I tak, w ramach przedmiotu „Technologie informacyjne” – nie zabezpieczono literatury w żadnej z 4 wskazanych pozycji książkowych, natomiast w zakresie wymaganym w 7 innych przedmiotach kontrola wykazała niepełne zabezpieczenie zalecanej literatury. [str. 38-39 Informacji]

8. W 10 spośród 17¹⁰ skontrolowanych jednostek szkoleniowych trzech formacji stwierdzono niewłaściwy stan techniczny użytkowanych nieruchomości. Przeprowadzone w czasie kontroli oględziny wykazały nieodpowiedni stan techniczny użytkowanych obiektów budowlanych we wszystkich 5 skontrolowanych jednostkach Policji, w 3¹¹ spośród 9 skontrolowanych jednostkach szkoleniowych Państwowej Straży Pożarnej oraz w 1¹² z 3 ośrodków szkolenia Straży Granicznej. Polegały one m.in. na: uszkodzonej konstrukcji nośnej obiektu i elewacji, utrudnionego dostępu do przyłączy mediów, zawilgoceniu i zagrzybieniu ścian, odpadaniu tynku, niewłaściwym zabezpieczeniu przeciwpożarowym. Nieodpowiednie były także warunki sanitarno-higieniczne. Nieruchomości ulegały stopniowej degradacji. W konsekwencji stan techniczny tych obiektów nie zapewniał właściwych warunków do nauki. Ponadto, w Ośrodku Szkolenia KW PSP w Gdańsku stwierdzono bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego z powodu m.in. niezabezpieczenia przewodów elektrycznych i przyłącza gazowego. Poinformowany o tym fakcie Komendant Wojewódzki PSP spowodował wyeliminowanie zagrożenia. [str. 40-42 Informacji]

9. Minister Spraw Wewnętrznych nie uregulował od 12 lat zasad i warunków technicznych użytkowania strzelnic ćwiczebnych w Policji i Straży Granicznej. Obowiązek taki wynikał z przepisu art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 6 lipca 1994 r. Prawo budowlane. W konsekwencji w Policji eksploatacja 20 strzelnic odbywała się na podstawie decyzji Komendanta Głównego Policji z 14 grudnia 2006 r., natomiast w Straży Granicznej eksploatacja 8 strzelnic nie była w ogóle unormowana. Zauważyć przy tym należy, że Izba już dwukrotnie (w 2005 r. i 2012 r.) zwracała uwagę na konieczność uregulowania tej kwestii. Minister w odpowiedzi na ostatnie zalecenia NIK podał, że przygotowana wersja projektu rozporządzenia w sprawie strzelnic oczekuje na podjęcie uzgodnień międzyresortowych. [str. 19 Informacji]

10. We wszystkich skontrolowanych formacjach ujawniono nierzetelne wywiązywanie się służb z obowiązków wynikających z Prawa budowlanego m.in. w zakresie wykonywania przeglądów

⁹ W dokumentach „Cele i kierunki działania PSP” na 2010 r. i 2011 r. wyznaczono po 9 celów głównych, w tym m.in. „Doskonalenie kadr na potrzeby PSP oraz innych jednostek ochrony przeciwpożarowej”. Do jego realizacji jako cele szczegółowe w 2010 r. zaplanowano 7 działań, natomiast w 2011 r. – 10 działań, w tym „Standaryzacja wyposażenia bazy dydaktycznej szkół PSP i ośrodków szkolenia w komendach wojewódzkich PSP”. Określono również mierniki do osiągnięcia tych celów oraz dodatkowo dla niektórych celów „kryteria satysfakcji” np.: wskaźnik M5.6.1 – w wysokości 80% – zgodność wyposażenia szkół kształcących w zawodzie technika pożarnictwa z wyposażeniem określonym w podstawie programowej kształcenia w zawodzie technika pożarnictwa; wskaźnik M5.6.2 – w wysokości 80% – zgodność wyposażenia ośrodka szkolenia w komendzie wojewódzkiej PSP z modelowym wyposażeniem poligonu pożarniczego.

¹⁰ Oględzin nie przeprowadzono w ośrodku szkolenia KW PSP w Katowicach.

¹¹ W SGSP, SA PSP w Krakowie i SP PSP w Bydgoszczy.

¹² OSSSG w Lubaniu.

okresowych stanu technicznego nieruchomości, prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych oraz zagospodarowania zbędnych nieruchomości.

W Policji nieprawidłowości w tym zakresie wystąpiły w 3 spośród 5 skontrolowanych jednostek. W SP w Słupsku w księżkach dla strzelnic brak było wpisów potwierdzających dokonywanie przeglądów okresowych. W SP w Pile i CSP w Legionowie wykazano nieskuteczne działania w celu zbycia bądź dalszego zagospodarowania nieruchomości zbędnych, tzw. pustostanów, na których utrzymanie w badanym okresie wydatkowano 332,8 tys. zł.

W Państwowej Straży Pożarnej w 4¹³ z 5 skontrolowanych szkół PSP i Ośrodka Szkoleniowym KW PSP w Krakowie stwierdzono brak realizacji obowiązku przeprowadzania przeglądów obiektów budowlanych, o czym NIK zawiadomił nadzór budowlany. Ponadto we wszystkich szkołach PSP niewłaściwie prowadzono książki obiektu budowlanego. Nieprawidłowości i uchybienia polegały w szczególności na niezamieszczaniu wpisów o zrealizowanych przeglądach okresowych oraz danych charakteryzujących dany obiekt.

W Straży Granicznej w 1 (OSSSG w Lubaniu) z 2¹⁴ skontrolowanych ośrodków szkolenia nie przestrzegano terminów dokonywania przeglądów obiektów budowlanych. Opóźnienia sięgały od 1 do 432 dni w przypadku przeglądów rocznych oraz od 17 do 448 dni w przypadku przeglądów pięcioletnich.

Przykłady te wyczerpują znamiona wykroczeń określonych w art. 93 ustawy Prawo budowlane. [str. 40-42 Informacji]

11. W Policji i Państwowej Straży Pożarnej stwierdzono, że przy wydatkowaniu środków publicznych nie przestrzegano przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych. W Policji, w 2¹⁵ spośród 5 skontrolowanych jednostek ujawniono, iż wskutek nierzetelnego postępowania dokonano niewłaściwego wyboru wykonawcy robót na kwotę 118,8 tys. zł. Podobnie było w PSP, gdzie w 1 (SGSP) z 5 szkół dokonano także niewłaściwego wyboru wykonawcy robót na kwotę 354,2 tys. zł. Ponadto przygotowując postępowanie zmierzające do zawarcia umowy ramowej nie ustalono łącznej wartości zamówień oraz nie wykluczono wykonawców, niespełniających wymogów określonych w tej umowie. W rzeczywistości wartość udzielonych zamówień przekraczała o 18.953,7 tys. zł wartość zamówienia. Powyższe nieprawidłowości w ocenie NIK można uznać za przykład korupcyjnej dowolności postępowania. [str. 33, 35 Informacji]

12. Nierzetelnie sprawowany był nadzór i kontrola przez MSW oraz Komendantów Głównych Policji i Państwowej Straży Pożarnej nad działalnością szkoleniową podległych im jednostek organizacyjnych. Stwierdzone w toku przedmiotowej kontroli nieprawidłowości wskazują na niedostateczną skuteczność systemu nadzoru i kontroli. Upoważnione komórki kontroli wewnętrznej ujmowały wprawdzie w swoich działaniach przedmiotową problematykę, przeprowadzając łącznie 38 kontroli, to jednak MSW w latach 2011–2012 nie przeprowadzało w ogóle takich kontroli. Przedstawione nieprawidłowości wskazują na słabość funkcjonowania systemu nadzoru i kontroli.

Sporadycznie do kontrolowanych jednostek wpływały skargi dotyczące działalności szkoleniowej. W sumie, w badanym okresie odnotowano 83 takie skargi. W 7 z 22 skontrolowanych jednostek nie

¹³ Z wyjątkiem CS PSP w Częstochowie.

¹⁴ Bez CSSG w Kętrzynie, którego właścicielem obiektów jest Warmińsko – Mazurski Oddział SG.

¹⁵ SGSP i CSP w Legionowie.

odnotowano żadnej skargi. Spośród złożonych skarg zasadnych było 11. Wszystkie skargi załatwione zostały w terminach wynikających z Kodeksu Postępowania Administracyjnego. [str. 42-43 Informacji]

2.2 Dobre praktyki

Najwyższa Izba Kontroli, mając na uwadze propagowanie dobrych praktyk, zwróciła uwagę na niżej przedstawione rozwiązania, których zastosowanie w innych służbach może przyczynić się do podniesienia poziomu kształcenia funkcjonariuszy poszczególnych formacji mundurowych.

Mierniki satysfakcji – Państwowa Straż Pożarna

Komendant Główny PSP corocznie wyznaczał cele, kierunki i zadania Państwowej Straży Pożarnej. Cele szczegółowe obejmowały również doskonalenie kadr na potrzeby PSP oraz innych jednostek ochrony przeciwpożarowej. Wyznaczone zadania dotyczyły m.in. doskonalenia poziomu przygotowania specjalistycznego funkcjonariuszy, ewaluacji procesu kształcenia zawodowego PSP, przygotowania założeń do nowelizacji szkolenia podstawowego i specjalistycznego oraz doskonalenia zawodowego PSP. Dla osiągnięcia powyższych celów od 2010 r. Komendant Główny PSP ustalił mierniki oraz określił kryteria satysfakcji. I tak w dokumentach „Cele i kierunki działania PSP” na 2010 r. i 2011 r. wyznaczono po 9 celów głównych, w tym m.in. „Doskonalenie kadr na potrzeby PSP oraz innych jednostek ochrony przeciwpożarowej”. Dodatkowo dla niektórych celów określono również „kryteria satysfakcji”, np.: wskaźnik M5.6.1 – w wysokości 80% – zgodność wyposażenia szkół kształcących w zawodzie technika pożarnictwa z wyposażeniem określonym w podstawie programowej kształcenia w zawodzie technika pożarnictwa; wskaźnik M5.6.2 – w wysokości 80% – zgodność wyposażenia ośrodka szkolenia w komendzie wojewódzkiej PSP z modelowym wyposażeniem poligonu pożarniczego.

Ankiety z jakości szkolenia – Straż Graniczna

Straż Graniczna w swoich ośrodkach szkoleniowych wprowadziła, jako zasadę przeprowadzanie badania poziomu i jakości szkoleń specjalistycznych i kursów doskonalących za pomocą badań ankietowych wśród uczestników tych szkoleń. Ankietowanie to dotyczyło m. in. takich kwestii jak oceny przez słuchaczy organizacji szkoleń, procesów ich prowadzenia, a także mocnych i słabych stron kursów-szkoleń. Zebrane informacje były wykorzystywane do unowocześnienia szkoleń, zmiany programów nauczania, podnoszenia ich atrakcyjności.

2.3 Uwagi końcowe i wnioski

Uwzględniając przedstawione w niniejszej Informacji wyniki kontroli oraz podjęte przez kierowników skontrolowanych jednostek działania w celu realizacji przekazanych im wniosków pokontrolnych (patrz – podrozdział 4.2 Informacji), Najwyższa Izba Kontroli przedstawia pod adresem Ministra Spraw Wewnętrznych następujące wnioski:

1. **Niezwłoczne uregulowanie stanu prawnego dotyczącego funkcjonowania strzelnic ćwiczebnych, z uwzględnieniem specyfiki szkoleń i konieczności zapewnienia bezpieczeństwa ich użytkownikom.**
2. **Kontynuowanie, przy udziale Komendantów Głównych: Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej, prac w zakresie zidentyfikowania realnych potrzeb szkoleniowych poszczególnych formacji w celu zoptymalizowania stopnia wykorzystania bazy i kadry dydaktyczno-naukowej.**

- 3. Podjęcie działań w kierunku zwiększenia wielkości środków finansowych przeznaczonych na utrzymanie bazy szkoleniowej poszczególnych formacji w celu niedopuszczenia do pogorszenia stanu technicznego użytkowanych obiektów i budowli.**
- 4. Spowodowanie zmiany dotychczasowego statusu funkcjonowania Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, mając na względzie fakt, że funkcjonariusze wcześniej przyjęci do służby z wykształceniem średnim mogą podwyższać swoje wykształcenie nie tylko w WSPol (na koszt pracodawcy), ale także w każdej innej uczelni publicznej, w miejscu zamieszkania lub wykonywania pracy, a co ważniejsze na własny koszt, co niewątpliwie wpłynie na obniżenie kosztów ponoszonych na tego rodzaju szkolenia.**

3.1 Uwarunkowania prawno-organizacyjne i ekonomiczne

Podstawowe regulacje prawne określające funkcjonowanie szkół i ośrodków szkoleniowych przez służby mundurowe podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych (Policję, Państwową Straż Pożarną, Straż Graniczną) zostały określone w szczególności w: ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji¹⁶; ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o PSP¹⁷; ustawie z dnia 12 października 1990 r. o SG¹⁸; ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym¹⁹; ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²⁰; ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami²¹; ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²²; ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane²³; ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁴ oraz ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁵. Bardziej szczegółowe omówienie aktów prawnych związanych z kontrolowaną działalnością przedstawiono w załączniku nr 5.2, natomiast wykaz ważniejszych aktów prawnych – w załączniku nr 5.3.

Z przedstawionych wyżej aktów prawnych wynika, że umundurowane formacje: Policja – przeznaczona jest do ochrony bezpieczeństwa ludzi i utrzymania porządku publicznego, Państwowa Straż Pożarna – powołana jest do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami oraz Straż Graniczna – do której zadań należy ochrona granicy państwowej na lądzie i morzu oraz kontrola ruchu granicznego. Pełna, sprawna i skuteczna realizacja tych zadań wymaga od wykonujących je funkcjonariuszy posiadania stosownych umiejętności zawodowych. Biorąc pod uwagę szczególnie wymiar zadań stawianych tym formacjom do ich realizacji, konieczne jest, aby proces kształcenia zawodowego funkcjonariuszy był ukształtowany i realizowany w sposób zapewniający właściwe przygotowanie do służby stałej a działalność dydaktyczna szkół i ośrodków szkolenia ww. formacji prowadzona była na wysokim poziomie, zważywszy na fakt, że koszty ich funkcjonowania pokrywane są z budżetu państwa. I tak:

Policja

Jednostkami szkoleniowymi Policji właściwymi w sprawach szkolenia i doskonalenia zawodowego policjantów są w szczególności następujące jednostki:

- Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie,
- Centrum Szkolenia Policji w Legionowie,
- Szkoła Policji w Słupsku,
- Szkoła Policji Pile,
- Szkoła Policji w Katowicach.

Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, jest publiczną szkołą wyższą – uczelnią służb państwowych w rozumieniu Psw, nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz

¹⁶ Tj. Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 ze zm.

¹⁷ Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68 ze zm.

¹⁸ Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675 ze zm.

¹⁹ Dz. U. z 2013 r., poz. 572.

²⁰ Dz. U. Nr z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.

²¹ Dz. U. z 2010 r. nr 102, poz. 651 ze zm.

²² Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

²³ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.

²⁴ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

²⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 330.

jednostką organizacyjną Policji w rozumieniu ustawy o Policji. WSPol jest osobą prawną z siedzibą w Szczytnie. Władzami Szkoły są Komendant-Rektor i Senat. Komendant-Rektor jest rektorem Szkoły i kierownikiem jednostki organizacyjnej.

Centrum Szkolenia Policji w Legionowie i Szkoły Policji w Słupsku, Pile i Katowicach, działają na podstawie ustawy o Policji i innych obowiązujących przepisów prawa oraz statutu. Jednostki te są państwowymi jednostkami budżetowymi. Nadzór nad ich działalnością sprawuje Komendant Główny Policji. Przedmiotem ich działalności, w tym działalności podstawowej, jest szkolenie i doskonalenie zawodowe policjantów i pracowników Policji. W odniesieniu do tych jednostek nie ma zastosowania ustawa o systemie oświaty.

Skontrolowane szkoły i ośrodki szkolenia Policji swój potencjał (kadrowy i lokalowy) wykorzystywały w głównej mierze do realizacji szkoleń podstawowych funkcjonariuszy. We wszystkich jednostkach szkoleniowych Policji w 2009 r. szkoleniem zawodowym podstawowym objęto 6.366 policjantów, w 2010 r. – 3.665, w 2011 r. – 5.840 i w I kwartale 2012 r. – 1.501. Szkoleniem zawodowym absolwentów szkół wyższych objęto natomiast w 2009 r. 1.495 policjantów, w 2010 r. – 1.427, w 2011 r. – 941, w I kwartale 2012 r. – 281.

Szkolenie zawodowe podstawowe dla policjantów przyjętych do służby w Policji w ramach procedury konkursowej realizowane było we wszystkich jednostkach szkoleniowych²⁶, według programów corocznie zatwierdzanych przez Komendanta Głównego Policji²⁷. Zgodnie z założeniami organizacyjnymi czas trwania tego szkolenia w 2009 r. obejmował 146 dni szkoleniowych (ok. 29 tygodni), a w 2010 r. i 2011 r. po 124 dni (ok. 25 tygodni).

Szkolenie zawodowe podstawowe dla policjantów, którzy odbywali służbę kandydacką realizowane było we wszystkich szkołach policyjnych²⁸ według programu stanowiącego załącznik do decyzji Nr 17 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 stycznia 2008 r. zmieniającej decyzję w sprawie wprowadzenia programu szkolenia zawodowego podstawowego dla policjantów, którzy odbyli służbę kandydacką. Zgodnie z założeniami organizacyjnymi czas trwania tego szkolenia obejmował 77 dni szkoleniowych (ok. 15 tygodni).

Szkolenie zawodowe dla absolwentów szkół wyższych realizowane było w WSPol w Szczytnie, według programów corocznie zatwierdzanych przez Komendanta Głównego Policji²⁹. Zgodnie z założeniami organizacyjnymi czas trwania tego szkolenia w 2009 r. obejmował 155 dni szkoleniowych (ok. 31 tygodni), a po zmianie programu – 125 dni (ok. 25 tygodni), w 2010 r. – 125 dni (ok. 25 tygodni), a w 2011 r. – 119 dni (ok. 24 tygodnie).

Doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy w 2009 r. prowadzono w oparciu o 85 różnego rodzaju programów szkolenia. W 2010 r. katalog programów zwiększył się o 4 nowe programy, tj. do 89, i w 2011 r. również o 4 nowe programy, tj. do 92. Zakres przedmiotowy szkoleń specjalistycznych

²⁶ W 2010 r. – nie dotyczy WSPol.

²⁷ W 2009 r. – załącznik do decyzji Nr 821 Komendanta Głównego Policji z dnia 19 listopada 2007 r. zmieniającej decyzję w sprawie wprowadzenia programu szkolenia zawodowego podstawowego, a w 2010 r. i 2011 r. – załącznik do decyzji Nr 9 KGP z dnia 11 stycznia 2010 r. zmieniającej decyzję w sprawie wprowadzenia programu szkolenia zawodowego podstawowego.

²⁸ W 2010 r. – nie dotyczy WSPol, a w 2011 r. – szkolenie prowadzono w Szkole Policji w Słupsku.

²⁹ W 2009 r. i 2010 r. – załącznik do decyzji Nr 681 Komendanta Głównego Policji z dnia 20 września 2007 r. w sprawie programu szkolenia zawodowego dla absolwentów szkół wyższych oraz programu stanowiącego załącznik do decyzji Nr 270 KGP z dnia z dnia 6 lipca 2009 r. zmieniającej decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego dla absolwentów szkół wyższych. W 2011 r. – załącznik do decyzji Nr 12 KGP z dnia z dnia 28 stycznia 2011 r. zmieniającej decyzję w sprawie programu szkolenia zawodowego dla absolwentów szkół wyższych.

funkcjonariuszy Policji był wielokierunkowy. Szkolenia dotyczyły w głównej mierze takich zagadnień, jak np.: kurs specjalistyczny dla przewodników psów służbowych do wyszukiwania zapachów narkotyków; kurs specjalistyczny w zakresie prowadzenia śledztwa wybuchu; kurs specjalistyczny dla minerów – pirotechników kandydatów na instruktorów; kurs specjalistyczny dla policjantów – kandydatów na nurków; kurs specjalistyczny w zakresie korzystania z zasobów Systemu Informacyjnego Schengen, Wizowego Systemu Informacyjnego oraz VISMail; kursy specjalistyczne z języka angielskiego poziom IV, V, VI. Przewidziany programami czas trwania kursów specjalistycznych wynosił od 2 dni (np. kurs specjalistyczny w zakresie videorejestratorów wykroczeń) do 185 dni (kurs dla przewodników psów do badań osmologicznych).

Państwowa Straż Pożarna

PSP posiada własny system kształcenia i szkolenia. Składa się on z dwóch podsystemów, z których jeden odpowiada za podwyższanie kwalifikacji ogólnych przygotowując młodych ludzi do zawodu strażaka, technika pożarnictwa lub inżyniera pożarnictwa, natomiast drugi związany jest z podwyższaniem kwalifikacji zawodowych w strukturach straży. System ten dotyczy również strażaków zatrudnionych w zakładowych strażach pożarnych.

System kształcenia PSP tworzą:

- ♦ Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie, kształcąca na studiach pierwszego stopnia – inżynierów pożarnictwa oraz na studiach drugiego stopnia – magistrów inżynierów pożarnictwa,
- ♦ Centralna Szkoła PSP w Częstochowie,
- ♦ 2 szkoły aspirantów PSP w Krakowie i Poznaniu, kształcące w zawodzie technik pożarnictwa,
- ♦ Szkoła Podoficerska PSP w Bydgoszczy,
- ♦ 15 ośrodków szkolenia w komendach wojewódzkich PSP.

SGSP, utworzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 1982r. w sprawie utworzenia Szkoły Głównej Służby Pożarniczej³⁰, działa na podstawie ustawy Psw oraz nadanego statutu. Uczelnia jest publiczną uczelnią służb państwowych, kształcąca strażaków PSP, funkcjonariuszy innych służb i straży nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych oraz osoby cywilne.

Centralna Szkoła PSP w Częstochowie i Szkoły Aspirantów PSP (w Krakowie i Poznaniu) są policealnymi szkołami zawodowymi, dającymi wykształcenie średnie. Kształcą i wychowują funkcjonariuszy pożarnictwa, przygotowując ich do objęcia w jednostkach organizacyjnych PSP stanowisk wymagających średniego wykształcenia zawodowego. Organem prowadzącym dla tych Szkół jest minister właściwy do spraw wewnętrznych a bezpośredni nadzór nad działalnością szkół, sprawuje Komendant Główny PSP.

Szkoła Podoficerska PSP w Bydgoszczy kształci strażaków – ratowników z terenu całego kraju na kursach dla podoficerów i szeregowców, dających słuchaczom możliwość zajmowania stanowisk przewidzianych dla szeregowców i podoficerów w PSP.

Ośrodki szkolenia działają w ramach komend wojewódzkich PSP i wykonują zadania przede wszystkim na potrzeby danego województwa. Realizują kształcenie w zawodzie strażaka (szkolenie podstawowe strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej), szkolenia specjalistyczne i doskonalące, szkolenia dla strażaków ratowników OSP biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych,

³⁰ Dz. U. Nr 3, poz. 21.

kursy dla inspektorów ochrony przeciwpożarowej i szkolenia na potrzeby powszechnego systemu ochrony ludności.

Wysoki był udział chętnych do kontynuowania nauki w szkołach strażackich. Średnio na jedno miejsce w 3 szkołach kandydowało w roku szkolnym 2011/2012 – 8,6 kandydata, w roku 2010/2011 – 8,9 kandydata a w roku 2009/2010 – 9 kandydatów. Dodać przy tym należy, że zwiększyła się liczba przyjętych kandydatów do tych szkół. W roku szkolnym 2011/2012 przyjęto bowiem ogółem 314 aspirantów, tj. więcej o 32,2% (o 101 osób) niż w roku 2009/2010 i o 14,0% (o 44 osób) niż w roku 2010/2011.

Straż Graniczna

W SG szkolenie i doskonalenie zawodowe realizowane jest w Centralnym Ośrodku Szkolenia SG w Koszalinie, Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie i Ośrodku Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu.

Centralny Ośrodek Szkolenia SG w Koszalinie prowadzi szkolenia funkcjonariuszy SG w służbie przygotowawczej i stałej, realizowane poprzez szkolenie podstawowe i specjalistyczne, szkolenie w zakresie szkoły podoficerskiej, szkolenie w zakresie szkoły chorążych i przeszkolenie specjalistyczne wymagane do mianowania na pierwszy stopień oficerski oraz szkolenie funkcjonariuszy w służbie kandydackiej, obejmujące szkolenie podstawowe i specjalistyczne, a także prowadzi kursy doskonalące, doskonalenie zawodowe i naukę języków obcych funkcjonariuszy oraz pracowników SG. Ośrodek prowadził szkolenie w oparciu o programy szkolenia opracowane i zatwierdzone w myśl odrębnych przepisów oraz w oparciu o roczne plany szkolenia. Szkolenie funkcjonariuszy i pracowników SG ośrodek prowadził stacjonarnie, zaocznie lub w trybie przemiennym.

Centrum Szkolenia SG w Kętrzynie prowadzi szkolenia i przygotowanie funkcjonariuszy oraz pracowników SG do prawidłowego wykonywania zadań określonych w ustawie o SG oraz przepisach wykonawczych do niej. Zasady organizacji i przebieg szkolenia w Centrum oraz prawa i obowiązki słuchaczy określał regulamin nauki oraz regulamin słuchaczy wprowadzony przez Komendanta Centrum.

W procesie dydaktyczno-wychowawczym do podstawowych zadań Centrum należały między innymi:

- przygotowanie przyszłych oficerów, podoficerów, chorążych dla potrzeb jednostek
- organizacyjnych SG,
- prowadzenie różnorodnych szkoleń specjalistycznych i kursów doskonalących dla
- funkcjonariuszy i pracowników cywilnych SG,
- udzielanie pomocy szkoleniowej jednostkom organizacyjnym SG,
- organizowanie konferencji, seminariów i sympozjów,
- prowadzenie działalności badawczej i wydawniczej na potrzeby własne i jednostek
- organizacyjnych SG.

Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych SG w Lubaniu kształci funkcjonariuszy pionu postępowań w sprawach cudzoziemców oraz przewodników psów służbowych SG. Zadania dydaktyczne, przy współdziałaniu z komórkami logistycznymi, zapewniającymi prawidłowe funkcjonowanie ośrodka, realizował: Zakład do spraw Cudzoziemców, Zakład Kynologii, Zakład Służby Granicznej, Zakład Szkolenia Ogólnozawodowego, Zakład Organizacji i Dydaktyki.

3.2 Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Funkcjonowanie strzelnic ćwiczebnych

Na problem braku regulacji w zakresie funkcjonowania strzelnic ćwiczebnych w formie odpowiedniego rozporządzenia Najwyższa Izba Kontroli zwracała już uwagę podczas poprzednich kontroli, tj. w 2005 r.³¹ i w 2012 r.³² Mimo tego Minister Spraw Wewnętrznych, na którym ten obowiązek spoczywał – stosownie do art. 7 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane – nie doprowadził do określenia zasad i warunków technicznych jakim powinny odpowiadać strzelnice ćwiczebne. Ustalono, że nadal trwała faza uzgodnień międzyresortowych. Projekt rozporządzenia przekazany został do KGP w celu uszczegółowienia warunków technicznych jakimi powinny odpowiadać te obiekty.

W ocenie NIK, trwający już ponad 12 lat okres wdrażania wymaganych regulacji wskazuje na opieszałość odpowiedzialnych służb w kwestii zapewnienia bezpieczeństwa korzystania ze strzelnic ćwiczebnych. Jedną z przyczyn długiego procedowania przedmiotowego rozporządzenia była – jak podał Minister w złożonych wyjaśnieniach – złożoność problematyki z uwagi na zróżnicowany charakter szkolenia strzeleckiego w poszczególnych służbach resortu, a także ze względu na konieczność korzystania ze specjalistycznych opracowań jednostki naukowej WAT w zakresie balistyki zewnętrznej. Ponadto, z uwagi na konieczność bezwzględnego zapewnienia bezpieczeństwa, zarówno wewnątrz obszaru strzelnic, jak i na zewnątrz strzelnicy, uzgodnienia warunków technicznych, jakim powinny one odpowiadać są skomplikowane i bardzo czasochłonne.

W konsekwencji powyższych zaniedbań eksploatacja:

- 20 strzelnic w Policji odbywała się na podstawie decyzji Komendanta Głównego Policji nr 703 z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać policyjne strzelnice ćwiczebne³³.
- 8 strzelnic ćwiczebnych w Straży Granicznej opierała się na spełnieniu ogólnych warunków wynikających z przepisów ustawy Prawo budowlane w oparciu o różnego rodzaju decyzje organów, jak np. nadzoru budowlanego, Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Straży Pożarnej.

3.2.2. Organizacja funkcjonowania szkolnictwa skontrolowanych formacji

Policja

Regulacje wewnętrzne dotyczące organizacji funkcjonowania skontrolowanych jednostek Policji, z wyjątkiem jednej, były zgodne z przepisami ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji i przygotowane rzetelnie. Organizacja Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie odbiegała od zasad organizacji studiów przyjętych na innych uczelniach. Szkoła ta nie kształciła bezpośrednio kandydatów na oficerów Policji, lecz służyła jedynie do uzupełnienia wykształcenia funkcjonariuszy Policji, przyjętych uprzednio do służby z wykształceniem średnim. Uzupełnianie wykształcenia odbywało się w godzinach pracy funkcjonariuszy, w trybie oddelegowania ich z miejsca stałego zatrudnienia na koszt pracodawcy. Podkreślić przy tym należy, że student funkcjonariusz kierowany na studia przez przełożonego właściwego w sprawach osobowych, miał bowiem możliwość uczestnictwa w zajęciach organizowanych w trybie zjazdów tygodniowych lub zjazdów

³¹ Informacja Nr ewid. 5/2006/P05080/KOB o wynikach kontroli organizacji i procesu szkolenia i doskonalenia zawodowego w Policji.

³² Informacja Nr ewid. 121/2012/P11178/LWR o wynikach kontroli gospodarowania nieruchomościami skarbu państwa przez służby mundurowe – Policję i Straż Graniczną – podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

³³ Dz. Urz. KGP, poz. 104.

weekendowych, natomiast student tzw. „cywilny”, przyjęty na studia na ogólnie obowiązujących zasadach, odbywał zajęcia od poniedziałku do piątku, podobnie jak we wszystkich innych uczelniach publicznych. Po ukończeniu studiów student funkcjonariusz nie uzyskiwał najniższego stopnia oficerskiego, tak jak to ma miejsce w przypadku innych uczelni podporządkowanych ministrom służb mundurowych³⁴, lecz taki sam tytuł, jak student cywilny. Otrzymanie najniższego stopnia oficerskiego uwarunkowane było ukończeniem dodatkowo specjalistycznego szkolenia, niezależnie od tego, jaką uczelnię ukończył kandydat na oficera Policji. W ocenie NIK funkcjonowanie Szkoły w dotychczasowej formule jest niecelowe, gdyż odbiega od aktualnych realiów z uwagi na fakt, że uzupełnienie wyższego wykształcenia może odbywać się nie tylko w WSPol, ale w każdej innej uczelni na terenie kraju prowadzącej takie same kierunki studiów, bez konieczności ponoszenia kosztów na zgrupowania i zakwaterowania funkcjonariuszy w WSPol. Niezależnie od tego, przy występującym bezrobociu na rynku pracy osób z wyższym wykształceniem³⁵, nie zachodzi – zdaniem NIK – potrzeba zatrudniania w Policji osób ze średnim wykształceniem na stanowiska, na których wymagane jest posiadanie wyższego wykształcenia.

Za innym statusem WSPol przemawia także charakter realizowanej dydaktyki, gdyż dominującym zadaniem WSPol było prowadzenie różnego rodzaju szkoleń specjalistycznych, a nie studiów wyższych. Kontrola wykazała także, że większość środków finansowych otrzymywanych w formie dotacji przeznaczana była na szkolenia i kursy specjalistyczne. W badanym okresie wielkość środków na tego rodzaju szkolenia i kursy wynosiła średnio aż 82,7%³⁶ przyznanych dotacji ogółem.

Państwowa Straż Pożarna

Minister, jako organ prowadzący Szkołę Aspirantów PSP w Krakowie, Szkołę Aspirantów PSP w Poznaniu i Centralną Szkołę PSP w Częstochowie³⁷, nie określił w regulaminie organizacyjnym Ministerstwa i w efekcie nie realizował częściowo zadań wynikających z art. 5 ust. 7, art. 34a, art. 36a i art. 37 ustawy o systemie oświaty. Dotyczyło to głównie takich spraw jak: zapewnienie warunków działania szkół, sprawowanie nadzoru nad ich działalnością w zakresie spraw finansowych i administracyjnych, powierzanie stanowisk dyrektorów tych szkół i wyrażanie opinii w sprawie obsadzenia innych stanowisk kierowniczych. Zauważyć należy, że zadania organu prowadzącego wykonywał także Komendant Główny PSP, choć ustawa o systemie oświaty nie dawała podstaw do zastosowania takiego rozwiązania.

Pan Minister w piśmie z dnia 25 lutego 2013 r. (DKSiW-O-096-3-2/13) poinformował NIK, że prowadzenie spraw związanych z realizacją zadań organu prowadzącego, wobec Szkół Aspirantów oraz Centralnej Szkoły PSP w Częstochowie, zostało uwzględnione w regulacjach wewnętrznych Ministerstwa. Jednocześnie poinformował, że zostanie dokonana szczegółowa analiza przepisów dotyczących systemu oświaty i systemu informacji oświatowej oraz przepisów dotyczących funkcjonowania PSP.

³⁴ Tj. Ministrowi Spraw Wewnętrznych oraz Ministrowi Obrony Narodowej.

³⁵ Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z wykształceniem wyższym wg stanu na koniec 2009 r. wyniosła – 178,3 tys. osób (9,4% bezrobotnych ogółem), w 2010 r. – 204,7 tys. osób (10,5%), a w 2011 r. – 225,8 tys. osób (11,5%) – dane wg. www.bezrobocie.org.pl

³⁶ W 2009 r. – 83,8%, w 2010 r. – 84,9%, w 2011 r. – 80,9%, w I kw. 2012 r. – 81,0%.

³⁷ Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z 11 marca 2010 r. w sprawie wykazu szkół i placówek, które prowadzi Minister właściwy do spraw wewnętrznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 54, poz. 322), które było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 stycznia 2008 r. (Dz. U. Nr 14, poz. 83).

W 2³⁸ z 5 objętych kontrolą szkół PSP oraz 3³⁹ z 5 Komend Wojewódzkich PSP regulacje wewnętrzne określające organizację jednostki były nieaktualne i nie odpowiadały wymogom określonych przepisów.

- w SGSP w Warszawie nie zapewniono realizacji przepisów art. 61 ust. 7 ustawy Psw w zakresie uczestnictwa w posiedzeniach Senatu z głosem doradczym kvestora oraz dyrektora biblioteki głównej Uczelni, jak również zapisu § 27 Statutu dotyczącego wysyłania do tych osób zawiadomień o posiedzeniach Senatu. Rektor-Komendant w złożonych wyjaśnieniach podał, że osoby te były proszone na posiedzenia Senatu tylko w sprawach dotyczących zakresu ich działania, co zdaniem NIK nie wypełniało powyższego przepisu.
- w Komendzie Wojewódzkiej PSP w Krakowie zastrzeżenia budziło powielanie (dublowanie) niektórych zadań w zakresach działania poszczególnych sekcji wchodzących w skład Ośrodka Szkolenia. Przykładowo: w regulaminie organizacyjnym Ośrodka z 2007 r. zadanie prowadzenia biblioteki przypisano zarówno Sekcji Planowania i Doskonalenia Zawodowego, jak i Sekcji Badań Wydolnościowych, a w regulaminie organizacyjnym Komendy Wojewódzkiej z 2009 r. kwestie związane z planowaniem potrzeb szkoleniowych – Sekcji Technicznej oraz Sekcji Nauczania. Nieprawidłowością była również niezgodność niektórych postanowień równolegle obowiązujących regulaminów organizacyjnych – Komendy Wojewódzkiej i Ośrodka. Rozbieżności dotyczyły struktury organizacyjnej i obsady etatowej Ośrodka. Zastępca Komendanta Małopolskiej Komendy Wojewódzkiej PSP w Krakowie wyjaśnił, że kwestie te nie miały jednak istotnego wpływu na utrzymanie ciągłości realizowanych zadań.

Straż Graniczna

Komendant Główny SG, wykonując upoważnienie art. 9 ust. 7 pkt 6a ustawy o SG, rzetelnie i poprawnie określił organizację ośrodków szkoleniowych, a także zakres i szczegółowe zasady szkolenia funkcjonariuszy i pracowników SG.

3.2.3. Kadra dydaktyczno-naukowa zatrudniona w szkołach i ośrodkach szkoleniowych

Policja

W skontrolowanych jednostkach Policji (5 szkół i CSP) zatrudniona kadra dydaktyczna posiadała odpowiednie przygotowanie zawodowe pozwalające na realizację przypisanych im zadań. Nieprawidłowości w tym zakresie wystąpiły przede wszystkim w WSPoL w Szczytnie, gdzie stwierdzono m.in. brak kwalifikacji nauczycieli akademickich do prowadzenia zajęć na kierunku administracja, nierealizowanie bądź przekroczenie przez nauczycieli akademickich ustalonego pensum oraz niedokonywanie okresowych ocen kwalifikacyjnych nauczycieli. W innych skontrolowanych placówkach niski był wskaźnik pracowników dydaktycznych z wykształceniem wyższym.

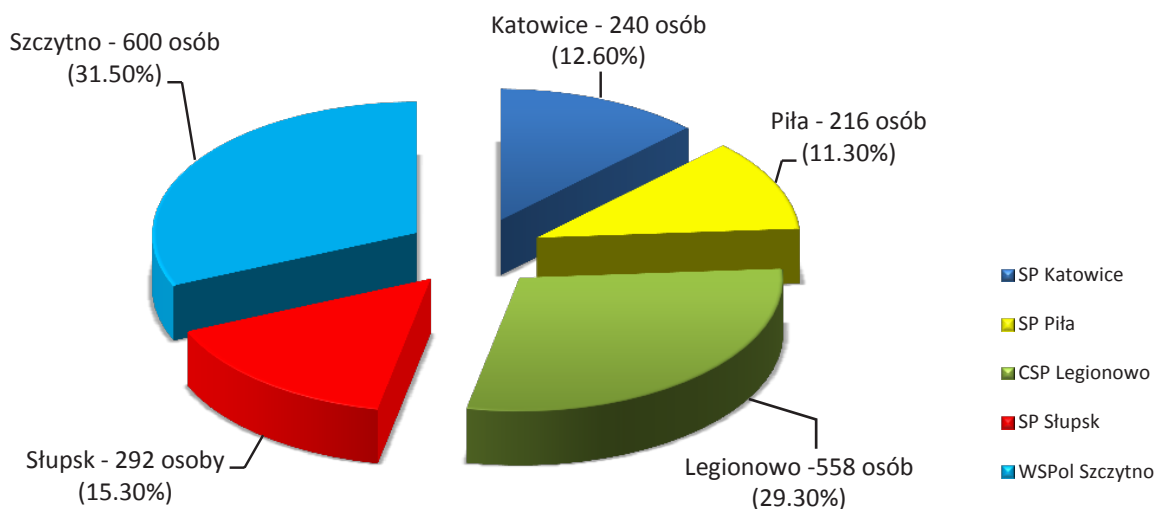
Ogółem stan zatrudnienia, we wszystkich skontrolowanych jednostkach Policji, na koniec marca 2012 r. wynosił 1.906 pracowników, z tego 810 funkcjonariuszy Policji (42,5%) i 1096 pracowników cywilnych (57,5%). W odniesieniu do stanu na koniec 2009 r. i 2010 r. liczba pracowników zmniejszyła się odpowiednio o 161 i o 31 osób (czyli o 8,4% i 1,6%) a w stosunku do 2011 r. była wyższa o 6 pracowników (0,3%). Strukturę zatrudnienia pracowników w poszczególnych skontrolowanych jednostkach ilustruje wykres nr 1.

³⁸ SGSP i SA PSP w Krakowie.

³⁹ KW PSP w: Krakowie, Poznaniu i Katowicach.

Wykres nr 1

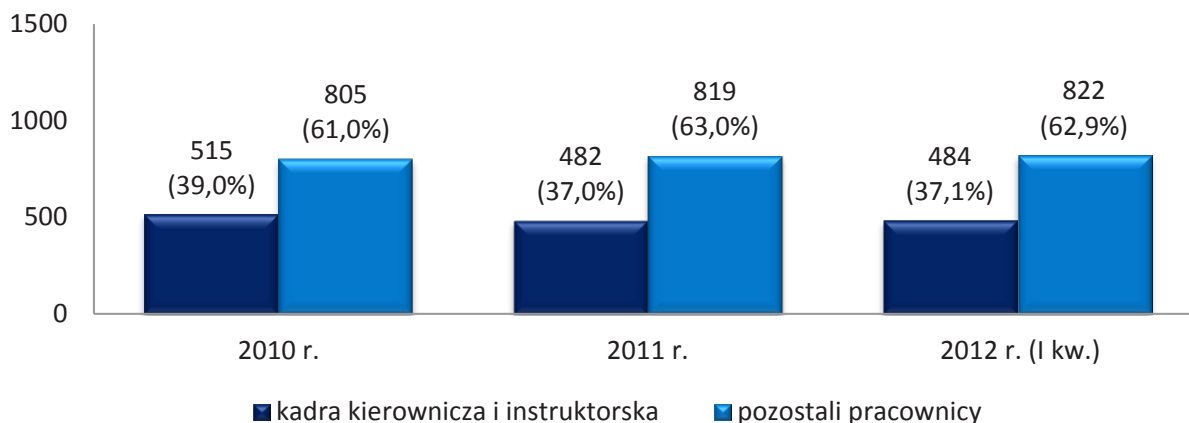
Liczba zatrudnionych pracowników w jednostkach Policji na koniec I kw. 2012 r.

W 4 na 5 skontrolowanych jednostkach szkoleniowych Policji niski był udział liczby kadry instruktorskiej w stosunku do zatrudnienia ogółem. Kadra kierownicza i instruktorska w tych placówkach stanowiła od 37,0% (484 osoby) do 39,0% (515 osób). Szczegółowo obrazuje to wykres nr 2.

Wykres nr 2

Liczba kadry kierowniczej i instruktorskiej zatrudnionej w 4 jednostkach szkoleniowych Policji

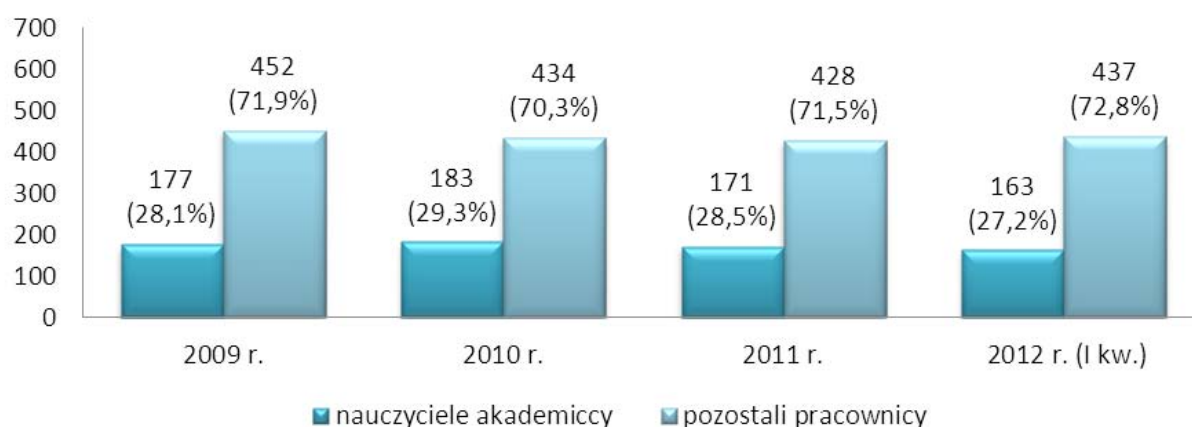

Podobnie było w WSPol w Szczytnie, gdzie w badanym okresie, nauczyciele akademicy stanowili od 27,2% do 29,7% ogółu zatrudnionych. Strukturę zatrudnienia kadry nauczycielskiej ilustruje wykres nr 3.

Wykres nr 3

Liczba zatrudnionych nauczycieli akademickich w WSPol w Szczytnie (wg. stanu na koniec roku)

Na koniec marca 2012 r. na jednego nauczyciela akademickiego przypadało 2,68 pracowników niewykonujących takich zadań. Jakkolwiek trudno jest wprost porównywać wielkość tych proporcji dla uczelni będącej jednocześnie ośrodkiem szkoleniowym Policji z wielkością obliczoną w ten sam sposób w odniesieniu do ogółu publicznych szkół wyższych w kraju, tym niemniej konfrontacja danych w tym zakresie jest dla Uczelni – mimo jej specyfiki – niekorzystna. W roku akademickim 2011/2012 na jednego nauczyciela akademickiego zatrudnionego w szkołach wyższych w kraju⁴⁰ przypadało 0,67 pracownika niebędącego nauczycielem akademickim, w tym w uniwersytetach wskaźnik ten wynosił 0,60, a w wyższych szkołach technicznych 0,87. Sytuacja taka spowodowana była tym, iż pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi zatrudnieni byli do prowadzenia zajęć na kursach i szkoleniach zawodowych funkcjonariuszy.

W WSPol w Szczytnie niewłaściwe było zarządzanie potencjałem kadry akademickiej. Szkoła nie spełniała bowiem wymogów minimum kadrowego na kierunku administracja na poziomie studiów I stopnia w roku akademickim 2011/2012, określonych w § 5 ust. 5 oraz § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia⁴¹. Ponadto dochodziło do wielokrotnego przekroczenia przez poszczególnych nauczycieli akademickich ustalonego dla nich pensum.

W roku akademickim 2009/2010 zaplanowane pensum w wysokości 40.230 godzin przekroczone zostało bowiem o 20.631 godzin, tj. o 51,3%, a w roku akademickim 2010/2011 – na plan 62.252 godziny pensum przekroczone o 14.423 godzin, tj. o 23,2%. Niepokoić przy tym musi fakt, że spośród 199 nauczycieli akademickich zatrudnionych w roku akademickim 2009/2010 ustalonego pensum nie zrealizowało 120 nauczycieli, tj. 60,3%, co oznaczało, że pozostali nauczyciele musieli przekroczyć zaplanowane pensum, niekiedy do 100 i więcej procent. Podobnie było w roku akademickim 2010/2011.

- w roku akademickim 2009/2010 wystąpiły przypadki, w których przy pensum wynoszącym 360 godzin nauczyciele akademicy wypracowali: 726 godzin (tj. 201% pensum), 760 godzin (211%) i 701 godzin (195%) a w roku 2010/2011 również przy pensum 360 godzin – nauczyciele wypracowali: 869 godzin (tj. 241% pensum), 796 godzin (221%) oraz 797 godzin (221%).

⁴⁰ Obliczenia własne na podstawie opracowania GUS „Szkoły wyższe i ich finanse w 2011 r.”

⁴¹ Dz. U. Nr 144, poz. 1048.

- spośród 12 nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe na kierunku administracja, pensum dydaktycznego nie zrealizowało 10 osób (83,3%), w tym 8 osób bez stosownej zgody Komendanta – Rektora. Łączna liczba zrealizowanych godzin wyniosła zaledwie 592 godzin przy obowiązującym pensum dydaktycznym 1400 godzin, co stanowiło tylko 42,3%. Ponadto jedna z tych osób (posiadająca stopień naukowy doktora) nie wypracowała zajęć dydaktycznych nawet w planowanym wymiarze 90 godzin.

W WSPol w Szczytnie NIK zwróciła także uwagę na wysoki wskaźnik udziału pracowników z tytułem zawodowym magistra zatrudnionych na stanowiskach nauczycieli akademickich, aczkolwiek wskaźnik ten wykazywał tendencję malejącą⁴². W stosunku do zatrudnienia ogółem nauczycieli akademickich stanowili oni w 2009 r. – 74,0%, a w 2012 r. (I kw.) – 73,6%. Wśród nauczycieli akademickich zatrudnieni byli również pracownicy emerytowani, stanowiąc w badanym okresie średnio ok. 16,3%⁴³ zatrudnienia ogółem. Jako przyczynę ich zatrudniania podawano m.in. ich fachowość i doświadczenie wskazując, że są oni jedynymi w skali kraju o wymaganych umiejętnościach i wiedzy do prowadzenia tak specyficznych wykładów. Dodać przy tym należy, że w latach 2011–2012 nie przeprowadzono ocen okresowych nauczycieli akademickich, do czego obowiązywały przepisy art. 132 ust. 1 ustawy Psw oraz postanowienia Statutu Uczelni.

W pozostałych skontrolowanych jednostkach Policji wykształceniem wyższym (I i II stopnia) w grupie pracowników kadry kierowniczej i instruktorskiej legitymowało się 382 pracowników⁴⁴, tj. 78,9%, pozostali natomiast (102⁴⁵) posiadali wykształcenie średnie bądź byli w trakcie kontynuowania nauki na wyższych uczelniach.

- w CSP w Legionowie wykształceniem wyższym legitymowało się w 2010 r. 131 pracowników spośród 226 zatrudnionych (57,9%), w 2011 r. – 139 spośród 184 (75,5%) i w 2012 r. (I kw.) – 141 ze 177 (79,7%).
- w SP w Katowicach wykształceniem wyższym legitymowało się w 2010 r. 74 pracowników spośród 83 zatrudnionych (89,2%), w 2011 r. – 84 spośród 92 (91,3%) i w 2012 r. (I kw.) – 88 ze 101 (87,1%).

Nie wszyscy pracownicy dydaktyczni posiadali przygotowanie pedagogiczne do prowadzenia zajęć. Jakkolwiek wymóg ten nie wynikał z przepisów prawa, jednak posiadanie takiego przygotowania – zdaniem NIK – bez wątpienia świadczy o wyższych kwalifikacjach i predyspozycjach nauczyciela realizującego zadania programowe.

- w CSP w Legionowie spośród 202 zatrudnionych pracowników dydaktycznych przygotowaniem pedagogicznym legitymowało się 106 nauczycieli (52,5%).

Państwowa Straż Pożarna

Podobnie jak w Policji, odpowiednie było przygotowanie pracowników dydaktycznych w skontrolowanych jednostkach PSP. Nieprawidłowości wystąpiły głównie w Szkole Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie i dotyczyły m.in. niezapewnienia dostatecznego potencjału kadrowego, wskutek czego wystąpiły wielokrotne przekroczenia ustalonego dla poszczególnych nauczycieli pensum dydaktycznego, wysokiego wskaźnika udziału nauczycieli akademickich z tytułem zawodowym tylko magistra. W pozostałych 4 skontrolowanych szkołach i 2 spośród 4 skontrolowanych ośrodków szkoleniowych KW PSP nie uzyskano założonych mierników tzw. „kryteriów satysfakcji”, zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP w dokumentach

⁴² W 2009 r. – 131 magistrów, w 2010 r. – 134 magistrów, 2011 r. – 127 magistrów i w 2012 r. (I kw.) – 120 magistrów.

⁴³ W 2009 r. – 16,4%, w 2010 r. – 16,4%, w 2011 r. – 15,8% i w 2012 r. (I kw.) – 16,6%.

⁴⁴ 241 w szkołach oraz 141 w COS w Legionowie.

⁴⁵ 66 w szkołach oraz 36 w COS w Legionowie.

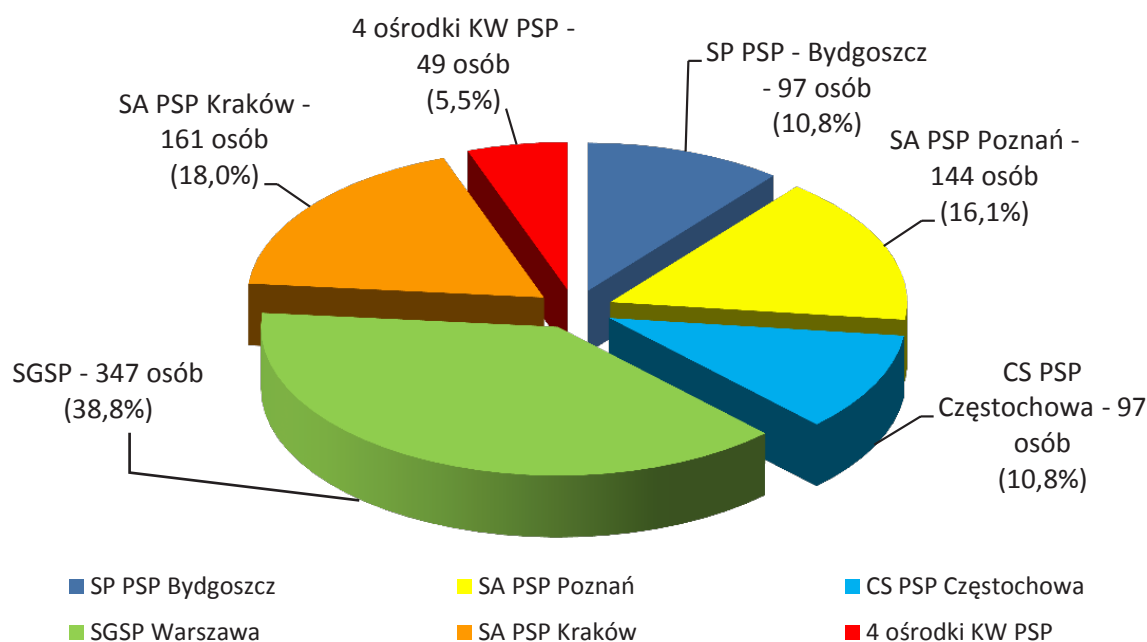

pn. „Cele i kierunki działania Państwowej Straży Pożarnej” na 2010 r. i 2011 r.⁴⁶ i dotyczyły m.in. kwalifikacji kadry dydaktycznej zatrudnionej w szkołach PSP i ośrodkach szkoleniowych KW PSP.

W 5 skontrolowanych szkołach oraz 4 ośrodkach szkoleniowych KW PSP, według stanu na koniec marca 2012 r. zatrudniano łącznie 895 pracowników, z tego 632 strażaków (70,6%) i 263 pracowników cywilnych (29,4%). W odniesieniu do stanu na koniec 2009 r. i 2010 r. liczba pracowników zmniejszyła się o 5 osób (czyli o 0,6%) a do 2011 r. o 11 osób (1,2%). Strukturę zatrudnienia pracowników w poszczególnych skontrolowanych jednostkach ilustruje wykres nr 4.

Wykres nr 4

Liczba zatrudnionych pracowników w szkołach i ośrodkach szkoleniowych PSP na koniec I kw. 2012 r.

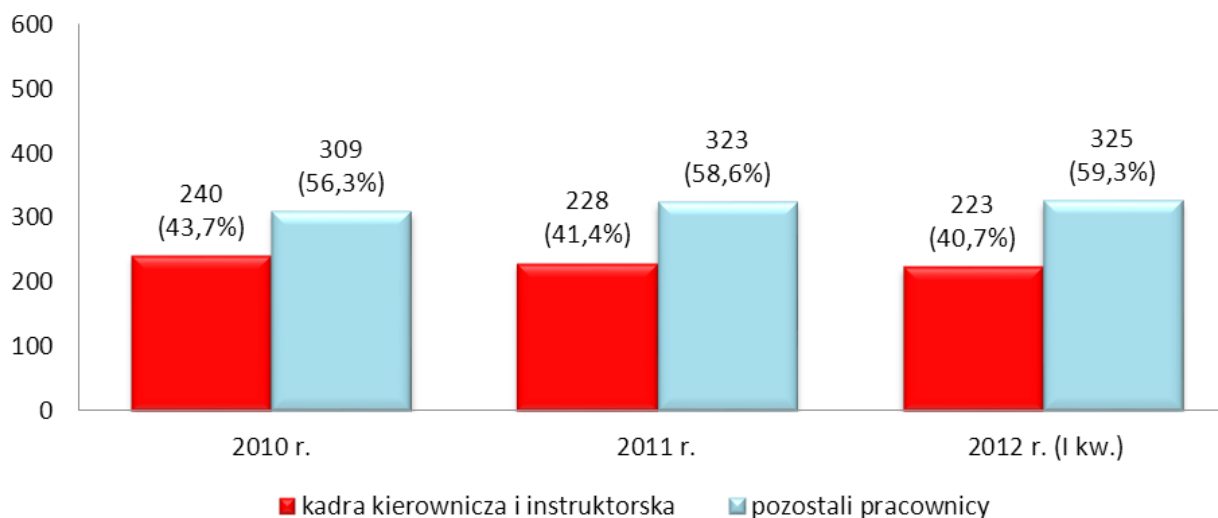

W 8 na 9 skontrolowanych jednostek szkoleniowych PSP niski był udział liczby kadry instruktorskiej w stosunku do zatrudnienia ogółem. Kadra kierownicza i instruktorska w tych placówkach stanowiła ok. 41,9%. Udział liczby kadry instruktorskiej do zatrudnienia ogółem szczegółowo obrazuje wykres nr 5.

⁴⁶ W dokumentach „Cele i kierunki działania PSP” na 2010 r. i 2011 r. wyznaczono po 9 celów głównych, w tym m.in. „Doskonalenie kadr na potrzeby PSP oraz innych jednostek ochrony przeciwpożarowej”. Do jego realizacji jako cele szczegółowe w 2010 r. zaplanowano 7 działań, natomiast w 2011 r. – 10 działań. Określono również mierniki do osiągnięcia tych celów oraz dodatkowo dla niektórych celów „kryteria satysfakcji” np.: wskaźnik M5.1.1 w wysokości 90% – stosunek liczby kadry dydaktycznej posiadającej przygotowanie pedagogiczne do całkowitej liczby kadry dydaktycznej ośrodka; wskaźnik M5.1.2 w wysokości 70% – stosunek liczby kadry dydaktycznej z danej szkoły lub ośrodka szkolenia, które co najmniej raz zostały poddane hospitacji w szkołach i ośrodkach szkolenia do liczby kadry dydaktycznej danej szkoły lub ośrodka szkolenia, realizujących zajęcia dydaktyczne w danej szkole lub ośrodku.

Wykres nr 5

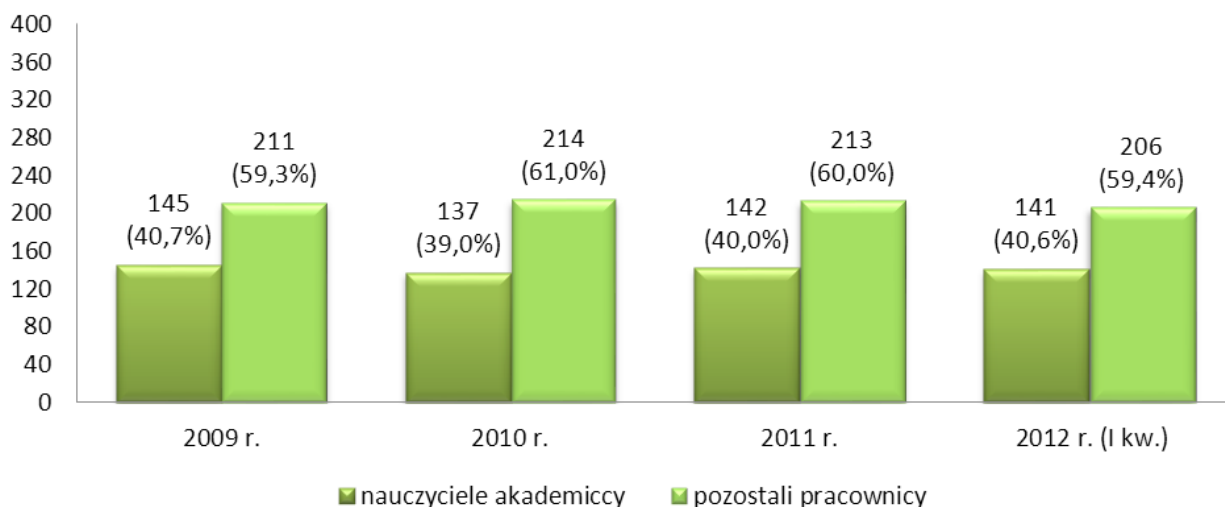
Liczba kadry kierowniczej i instruktorskiej zatrudnionej w 4 szkołach i ośrodkach szkoleniowych PSP

W SGSP w badanym okresie nauczyciele akademicy stanowili ok. 40,1% ogółu zatrudnionych. Strukturę zatrudnienia kadry nauczycielskiej ilustruje wykres nr 6.

Wykres nr 6

Liczba zatrudnionych nauczycieli akademickich w SGSP w Warszawie (wg. stanu na koniec roku)

W SGSP na koniec marca 2012 r. na jednego nauczyciela akademickiego przypadało 1,46 pracowników niewykonujących takich zadań. Jakkolwiek trudno jest wprost porównywać wielkość tych proporcji dla Uczelni, z wielkością obliczoną w ten sam sposób w odniesieniu do ogółu publicznych szkół wyższych w kraju, tym niemniej konfrontacja danych w tym zakresie jest dla Uczelni – mimo jej specyfiki – niekorzystna. W roku akademickim 2011/2012 na jednego nauczyciela akademickiego zatrudnionego w szkołach wyższych w kraju⁴⁷ przypadało bowiem 0,67 pracownika niebędącego nauczycielem akademickim, w tym w uniwersytetach wskaźnik ten wynosił 0,60, a w wyższych szkołach technicznych 0,87. Spowodowane to było tym, iż w strukturach Uczelni

⁴⁷ Obliczenia własne na podstawie opracowania GUS „Szkoły wyższe i ich finanse w 2011 r.”

występowała Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza zatrudniająca pracowników (strażaków) niebędącymi nauczycielami akademickimi.

Niewystarczający – zdaniem NIK – był potencjał kadrowy SGSP w stosunku do realizowanych zadań dydaktycznych. W Uczelni nie zapewniono w ramach pensum obsady kadrowej do realizacji godzin przewidzianych w planach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Pensum nauczycieli pozwalało na realizację 59,1% godzin wynikających z planu studiów w roku 2009/2010 oraz 57,9% w roku 2010/2011. Należy zauważyć, że nie zabezpieczało ono nawet realizacji planu w ramach studiów stacjonarnych, stanowiąc odpowiednio 94,5% i 91,7% przewidzianych godzin. Skutkiem powyższego było podpisywanie z nauczycielami akademickimi umów cywilno-prawnych na prowadzenie dodatkowych zajęć. W konsekwencji, liczba godzin realizowanych przez nauczycieli akademickich wynosiła nawet ponad 300% godzin przewidzianych w ramach pensum.

- w roku akademickim 2009/2010 wystąpiły przypadki, w których nauczyciel akademicki przy pensum wynoszącym 210 godzin wypracował 798 godzin (tj. 380% pensum), a inny przy pensum 300 godzin – wypracował 980 godzin (tj. 326% pensum). Podobnie w roku 2010/2011 przy pensum 100 godzin – nauczyciel wypracował 475 godzin (tj. 475% pensum).

W SGSP nie opracowano programu rozwoju pracowników naukowo-dydaktycznych. W konsekwencji, według stanu na dzień 31 marca 2012 r. zatrudnione były 33 osoby na stanowisku asystenta nieposiadające stopnia naukowego doktora oraz 48 osób na stanowisku adiunkta nieposiadających stopnia naukowego doktora habilitowanego. Wyniki kontroli wskazują na długi staż pracy tych osób na przedmiotowych stanowiskach.

- na stanowisku asystenta zatrudniona była jedna osoba od 2001 r., dwie osoby od 2002 r., 5 osób od 2003 r. i 4 osoby od 2006 r. Na stanowisku adiunkta natomiast zatrudniona była jedna osoba od 1983 r. oraz 2 osoby od 1994 r. Stwierdzono także przypadki, w których osoby pracowały na tych stanowiskach ponad 5 lat (17 asystentów i 15 adiunktów) nie podejmując żadnych działań w celu uzyskania odpowiednio stopnia naukowego doktora (4 osoby) i stopnia naukowego doktora habilitowanego (9 osób).

Wśród nauczycieli akademickich zatrudnieni byli również pracownicy emerytowani, stanowiąc 15,2% w 2009 r. (22 osoby), 13,9% w 2010 r. (19 osób), 13,4% w 2011 r. (19 osób) i 14,2% w I kw. 2012 r. (20 osób) zatrudnienia ogółem. NIK zauważa jednocześnie, że niektórzy z nich pozostawali na stanowiskach adiunkta nawet od 1983 r., 1987 r., czy 1998 r. posiadając tylko stopień naukowy doktora. Ponadto wystąpiły również przypadki, w których Wydziałowa Komisja ds. Oceny Nauczycieli Akademickich zaleciła przeniesienie lub rozważenie przeniesienia niektórych z tych osób ze stanowiska naukowo-dydaktycznego na stanowisko dydaktyczne z uwagi na brak dorobku naukowego. Zalecenia te nie były jednak w pełni realizowane, podobnie jak zalecenia wynikające z okresowych ocen nauczycieli akademickich. Jako przyczynę takiego stanu podano m.in. wątpliwości prawne związane ze zmianą warunków zatrudnienia nauczycieli będących funkcjonariuszami.

Wszystkie skontrolowane szkoły oraz 2⁴⁸ z 4 ośrodków szkoleniowych nie uzyskały mierników tzw. „kryteriów satysfakcji” określonych w zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP dokumentach pn. „Cele i kierunki działania Państwowej Straży Pożarnej” na 2010 r. i 2011 r. dotyczących m.in. kwalifikacji kadry dydaktycznej.

- SA PSP w Poznaniu w 2010 r. i CS PSP w Częstochowie w 2011 r. nie osiągnęły założonego wskaźnika 90% w zakresie liczby kadry dydaktycznej posiadającej przygotowanie pedagogiczne (osiągnięty wskaźnik wyniósł w SA PSP w Poznaniu – 86% a w CS PSP w Częstochowie – 85,3%).

⁴⁸ Ośrodki szkoleniowe KW w Krakowie i KW w Poznaniu.

- CS PSP w Częstochowie, SA PSP w Poznaniu, SA PSP w Krakowie i SP PSP w Bydgoszczy nie osiągnęły w 2011 r. kryterium 90% w zakresie liczby strażaków, którzy zajmują stanowisko oficerskie związane z kierowaniem działaniami ratowniczymi oraz posiadają kwalifikacje określone w art. 36 ustawy o PSP (osiągnięty wskaźnik wyniósł odpowiednio: 39,2%; 66,6%; 62,5% i 80%).
- w SA PSP w Krakowie ponad 40% kadry dydaktycznej Szkoły zajmowało stanowiska, dla których nie spełniało wymagań kwalifikacyjnych określonych w załączniku nr 4 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie stanowisk służbowych w jednostkach organizacyjnych Państwowej Straży Pożarnej⁴⁹. Z wyjaśnień złożonych przez Komendanta Szkoły wynikało, że stanowiska przyjęte w regulaminie organizacyjnym Szkoły przyjęto jako docelowe, co umożliwia awans pionowy po uzyskaniu odpowiednich kwalifikacji.

Straż Graniczna

Kadra dydaktyczna zatrudniona we wszystkich skontrolowanych ośrodkach szkolenia posiadała wymagane rozporządzeniem MSWiA⁵⁰ wykształcenie i kwalifikacje zawodowe do prowadzenia zajęć ze słuchaczami. Wykształceniem wyższym (I i II stopnia) legitymowało się 236 pracowników (tj. 92,9%), pozostali natomiast (9 osób) posiadali wykształcenie średnie bądź byli w trakcie kontynuowania nauki na wyższych uczelniach.

Na koniec marca 2012 r. zatrudniano łącznie 655 pracowników, w tym 437 funkcjonariuszy (tj. 66,7%) i 218 pracowników cywilnych (33,3%). W odniesieniu do stanu na koniec 2009 r. zatrudnienie było niższe o 41 osób (o 6,3%), do 2010 r. o 49 osób (o 7,5%) i do 2011 r. o 9 osób (o 1,4%). Zmniejszenie zatrudnienia spowodowane było podjętymi pod nadzorem Komendy Głównej SG pracami zmierzającymi do wyspecjalizowania ośrodków szkolenia SG, poprzez rozgraniczenie ich kompetencji dotyczących szkoleń z zakresu doskonalenia zawodowego, tj. szkolenia specjalistycznego i kursów doskonalących. W konsekwencji zaakceptowanego przez Komendanta Głównego w grudniu 2010 r. podziału obszarów szkolenia, dokonano weryfikacji wszystkich istniejących w ośrodkach szkolenia programów szkoleń specjalistycznych i kursów doskonalących, co doprowadziło do wycofania ze stosowania programów niewynikających z przydzielonego danemu ośrodkowi obszaru szkoleń. Ponadto w wyniku podziału obszarów szkolenia podjęto działania zmierzające do dostosowania struktury etatowej ośrodków do przyporządkowanych im obszarów szkoleń. Zmiany struktur etatowych, które weszły w życie w pierwszym kwartale 2012 r. spowodowały zmniejszenie liczby zatrudnionych funkcjonariuszy i pracowników w 2 ośrodkach szkolenia SG⁵¹ o 107 osób (o 19,4%) w stosunku do 2009 r. Strukturę zatrudnienia pracowników w poszczególnych skontrolowanych jednostkach ilustruje wykres nr 7.

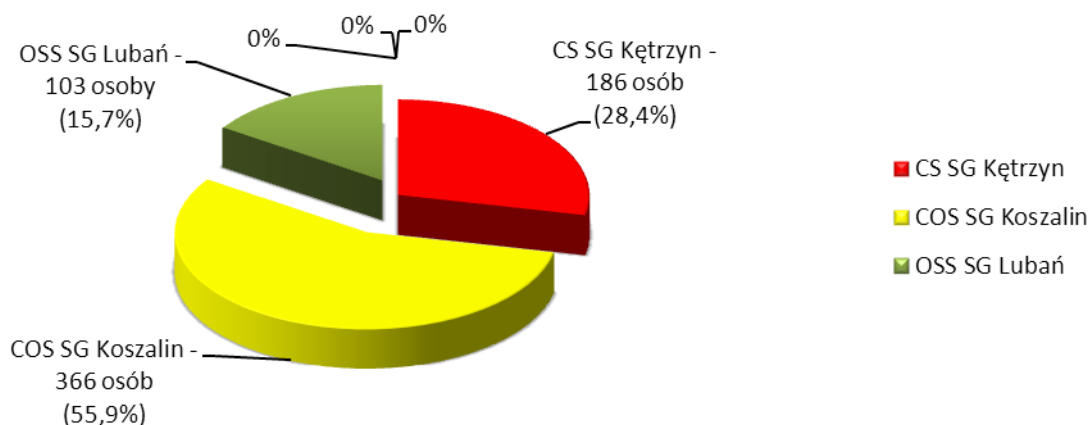
⁴⁹ Dz. U. Nr 54, poz. 448.

⁵⁰ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 listopada 2009 r. w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowych (Dz. U. Nr 194, poz. 1499).

⁵¹ Z wyjątkiem OSS SG w Lubaniu.

Wykres nr 7

Liczba zatrudnionych pracowników w ośrodkach szkoleniowych SG na koniec I kw. 2012 r.

3.2.4. Zakres i wyniki szkolenia funkcjonariuszy

Policja

Niepełna była realizacja zadań w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych w stosunku do istniejących potrzeb, określonych przez Komendę Główną Policji. W 2009 r. zapotrzebowanie wyniosło bowiem 20.328 osób, natomiast w planie przewidziano przeszkolenie tylko 9.429 osób (46,4% potrzeb), w 2010 r. było to odpowiednio: 15.457, 10.263 (66,4%), a w 2011 r. – odpowiednio: 16.809, 11.126 (66,2%). Podkreślić w tym miejscu należy, że także plany te nie były w pełni wykonywane. W 2009 r. przeszkolono – 8.651 osób, tj. 91,7% planu (42,6% potrzeb), w 2010 r. przeszkolono – 9.686 osób, tj. 94,4% (62,7% potrzeb), a w 2011 r. przeszkolono – 10.624, tj. 95,5% (63,2% potrzeb). W ocenie NIK podstawową przyczyną takiego stanu były niedostatki środków finansowych.

Skontrolowane jednostki szkoleniowe Policji nie posiadały pełnego rozeznania, co do praktycznej oceny nabytych w trakcie szkoleń kwalifikacji zawodowych absolwentów. W kontrolowanym okresie, żadna z skontrolowanych jednostek, nie prowadziła przedmiotowych badań. Badanie ankietowe przeprowadzone przez kontrolerów NIK w tym zakresie wykazało natomiast, że z 8748 poddanych ocenie absolwentów największą grupę stanowili absolwenci, których przygotowanie do służby oceniono na dobry – 56,6%, na dostateczny – 22,0%, a na bardzo dobry – 21,4%.

W większości ankietowani komendanci wskazywali na:

- w **CSP w Legionowie** – na brak umiejętności kwalifikacji prawnej czynów, wykonywania oględzin i przesłuchań świadków, rozwiązywania sytuacji konfliktowych i łagodzenia sporów oraz na konieczność rozszerzenia programu szkolenia funkcjonariuszy o zajęcia praktyczne w zakresie ruchu drogowego, zajęć symulacyjnych. W **SP w Pile** – na problemy ze sporządzeniem dokumentacji służbowej i procesowej, natomiast w **SP w Katowicach** – na zwiększenie szkolenia teoretycznego z zakresu prawa wykroczeń i karnego oraz doskonalenia umiejętności praktycznych.

Państwowa Straż Pożarna

We wszystkich skontrolowanych szkołach i ośrodkach szkoleniowych Państwowej Straży Pożarnej stwierdzono, że szkolenia uzupełniające strażaków ochrony przeciwpożarowej oraz kształcenie w zawodzie technik pożarnictwa, realizowane były w dostatecznym stopniu. Przykładowo na szkolenia uzupełniające w 2011 r. zgłoszono 6.490 osób, a skierowano do odbycia takiego szkolenia tylko 1.088 osób (16,8%), natomiast w 2012 r. – 6.053 osoby, a przeszkolono 1.233 osoby

(20,4%). Bardziej niekorzystnie zaspokojenie potrzeb wystąpiło w zakresie kształcenia techników pożarnictwa. W 2011 r. na potrzeby wynoszące 5.496 na przeszkolenie skierowano jedynie 360 osób (6,6%), a w 2012 r. odpowiednio: na 5.695 osób – 360 osób (6,3%). Jedną z przyczyn takiego stanu były ograniczone środki finansowe.

W badanym okresie edukację w 4 skontrolowanych szkołach ukończyło ogółem 11.379 absolwentów oraz słuchaczy kursów doskonalących i specjalistycznych (1.537 absolwentów oraz 9.842 słuchaczy kursów)⁵², natomiast w 4 ośrodkach szkoleniowych 21.601⁵³ kursantów.

W 3 szkołach, w wyniku błędu w kluczu odpowiedzi do testów otrzymanych (z Komendy Głównej PSP) w postępowaniu rekrutacyjnym na rok szkolny 2011/2012, przekroczono przyznane limity przyjęć o 59 kandydatów, tj. o 23,1%, co skutkowało dodatkowymi wydatkami (nie ujętymi w pierwotnych planach finansowych szkół) w kwocie 912,5 tys. zł. Odpowiedzialnym za niewłaściwe przygotowanie przedmiotowych testów było Biuro Szkolenia Komendy Głównej PSP.

- w SA PSP w Krakowie przyjęto o 20 osób więcej od ustalonego limitu (95 zamiast 75). Skutkowało to dodatkowymi wydatkami w kwocie 235 tys. zł.
- w CS PSP w Częstochowie przyjęto o 23 osoby więcej od ustalonego limitu (113 zamiast 90). Skutkowało to dodatkowymi wydatkami w kwocie 417,5 tys. zł.
- w SA PSP w Poznaniu przyjęto o 16 osób więcej od ustalonego limitu (106 zamiast 90). Skutkowało to dodatkowymi wydatkami w kwocie 260 tys. zł.

W 1 z 5 skontrolowanych szkół nierzetelnie, w stosunku do programu nauczania, realizowano zajęcia szkoleniowe.

- w SA PSP w Krakowie liczba godzin zajęć przeprowadzonych (ogółem dla całego cyklu szkolenia) była mniejsza od wymaganego minimum o od 7 do 23 godzin na studium dziennym oraz o od 2 do 21 godzin na studium zaocznym. Również realizacja zajęć programowych na szkoleniach uzupełniających strażaków była niepełna. Na 9 szkoleń 4 zrealizowano w wymaganym wymiarze, natomiast 5 – w niepełnym: 1 szkolenie – przy braku jednej godziny zajęć, 2 szkolenia – przy braku 2 godzin, 1 szkolenie – przy braku 6 godzin oraz 1 szkolenie – przy braku 14 godzin. Komendant Szkoły w złożonych wyjaśnieniach podał, że różnice w ilości realizowanych szkoleń wynikały m.in. z trudności w planowaniu zajęć w pełnej obsadzie przedmiotowej w niektórych okresach szkolenia, jak np. maj i czerwiec 2010 r. (działania podczas powodzi).

Skontrolowane szkoły Państwowej Straży Pożarnej nie prowadziły badań dotyczących jakości, co do praktycznej oceny kwalifikacji zawodowych absolwentów. Przeprowadzone przez kontrolerów NIK badanie ankietowe wykazało, że z ogółem 635 absolwentów komendanci jednostek ocenili 203 strażaków na bardzo dobry, 411 – na dobry i 21 – na dostateczny. Ankietowani komendanci wskazywali na:

- w **SP PSP w Bydgoszczy** – potrzebę zwiększenia nacisku na praktyczną stronę szkolenia w zakresie ratownictwa wodnego, wysokościowego, chemicznego. W **SA PSP w Poznaniu i Krakowie** – niedociągnięcia w zakresie stosowania procedur medycznych i obsługi sprzętu, natomiast w **CS PSP w Częstochowie** – na potrzebę poprawy poziomu wiedzy praktycznej w zakresie kierowania małymi zasobami ludzkimi oraz w obszarze obsługi samochodów ratownictwa specjalistycznego.

Oddzielnego zaprezentowania wymaga rozmiar i zakres szkolenia przez Szkołę Główną Służby Pożarniczej w Warszawie. Uczelnia przekroczyła proporcje liczby studentów studiujących na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, gdyż zgodnie z przepisem art. 163 ust. 2 ustawy Psw w uczelni publicznej liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych nie może

⁵² SP PSP Bydgoszcz – 3204 osoby, w tym 312 absolwentów szkolenia podstawowego oraz 2892 słuchaczy kursów, CS PSP w Częstochowie – 2834 osoby, w tym 428 aspirantów oraz 2406 słuchaczy, SA PSP w Krakowie – 3351 osób, w tym 396 aspirantów oraz 2955 słuchaczy, SA PSP w Poznaniu – 401 aspirantów oraz 1589 słuchaczy.

⁵³ W Poznaniu – 5010 kursantów, w Krakowie – 4501 kursantów, w Słupsku – 1199 kursantów, w Toruniu – 10891 kursantów.

być mniejsza od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych. Tymczasem liczba studentów na studiach stacjonarnych wynosiła 766 w roku 2009/2010, 849 w roku 2010/2011 i 837 w roku 2011/2012 i była niższa odpowiednio o 203 osoby, 250 osób i 265 osób, niż na studiach niestacjonarnych. Odpowiedzialny za powyższe Rektor – Komendant SGSP wyjaśnił, że większa liczba studentów niestacjonarnych wynikała z bardzo dużego zapotrzebowania na studia przez strażaków, którzy chcieli podnieść swoje kwalifikacje. Podkreślić jednakże należy, że jednocześnie Rektor-Komendant nie wykorzystywał pełnego limitu ustalonego przez MSW przyjęć studentów w służbie kandydackiej na studia stacjonarne I stopnia. Z przyznanego limitu 90 miejsc, wykorzystano 84 w roku akademickim 2009/2010, 83 – w roku 2010/2011 i 79 – w roku 2011/2012, tj. odpowiednio 93,3%, 92,2% i 87,8%. Przyczyną braku wykorzystania ww. limitu było ograniczenie listy rezerwowej kandydatów ubiegających się na studia do 25% przyznanego limitu miejsc. Lista rezerwowa została zwiększona dopiero w roku 2012/2013.

W latach 2009/2010 i 2010/2011 studia ukończyło odpowiednio 630 i 516 studentów. Ocenę dobrą uzyskało od 62,6% do 66,7% studentów, dostateczną od 22,3% do 23%, bardzo dobrą od 9,2% do 13,9%, zaś wyróżniającą 1,1% studentów. W SGSP niski był udział zajęć praktycznych w realizowanych programach nauczania na studiach stacjonarnych I stopnia dla strażaków w służbie kandydackiej. W kontrolowanym okresie liczba godzin zajęć praktycznych zmniejszyła się z 840 w roku akademickim 2009/2010 do 803 w roku 2010/2011, zaś zajęcia te stanowiły 25,3% – 27,7% liczby godzin ogółem.

Na zbyt małe przygotowanie praktyczne absolwentów studiów I stopnia w służbie kandydackiej wskazywali także Komendanci Wojewódzkich oraz Miejskich Komend Państwowej Straży Pożarnej w ankietach przeprowadzonych przez NIK⁵⁴.

Straż Graniczna

W skontrolowanych jednostkach SG rzetelnie i poprawnie opracowane zostały programy szkoleń funkcjonariuszy i pracowników. W tworzeniu ich uczestniczyli komendanci oddziałów SG, co w ocenie NIK pozytywnie wpływało na dostosowanie tematów szkoleń do rzeczywistych potrzeb formacji. W związku z ograniczaniem środków finansowych na działalność szkoleniową SG, celowym było wprowadzenie zasady, że w pierwszej kolejności realizowane jest szkolenie dla funkcjonariuszy nowo przyjętych do służby. W efekcie funkcjonariusze SG kierowani byli na szkolenie podstawowe bezpośrednio po przyjęciu do służby, co pozwoliło na sprawne i rzetelne realizowanie obowiązku ukończenia przez każdego funkcjonariusza SG tego szkolenia⁵⁵. Realizację pozostałych form szkolenia, w tym kursy specjalistyczne i doskonalenie zawodowe, dostosowano do możliwości szkoleniowych ośrodków szkolenia SG.

W badanym okresie przeszkolono łącznie 43.758 osób⁵⁶, w tym 4.157 funkcjonariuszy w ramach kursów oficerskich, szkoły chorążych, szkolenia podoficerskiego i szkolenia podstawowego oraz 39.601 funkcjonariuszy i pracowników cywilnych SG na szkoleniach doskonalących i kursach specjalistycznych.

⁵⁴ Badaniem ankietowym objęto 80 absolwentów spośród 125, którzy ukończyli studia.

⁵⁵ Obowiązek wynika z rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 listopada 2009 r. w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. Nr 194, poz. 1499).

⁵⁶ W roku szkolnym 2009/2010 – 11292 osoby, w 2010/2011 – 15422 osoby, w 2011/2012 – 17044 osoby.

Wszystkie skontrolowane ośrodki szkoleniowe SG prowadziły badania poziomu i jakości realizacji programów nauczania (za pomocą anonimowych ankiet ewaluacyjnych⁵⁷ oraz hospitacji⁵⁸ zajęć). Badania te wykazały, że poziom wyszkolenia funkcjonariuszy i pracowników SG prowadzony jest na odpowiednim poziomie. Niezależnie od tego kontrolerzy NIK przeprowadzili własne badania ankietowe dotyczące efektywności szkolenia. Spośród 1216 ankietowanych na ocenę bardzo dobrą oceniono 217 absolwentów (17,8%), dobrą – 769 (63,2%), a pozostałych 230 (19,0%) na ocenę dostateczną. Ankietowani pracodawcy absolwentów wskazywali w szczególności na:

- w **CSSSG w Kętrzynie** – na potrzebę zwiększenia nacisku na praktyczną sferę szkolenia, natomiast w **COSSG w Koszalinie** – na brak znajomości zagadnień dotyczących bezpieczeństwa w lotnictwie cywilnym i w przygotowaniu do pełnienia służby na lotniczych przejściach granicznych. W tym ostatnim przypadku postulowano także o zmiany w programach szkolenia obejmujące zwiększenie ilości zajęć praktycznych, lepszą znajomość przepisów wykonawczych i ich zastosowania w praktyce, o rozszerzenie praktycznych umiejętności jazdy pojazdami terenowymi oraz o sprofilowanie zakresu szkoleń (dochodzeniowo śledczy, operacyjny).

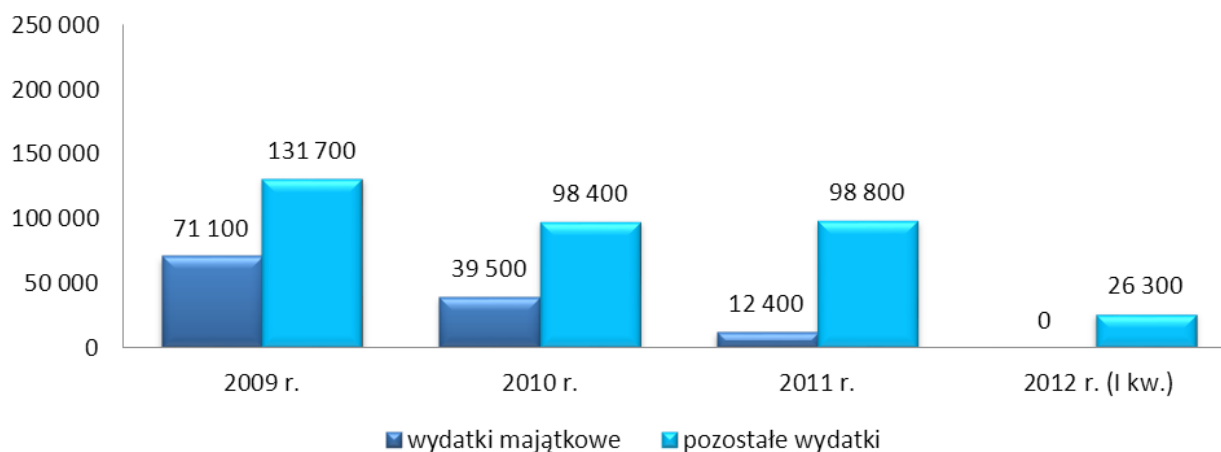
3.2.5. Finansowanie szkół i ośrodków szkoleniowych

Policja

W badanym okresie zmniejszała się corocznie wielkość środków finansowych przeznaczonych na szkolenia (doksztalcenie) funkcjonariuszy Policji. Poniesione bowiem wydatki na funkcjonowanie 4 skontrolowanych szkół⁵⁹ w 2011 r. w wysokości ogółem 111,2 mln zł były niższe od 2010 r. o 26,7 mln zł (o 24,0%) i od 2009 r. o 91,6 mln zł (o 82,4%). Ograniczenie środków finansowych miało wpływ, zarówno na zmniejszenie liczby kursantów, jak i szkoleń. Szczegółowe wydatki, z uwzględnieniem wydatków majątkowych (inwestycyjne) ilustruje wykres 8.

Wykres nr 8

Wykonanie wydatków na funkcjonowanie szkół Policji (w tys. zł)

⁵⁷ Za pomocą anonimowej ankiety ewaluacyjnej od słuchaczy zbierane były informacje dotyczące m.in. oceny warunków zakwaterowania, organizacji wyżywienia, procesu szkolenia oraz mocnych i słabych stron szkolenia/kursu.

⁵⁸ Rozumianej jako wizyty osoby hospitującej u osoby realizującej zadania dydaktyczne Ośrodka; polegały na dokonaniu bezpośredniej obserwacji, analizy i oceny poznanych elementów realizowanego procesu dydaktycznego i umożliwiły gromadzenie informacji o pracy prowadzącego zajęcia w celu dokonania jej oceny oraz wspomaganie kadry dydaktycznej w spełnieniu przez nią wymagań w zakresie jakości pracy Ośrodka i podejmowaniu nowatorstwa pedagogicznego.

⁵⁹ Szkoły Policji w Katowicach, Pile i Słupsku oraz CSP w Legionowie.

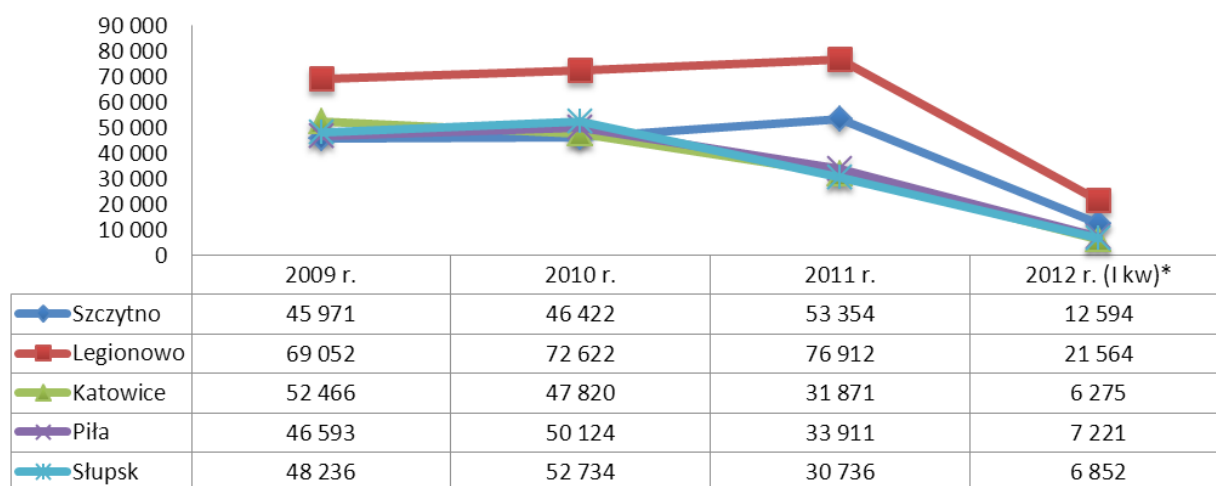

W mniejszym stopniu ograniczenie finansowania dotyczyło WSPol w Szczytnie, w której koszty związane z realizacją zadań statutowych wyniosły w badanym okresie: 60,6 mln zł w 2009 r., 69,3 mln zł w 2010 r., 69,0 mln zł w 2011 r. oraz 13,8 mln zł w 2012 r. (I kw.).

Ograniczone środki finansowe na działalność szkoleniową powodowały z jednej strony niepełne wykorzystanie istniejącej bazy dydaktycznej (zagadnienie to omówione zostało w punkcie 3.2.6 Informacji), z drugiej strony skutkowało ponoszeniem stałych, wysokich kosztów utrzymania tej bazy, wskutek czego wysokie były koszty jednostkowe przeprowadzonych szkoleń. Komenda Główna Policji oszacowała wprawdzie w 2009 r. roczny koszt wykształcenia słuchacza na 28.997 zł przy obciążeniu jednostek szkoleniowych w 100% i 32.078 zł przy obciążeniu 80%, jednakże rzeczywiste koszty znacznie odbiegały od tych wyliczeń. W badanym okresie średni koszt kształcenia słuchacza⁶⁰ wynosił od 6.275 zł (SP w Katowicach – w I kw. 2012 r.) do 76.219 zł (CSP w Legionowie w 2011 r.). Średni koszt kształcenia w poszczególnych szkołach ilustruje wykres 9.

Wykres nr 9

Średni koszt kształcenia słuchacza (w zł)

* – zmniejszenie się średniego kosztu kształcenia słuchacza w I kwartale 2012 r. wynikało z dużego zwiększenia liczby słuchaczy.

W 2⁶¹ z 5 skontrolowanych jednostek Policji stwierdzono, że przy wydatkowaniu środków finansowych nie przestrzegano przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁶².

- w WSPol spośród 6 skontrolowanych postępowań przetargowych w 1 przypadku niewłaściwy był sposób wyboru wykonawcy przebudowy budynku letniskowego, której wartość wynosiła 118,8 tys. zł. Nie zachodziły bowiem przesłanki do zastosowania, wynikającego z art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Pzp trybu zamówienia „z wolnej ręki”. Działanie WSPol było zatem nielegalne i nosiło znamiona czynu opisanego w art. 17 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych⁶³.
- w CSP w Legionowie spośród 6 skontrolowanych postępowań w 3 przypadkach nie poinformowano ubiegających się o udzielenie zamówienia o terminie, po którego upływie umowa w sprawie zamówienia publicznego może być zawarta, co było niezgodne z art. 92 ust. 4 ustawy Pzp.

⁶⁰ Wyliczenia własne NIK uwzględniające sumę kosztów utrzymania, kosztów dydaktycznych szkolenia i kształcenia oraz pozostałych kosztów (w tym infrastruktury) podzieloną przez liczbę szkolących się osób w przeliczeniu na stan średnioroczny. Średnia liczba słuchaczy (szkolących) przypadająca na 1 dzień w roku, ustalona jest wg wzoru [(razem liczba uczestników x długość szkolenia/w dniach) : 365 dni].

⁶¹ WSPol w Szczytnie i CSP w Legionowie.

⁶² Dz. U. z 2010 r. nr 113, poz. 759 ze zm.

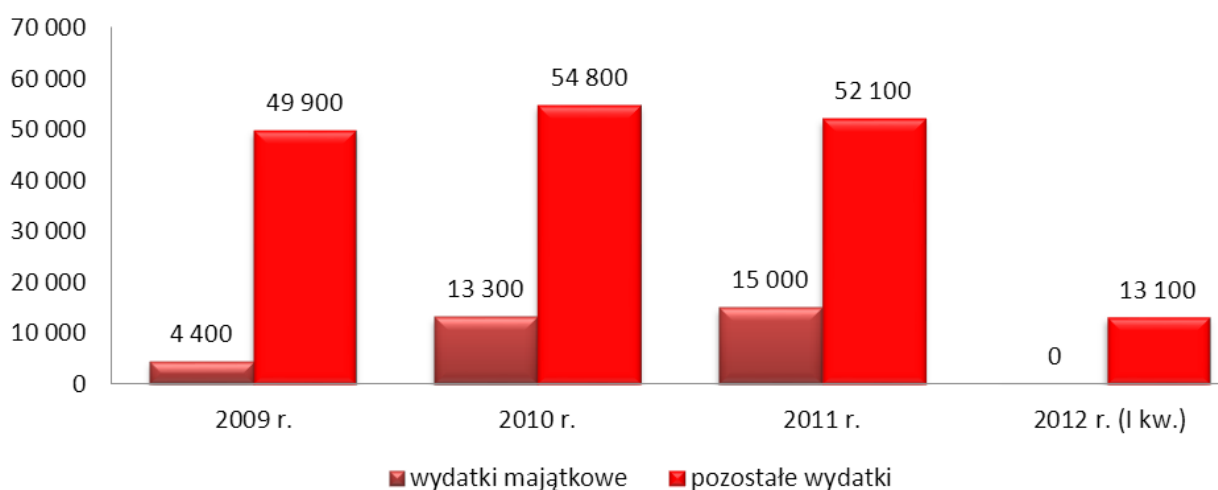
⁶³ Dz. U. z 2005 r. nr 14, poz. 114 ze zm. w brzmieniu obowiązującym w dniu udzielenia zamówienia.

Państwowa Straż Pożarna

Odmienne niż w Policji było w Państwowej Straży Pożarnej, gdzie środki finansowe przeznaczone na szkolenia ulegały corocznie zwiększeniu, aczkolwiek w stopniu niewystarczającym do potrzeb. Poniesione w badanym okresie wydatki ogółem na funkcjonowanie 4 szkół⁶⁴ wyniosły 54,3 mln zł w 2009 r., 68,1 mln zł w 2010 r., 67,1 mln zł w 2011 r. i 13,1 mln zł w 2012 r. (I kw.). Pomijając wydatki majątkowe należy zauważyć, że poziom wydatków poniesionych na funkcjonowanie tych szkół nie pokrywał stopy inflacji⁶⁵ w tym okresie. Szczegółowe wydatki, z uwzględnieniem wydatków majątkowych (inwestycyjnych) ilustruje wykres 10.

Wykres nr 10

Wykonanie wydatków na funkcjonowanie szkół PSP (w tys. zł)

Podobnie było w przypadku SGSP w Warszawie, gdzie koszty związane z realizacją zadań statutowych wyniosły w badanym okresie wyniosły: 40,3 mln zł w 2009 r., 43,1 mln zł w 2010 r., 46,3 mln zł w 2011 r. oraz 11,8 mln zł 2012 r. (I kw.).

Komendant Główny PSP zatwierdził w 2010 r. „Kryteria określenia dziennego kosztu utrzymania słuchacza kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego w PSP”. Dokument ten nie odzwierciedla jednak rzeczywistych kosztów kształcenia słuchaczy, gdyż nie uwzględnia pozycji kosztów, jak np. wynagrodzenia wykładowców. W badanym okresie średni koszt kształcenia słuchacza⁶⁶ wynosił od 104,7 tys. zł (CS PSP w Częstochowie w 2010 r.) do 217,9 tys. zł (SP PSP w Bydgoszczy w 2010 r.). Jedną z przyczyn zróżnicowania średniego kosztu kształcenia słuchacza była konieczność ponoszenia stałych kosztów utrzymania bazy dydaktyczno-noclegowej, która nie była w pełni wykorzystana, a także zmniejszające się corocznie środki finansowe, które z kolei ograniczały liczbę szkoleń i słuchaczy. Średni koszt kształcenia w poszczególnych szkołach ilustruje wykres 11.

⁶⁴ SA PSP w Krakowie i Poznaniu, CS PSP w Częstochowie oraz SP PSP w Bydgoszczy.

⁶⁵ Wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (inflacja) wg. danych Głównego Urzędu Statystycznego: w 2009 r. – 3,5%, w 2010 r. – 2,6% i w 2011 r. – 4,3%.

⁶⁶ Wyliczenia własne NIK uwzględniające sumę kosztów utrzymania, kosztów dydaktycznych szkolenia i kształcenia oraz pozostałych kosztów (w tym infrastruktury) podzieloną przez liczbę szkolących się osób w przeliczeniu na stan średnioroczny. Średnia liczba słuchaczy (szkolących) przypadająca na 1 dzień w roku, ustalona jest wg wzoru [(razem liczba uczestników x długość szkolenia/w dniach) : 365 dni].

Wykres nr 11
Średni koszt kształcenia słuchacza (w zł)

Przy wydatkowaniu środków finansowych w ⁶⁷ z 5 szkół PSP nie przestrzegano przepisów ustawy Pzp. Podstawową przyczyną zaistniałych nieprawidłowości w tym zakresie było nierzetelne sprawowanie nadzoru i kontroli nad pracownikami zajmującymi się zamówieniami publicznymi oraz nierzetelne wywiązywanie się tych osób z powierzonych obowiązków. Spośród 4 postępowań nieprawidłowości stwierdzono w jednym postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego oraz w postępowaniu na zawarcie umowy ramowej, których łączna wartość wynosiła 19.307,9 tys. zł. Ponadto w SA PSP w Poznaniu zleciła i wykonała roboty remontowe bez stosownego zgłoszenia do organu nadzoru budowlanego, na łączną kwotę 176,1 tys. zł, co stanowiło naruszenie art. 30 ust. 5 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane⁶⁸.

- przy wyborze wykonawcy na wykonanie termomodernizacji stropodachu nad budynkiem B obiekt 01, poprzez zastosowanie trybu zamówienia z wolnej ręki, naruszono dyspozycję określoną w art. 67 ust. 1 pkt 3 Pzp. Zatem było to działanie nielegalne i nierzetelne. Nie zaistniała bowiem wyjątkowa sytuacja wymagająca natychmiastowego wykonania zadania. Zawartą w ww. trybie umowę zrealizowano na kwotę 354,2 tys. zł. Działanie SGSP było zatem nielegalne i nosiło znamiona czynu opisanego w art. 17 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.
- w postępowaniu na zawarcie umowy ramowej na roboty budowlane oraz usługi konserwacyjne i usuwanie awarii w obiektach SGSP stwierdzono, że: (1) Przygotowując postępowanie zmierzające do zawarcia umowy ramowej, SGSP nie ustaliła łącznej wartości zamówień, w których zamawiający zamierzał udzielić w okresie trwania umowy ramowej, co było niezgodne z przepisem art. 32 ust. 7 Pzp. (2) Poprzez nierzetelnie opracowaną SIWZ, dopuszczono do zawarcia 3 umów szczegółowych na wykonywanie usług konserwacyjnych, co było niezgodne z art. 101 ust. 1 tej ustawy. Łączna wartość ww. umów wyniosła 766 tys. zł. (3) Nierzetelna była praca Komisji przetargowej, gdyż nie dokonała sprawdzenia rzetelności referencji przedłożonych przez jedną z firm. (4) Wbrew przepisom art. 101 ust. 1 Pzp dopuszczono do nielegalnego wyboru wykonawcy na świadczenie usług konserwacyjnych na kwotę 500 tys. zł. Działanie SGSP było zatem nielegalne i nosiło znamiona czynu opisanego w art. 17 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

⁶⁷ SGSP w Warszawie.

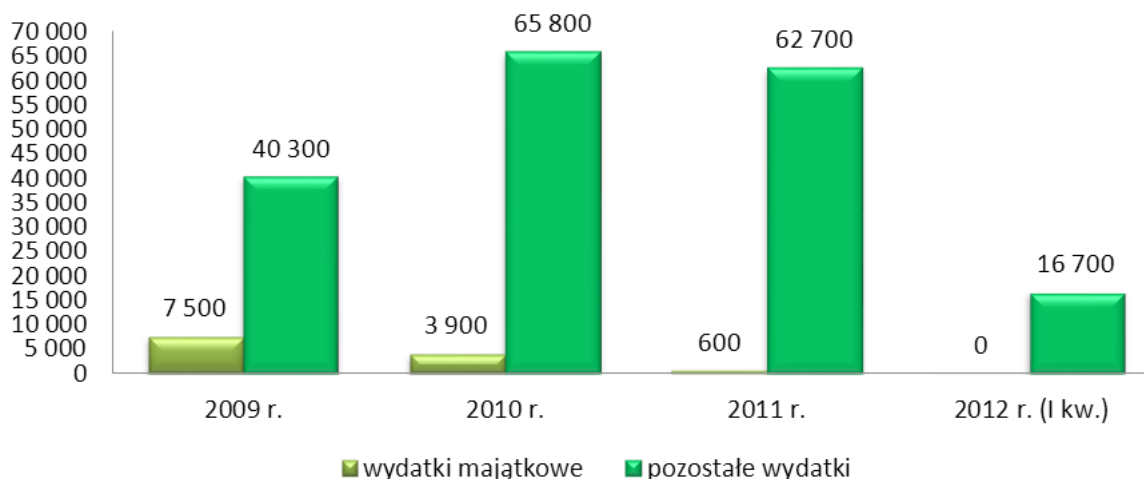
⁶⁸ Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623 ze zm.

Straż Graniczna

Niewystarczający był także poziom finansowania szkolenia funkcjonariuszy i pracowników Straży Granicznej. Poniesione w badanym okresie wydatki ogółem na funkcjonowanie ośrodków szkolenia wyniosły 47,8 mln zł w 2009 r., 69,7 mln zł w 2010 r., 63,3 mln zł w 2011 r. i 16,4 mln zł w 2012 r. (I kw.). Szczegółowe wydatki, z uwzględnieniem wydatków majątkowych (inwestycyjnych) ilustruje wykres 12.

Wykres nr 12

Wykonanie wydatków na funkcjonowanie ośrodków SG (w tys. zł)

W Komendzie Głównej Straży Granicznej nie ustalono metodyki liczenia kosztów ponoszonych na wyszkolenie jednego funkcjonariusza SG. W 1 z 3 skontrolowanych ośrodków, tj. w CSSG w Kętrzynie nie prowadzono nawet analizy kosztów szkolenia funkcjonariuszy, co tłumaczono brakiem autonomii finansowej⁶⁹. Niepełne wykorzystanie bazy szkoleniowej, będące konsekwencją ograniczenia środków finansowych i liczby szkoleń miał również negatywny wpływ na wysokość kosztów szkolenia funkcjonariuszy. W badanym okresie średni koszt kształcenia słuchacza⁷⁰ wynosił w OSSSG w Lubaniu od 22,8 tys. zł (w 2012 r. I kw.) do 527,5 tys. zł (w 2010 r.) a w COSSG w Koszalinie od 187,3 tys. zł (w 2009 r.) do 293,6 tys. zł (w 2011 r.).

3.2.6. Wykorzystanie bazy naukowo-dydaktycznej

Policja

Skontrolowane szkoły i ośrodki szkolenia Policji miały w posiadaniu w trwałym zarządzie łącznie 322 budynki i budowle. Zarządzanie tymi nieruchomościami odbywało się legalnie, gdyż stan prawny użytkowanych nieruchomości był uregulowany. Szkoły Policji i CSP na koniec marca 2012 r. dysponowały 5300 miejscami kwaterunkowymi⁷¹ w 1747 pokojach oraz 6356 miejscami w 463 salach wykładowych, gabinetach i pracowniach specjalistycznych. Baza sportowa obejmowała 51 obiektów

⁶⁹ Wydatki finansowe CSSG w Kętrzynie oraz jej dochody stanowiły część planu finansowego Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG.

⁷⁰ Wyliczenia własne NIK uwzględniające sumę kosztów utrzymania, kosztów dydaktycznych szkolenia i kształcenia oraz pozostałych kosztów (w tym infrastruktury) podzieloną przez liczbę szkolących się osób w przeliczeniu na stan średnioroczny. Średnia liczba słuchaczy (szkolących) przypadająca na 1 dzień w roku, ustalona jest wg wzoru [(razem liczba uczestników x długość szkolenia/w dniach) : 365 dni].

⁷¹ WSPol w Szczytnie – 1493, CSP w Legionowie – 1433, SP w Słupsku – 1002, SP w Katowicach – 740, SP w Pile – 632.

sportowych, m.in. sale gimnastyczne, sale do sportów walki, siłownie, baseny, boiska i stadiony sportowe. Ponadto jednostki te dysponowały 7 strzelnicami wyposażonymi w 22 osie strzeleckie.

Kontrola wykazała, że posiadana baza dydaktyczna przez skontrolowane jednostki nie była w pełni wykorzystywana. W wyniku porównania średniej dziennej czynnych miejsc kwaterunkowych ze średnią dzienną liczbą słuchaczy ustalono, że w 2012 r. (I kw.) wykorzystano 81,9% bazy noclegowej, w 2011 r. – 78,2%, w 2010 r. – 59,3% i w 2009 r. – 74,8%. Nieużytkowanych średnio dziennie miejsc kwaterunkowych było odpowiednio 824 (19,1%), 847 (21,8%), 1699 (40,7%) i 1223 (74,8%).

Niskie było również wykorzystanie miejsc szkoleniowych. W 2012 r. (I kw.) stanowiło ono 59,0%, w 2011 r. – 50,7%, w 2010 r. – 41,1% i w 2009 r. – 52,7%. Jak wyjaśniano podczas kontroli jedną z przyczyn niewykorzystania bazy dydaktycznej były niedobory środków finansowych przeznaczonych na szkolenia, które warunkowały liczbę szkoleń i liczbę kursantów.

Niekorzystne wskaźniki wykorzystania bazy szkoleniowej stwierdzono w 4⁷² z 5 kontrolowanych szkół.

- w CSP w Legionowie stopień wykorzystania miejsc w salach wykładowych wynosił w 2009 r. – 49,5%, w 2010 r. – 38,0%, w 2011 r. 32,7% i w 2012 r. (I kw.) – 28,9%, natomiast bazy noclegowej po uwzględnieniu wyłączeń związanych z remontami odpowiednio: 73,5%, 59,3%, 70,0% i 73,8%.
- w SP w Słupsku stopień wykorzystania miejsc w salach wykładowych wynosił w 2009 r. – 33,5%, w 2010 r. – 26,1%, w 2011 r. – 48,1% i w 2012 r. (I kw.) – 57,8%, natomiast bazy noclegowej odpowiednio: 69,6%, 47,0%, 76,7% i 92,3%.
- w SP w Katowicach stopień wykorzystania miejsc w salach wykładowych wynosił w 2009 r. – 55,0%, w 2010 r. – 43,7%, w 2011 r. – 65,3% i w 2012 r. (I kw.) – 87,9%, natomiast bazy noclegowej odpowiednio: 71,7%, 57,0%, 85,2% i 92,8%.
- w SP w Pile stopień wykorzystania miejsc w salach wykładowych wynosił w 2009 r. – 35,8%, w 2010 r. – 29,0%, w 2011 r. – 46,0% i w 2012 r. (I kw.) – 51,1%, natomiast bazy noclegowej odpowiednio: 68,4%, 54,9%, 87,0% i 96,8%.

Państwowa Straż Pożarna

Wszystkie objęte kontrolą szkoły PSP były w posiadaniu łącznie 119 budynków i budowli. We wszystkich skontrolowanych szkołach PSP zarządzanie nieruchomościami zostało prawidłowo uregulowane i przypisane odpowiednim komórkom organizacyjnym. W SGSP nie został natomiast uregulowany stan prawny użytkowanych nieruchomości.

- Uczelnia gospodarowała 6 nieruchomościami, w tym jedną niezabudowaną, z czego 3 miało nieuregulowany stan prawny w zakresie zarządzania nieruchomościami⁷³. Uczelnia nie stosowała jednolitych kryteriów z zakresu ewidencji tych nieruchomości. Trzy nieruchomości⁷⁴ o wartości 30.567,7 tys. zł ujęte były w ewidencji księgowej, natomiast jedna nieruchomość o wartości 2.685,6 tys. zł ujęta była w ewidencji pozabilansowej. Brak uregulowanego stanu prawnego nieruchomości wynikał m.in. z ciągnącego się od lat postępowania administracyjnego dotyczącego zgłoszonych roszczeń majątkowych byłych właścicieli.

W 4⁷⁵ spośród 5 skontrolowanych szkół oraz 1⁷⁶ spośród 4 skontrolowanych ośrodków szkoleniowych KW PSP w księgach rachunkowych nie ujmowano wartości gruntów. Nierzetelne prowadzenie tych ksiąg, w rozumieniu art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości, prowadziło do sporządzania

⁷² W Legionowie, Słupsku, Katowicach i w Pile.

⁷³ Działka 11/2 o pow. 822 m² obręb 7-01-01, nieruchomość zabudowana przy ul. Słowackiego 52/54, nieruchomość zabudowana budynkiem mieszkalnym przy ul. Skalbmierskiej 19 w Warszawie (działka nr 84 o pow. 490 m²).

⁷⁴ Działka 11/2, nieruchomość przy ul. Słowackiego 52/54 oraz przy ul. Topolowej 2 Warszawa Wesola (Stara Miłosna).

⁷⁵ Dotyczyło to Szkoły Aspirantów (w Krakowie i Poznaniu), Centralnej Szkoły PSP w Częstochowie i Szkoły Podoficerskiej PSP w Bydgoszczy.

⁷⁶ Ośrodek szkoleniowy KW PSP w Krakowie.

nierzetelnych sprawozdań finansowych ukazujących sytuację majątkową jednostek. Jedną z przyczyn takiego stanu była (po 2010 r.) niewłaściwa interpretacja rozporządzenia Ministra Finansów,⁷⁷ oparta na wykładni uprzednio obowiązującego rozporządzenia w zakresie dotyczącym prawidłowego ewidencjonowania środków trwałych.⁷⁸ Inną z przyczyn było nieokreślenie wartości (ceny) gruntów w decyzjach właściwych starostów ustanawiających trwałe zarząd.

- w CS PSP w Częstochowie wartości gruntów otrzymane w trwałe zarząd nie wykazano w księgach rachunkowych, co było niezgodne z § 2 ust. 5 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r.⁷⁹
- w SA PSP w Poznaniu nie ujęto wartości gruntów w ewidencji księgowej Szkoły, a tym samym w sprawozdaniach (bilansie).

Wszystkie skontrolowane szkoły i 4 ośrodki szkoleniowe PSP na koniec marca 2012 r. dysponowały 1.813 miejscami kwaterunkowymi⁸⁰ w 519 pokojach oraz 5.911 miejscami w 139 salach wykładowych, gabinetach i pracowniach specjalistycznych. Baza sportowa obejmowała m.in. sale gimnastyczne, sale do sportów walki, siłownie, boiska i stadiony sportowe.

We wszystkich skontrolowanych szkołach niepełne było wykorzystanie miejsc szkoleniowych w salach wykładowych.

- w 4 szkołach zawodowych⁸¹ w wyniku porównania ilości tych miejsc ze średnią dzienną liczbą słuchaczy stwierdzono, że w 2012 r. (I kw.) wykorzystano 36,5% posiadanych miejsc, w 2011 r. – 39,6%, w 2010 r. – 33,8% i w 2009 r. – 29,6%.
- w SGSP w obiektach położonych przy ul. Topolowej w Warszawie na 4 sale wykładowe, 2 nie były wykorzystywane w ogóle. Cztery inne sale, mieszczące się w obiektach przy ul. Słowackiego i ul. Siemiradzkiego w Warszawie nie wykorzystywano w semestrze letnim roku 2010/2011 (luty-czerwiec) w wymiarze 1971⁸² godzin, w tym np. w marcu 550 godzin, a w maju 585 godzin. Podobnie w semestrze zimowym roku 2011/2012 (październik-styczeń) liczba godzin niewykorzystania tych sal wyniosła łącznie 1454⁸³, w tym w październiku 460 godzin. Ponadto obiekty położone w Zamczysku Nowym, były wykorzystywane do prowadzenia zajęć tylko w okresie sierpień-wrzesień w zakresie szkolenia służby kandydackiej oraz w ramach wybranych przedmiotów na studiach dziennych I stopnia. Na terenie tych obiektów nie organizowano sympozjów, konferencji, seminariów poświęconych ochronie środowiska i ochronie przeciwpożarowej, pomimo że taki cel został m.in. wskazany w umowie użyczenia. Koszty poniesione przez SGSP na utrzymanie nieefektywnie wykorzystywanych sal wykładowych wyniosły 461 tys. zł.

W SP PSP w Bydgoszczy niskie było również wykorzystanie miejsc noclegowych. W 2012 r. (I kw.) stanowiło ono 75,1%, w 2011 r. – 67,7%, w 2010 r. – 59,9% i w 2009 r. – 59,9%. W pozostałych 3 szkołach średnia dzienna liczba słuchaczy przekraczała średnią dzienną czynnych miejsc kwaterunkowych.

W 3 z 5 skontrolowanych szkołach wyposażenie bazy naukowo-dydaktycznej było niewystarczające.

- w SGSP znajdująca się na stanie Uczelni od grudnia 2002 r. komora rozgorzeniowa, nie nadawała się do użytku. Przeprowadzone oględziny wykazały znaczne jej zużycie, z widocznymi prześwitami-dziurami w konstrukcji blachy. Ustalono, że komora ta była ostatnio użytkowana w październiku 2011 r., zaś w okresie późniejszym realizowano ćwiczenia z pozoracją pożarów rzeczywistych w budynkach przeznaczonych do rozbiórki na terenach poza Uczelnią.

⁷⁷ Rozporządzenie Ministra Finansów z 5 lipca 2010 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planu kont... (Dz. U. z 2010 r., poz. 861).

⁷⁸ Poprzednio obowiązujące rozporządzenie Ministra Finansów dopuszczało tzw. *pozabilansową* ewidencję przedmiotowych środków trwałych.

⁷⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 5 lipca 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad rachunkowości oraz planów kont budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych, mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 128, poz. 861 ze zm.).

⁸⁰ W SGSP – 499, w SA PSP Poznań – 219, w SA PSP Bydgoszcz – 323, w SA PSP Kraków – 245, w SP PSP Częstochowa – 355, oraz w 4 ośrodkach szkoleniowych KW PSP w Krakowie, Bydgoszczy, Poznaniu i Gdańsku łącznie 172.

⁸¹ SA PSP w Poznaniu i Krakowie, CS PSP w Częstochowie i SP PSP w Bydgoszczy.

⁸² Przy wykorzystanych 1549 godzinach.

⁸³ Przy wykorzystanych 1650 godzinach.

- w SA PSP w Krakowie wyposażenie niektórych pracowni nie było w pełni zgodne z wymaganiami podstawy programowej w zawodzie technik pożarnictwa. Szkoła nie dysponuje m.in. pracownią działań ratowniczych, komorą dymową, a wyposażenie pracowni: fizykochemii oraz przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę, sygnalizacji pożarowej i stałych urządzeń gaśniczych – było niekompletne.

W 3⁸⁴ spośród 5 szkół oraz 2⁸⁵ z 4 ośrodków szkoleniowych nie uzyskano mierników tzw. „kryteriów satysfakcji” określonych – jak wspomniano już wcześniej – w zatwierdzonych przez Komendanta Głównego PSP dokumentach pn. „Cele i kierunki działania Państwowej Straży Pożarnej” na 2010 r. i 2011 r., dotyczących m.in. wyposażenia szkół. Jedną z przyczyn nieuzyskania założonych mierników były w głównej mierze niewystarczające środki finansowe na zakupy specjalistycznego wyposażenia.

- SA PSP w Poznaniu i SA PSP w Krakowie nie osiągnęły w 2010 r. wskaźnika 80% w zakresie zgodności wyposażenia szkół kształcących w zawodzie technika pożarnictwa z wyposażeniem określonym w podstawie programowej kształcenia w zawodzie technika pożarnictwa (osiągnięty wskaźnik wyniósł odpowiednio 66% i 62%), natomiast w 2011 r. – CS PSP w Częstochowie i SA PSP w Krakowie (osiągnięty wskaźnik wyniósł odpowiednio 13,8% i 55%),
- Ośrodki Szkoleniowe KW w Poznaniu i Krakowie nie osiągnęły w 2010 r. wskaźnika 80% w zakresie zgodności wyposażenia ośrodka szkoleniowego z modelowym wyposażeniem poligonu pożarniczego (osiągnięty wskaźnik wyniósł odpowiednio 20% i 58,3%). Ośrodek w Krakowie nie dysponował: samochodem GCBA (Samochód Gaśniczy Ciężki Beczka z Autopompą), busem, przyczepką gaśniczą, zestawem sprzętu na wysokości, generatorem piany lekkiej, zaporą i skokochronem, a także wymaganej ilości: piłami do betonu i stali (2 zamiast 6), aparatami powietrznymi (13 zamiast 20), ubraniami żaroodpornymi (4 zamiast 10), ubraniami gazoszczelnymi (4 zamiast 10) oraz kompletem drabin (3 zamiast 6).

W 1 z 5 skontrolowanych szkół ograniczony był dostęp do pomocy naukowych niezbędnych do nauki własnej w ramach samokształcenia.

- w SGSP w zakresie zalecanej literatury w odniesieniu do 10 wybranych przedmiotów na rok akademicki 2011/2012, stwierdzono, że w większości wskazanych pozycji w bibliotece zapewniono jedynie pojedyncze egzemplarze książkowe w liczbie 1 – 3 sztuki. Wykazano również przypadki braku dostępu do niektórych pozycji książkowych wymaganych przez prowadzących zajęcia. I tak, w ramach przedmiotu „Technologie informacyjne” – nie zabezpieczono literatury w żadnej z 4 wskazanych pozycji książkowych, natomiast w zakresie wymaganym w 7 innych przedmiotach kontrola wykazała niepełne zabezpieczenie zalecanej literatury. Stwierdzono braki w dostępie do literatury w zakresie niektórych zalecanych książek (np. „Grafika inżynierska”, „Fizyka”, „Elektroenergetyczne zagrożenia pożarowe”, „Wytrzymałość materiałów”, „Matematyka”, „Organizacja systemów ratownictwa”, „Termodynamika i mechanika płynów PK, PC”). Jak podał Rektor-Komendant Szkoły w złożonych wyjaśnieniach zagadnienia dotyczące zalecanej literatury można odszukać w innej literaturze dostępnej w bibliotece.

Straż Graniczna

Ośrodki szkolenia SG (w Koszalinie i Lubaniu) zarządzały łącznie 80 obiektami budowlanymi. Stan prawny użytkowanych nieruchomości był uregulowany.

Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie było natomiast użytkownikiem obiektów wyodrębnionych na potrzeby jego działalności, będących w trwałym zarządzenie Warmińsko-Mazurskiego Oddziału SG. Obowiązki i uprawnienia użytkownika, określone w porozumieniu z Warmińsko-Mazurskim Oddziałem SG nie nakładały na Centrum zadań zarządcy nieruchomości (m.in. przeprowadzania przeglądów nieruchomości, prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych).

⁸⁴ SA PSP w Poznaniu i Krakowie oraz CS PSP w Częstochowie.

⁸⁵ Ośrodki szkoleniowe KW w Krakowie i KW w Poznaniu.

Trzy ośrodki szkoleniowe SG na koniec marca 2012 r. dysponowały 1.156 miejscami kwaterunkowymi⁸⁶ w 413 pokojach oraz 2.711 miejscami w 80 salach wykładowych, gabinetach i pracowniach specjalistycznych. Baza sportowa obejmowała m.in. sale gimnastyczne, sale do sportów walki, siłownię, basen, boiska sportowe.

Niepełne było wykorzystanie w badanym okresie posiadanej bazy szkoleniowej, co najczęściej tłumaczono niedostatkami środków finansowych. W wyniku porównania średniej dziennej czynnych miejsc kwaterunkowych ze średnią dzienną liczbą słuchaczy stwierdzono, że w 2012 r. (I kw.) wykorzystano 69,9% bazy noclegowej, w 2011 r. – 54,4%, w 2010 r. – 55,9% i w 2009 r. – 70,6%. Niskie było również wykorzystanie miejsc szkoleniowych. W 2012 r. (I kw.) stanowiło bowiem 29,1%, w 2011 r. – 21,5%, w 2010 r. – 22,0% i w 2009 r. – 25,5%.

Niekorzystne wskaźniki wykorzystania bazy szkoleniowej stwierdzono we wszystkich ośrodkach szkoleniowych.

- w CSSG w Kętrzynie stopień wykorzystania miejsc kwaterunkowych wynosił w badanym okresie ok. 68%, natomiast w salach wykładowych ok. 18%.
- w COSSG w Koszalinie stopień wykorzystania miejsc kwaterunkowych wynosił w 2009 r. – 72,1%, w 2010 r. – 59,9%, w 2011 r. 53,9% i w 2012 r. (I kw.) – 70,9%, natomiast w salach wykładowych odpowiednio: 33,5%, 27,6%, 19,6% i 25,8%.
- w OSSSG w Lubaniu stopień wykorzystania miejsc w salach wykładowych wynosił w 2010 r. – 23,4%, w 2011 r. – 40,4% i w 2012 r. (I kw.) – 70,1%, natomiast bazy noclegowej odpowiednio: 15,5%, 43,8%, 89,0%.

3.2.7. Utrzymanie nieruchomości

Policja

We wszystkich skontrolowanych szkołach i ośrodkach stwierdzono niewłaściwy stan techniczny użytkowanych obiektów i budowli. Przeprowadzone w trakcie kontroli oględziny 28 obiektów wykazały w 5 z nich (17,9%) różnego rodzaju nieprawidłowości, które dotyczyły m.in. uszkodzonej konstrukcji nośnej obiektu, elewacji, niespełnieniu wymogów przeciwpożarowych.

- w WSPol w Szczytnie oględziny trzykondygnacyjnego budynku 52/I/28, w którym na parterze znajdowała się drukarnia, wykazały m.in. korozję elewacji (liczne zacieki i odparzenia), spękania filarów nośnych i wokół podciągów w ścianach stanowiących przegrody między pomieszczeniami drukarni, widoczne były deformacje poprzeczne sufitu i spękania ścian na korytarzach. Na I i II piętrze widoczne były znaczne deformacje podłogi powstałe na skutek ugięcia stropu. W dniu 22 listopada 2012 r. Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Szczytnie, na wniosek kontrolerów NIK, przeprowadził kontrolę obiektu, w wyniku której stwierdzono, że budynek nadaje się do remontu i nie stanowi zagrożenia dla życia i zdrowia.

Skontrolowane jednostki na ogół poprawnie wywiązywały się z obowiązków wykonywania przeglądów okresowych stanu nieruchomości oraz prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych, a także prawnie podejmowały działania w zakresie zagospodarowania zbędnych nieruchomości. Nieprawidłowości w tym zakresie ujawniono w 3 z 5 skontrolowanych jednostek.

- w SP w Słupsku w księzkach dla strzelnic (nr 1 i 2) stwierdzono brak wpisów potwierdzających dokonywanie przeglądów przewodów kominowych, w których ciąg kominowy jest wymuszony pracą urządzeń mechanicznych oraz nie załączono do nich protokołów tych przeglądów podpisanych przez osoby posiadające uprawnienia budowlane odpowiedniej specjalności.
- w SP w Pile znajdowała się nieruchomość gruntowa zabudowana dwukondygnacyjnym budynkiem oraz dwoma garażami, która od 11 sierpnia 2009 r. była pustostanem. Na utrzymanie obiektu w badanym okresie wydatkowano 70,6 tys. zł. Działania w celu zbycia nieruchomości zostały podjęte dopiero w 2011 r. i nie przyniosły rozstrzygnięcia w tym zakresie.

⁸⁶ COSSG w Koszalinie – 438, CSSG w Kętrzynie – 350, OSSSG w Lubaniu – 368.

- CSP w Legionowie posiadało 2 nieużytkowane nieruchomości, tj. nieruchomość w Białobrzegach (dawny ośrodek wypoczynkowy) przejętą w 2004 r. w trwały zarząd oraz budynek nr 35 w Legionowie. Koszty utrzymania obydwu nieruchomości w latach 2009-2012 (I kw.) wyniosły ogółem 262,2 tys. zł. Działania Komendanta polegające na wielokrotnym wystąpieniu do Komendy Głównej Policji o braku możliwości wykorzystania przedmiotowych nieruchomości przez CSP nie przyniosły pożądanych efektów.

Państwowa Straż Pożarna

W 4 spośród 9 skontrolowanych szkół i ośrodków stwierdzono niewłaściwy stan techniczny obiektów. Przeprowadzone oględziny 28 obiektów budowlanych w 15 (53,6%) wykazały nieprawidłowości w ich stanie technicznym. Dotyczyły one w szczególności zawilgocenia i zagrzybienia ścian, odpadającego tynku, niewłaściwego zabezpieczenia przeciwpożarowego, nie spełnienia warunków do korzystania z nich przez osoby niepełnosprawne.

- w SGSP oględziny 7 budynków wykazały zawilgocenia i zagrzybienia ścian, zacieki przy sufitach, korozję rur kanalizacyjnych, odpadający tynk, łuszczącą farbę, ubytki płytek kafelkowych i zachodzące pleśnią spoiny.
- w SA PSP w Krakowie nie uwzględniono w pracach remontowych i modernizacyjnych 4 obiektów potrzeb osób niepełnosprawnych.
- w Ośrodku Szkolenia KW PSP w Gdańsku stwierdzono niezabezpieczone elementy metalowe na sali gimnastycznej, niezabezpieczone przewody elektryczne w pomieszczeniach garażu oraz brak skrzynki zabezpieczającej przyłączy gazowe. O nieprawidłowości tej poinformowano w oparciu o art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, Pomorskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP, który jeszcze w trakcie kontroli poinformował o usunięciu nieprawidłowości.

Nieprawidłowości w zakresie realizacji obowiązku przeprowadzania okresowych przeglądów obiektów budowlanych stwierdzono w 4 z 5 skontrolowanych szkół PSP (z wyjątkiem CS PSP w Częstochowie), a także w obiektach szkoleniowych Komendy Wojewódzkiej PSP w Krakowie.

- w SGSP w Warszawie ostatnie roczne przeglądy budynków, obejmujące instalację i urządzenia służące ochronie środowiska, instalacje gazowe oraz przewody kominowe, zostały przeprowadzone w 2009 r.
- w SA PSP w Krakowie obiekty nie były poddawane, co najmniej raz na 5 lat kontroli okresowej, polegającej na sprawdzeniu stanu technicznego i przydatności do użytkowania, estetyki obiektu budowlanego oraz jego otoczenia, a także na badaniu instalacji elektrycznej i piorunochronnej.
- w SP PSP w Bydgoszczy obiekty budowlane nie były poddawane przeglądom okresowym od 2009 r. NIK zawiadomiła w tej sprawie Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

We wszystkich szkołach PSP stwierdzono nieprawidłowości i uchybienia w zakresie prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych, polegające w szczególności na niezamieszczeniu wpisów o zrealizowanych przeglądach okresowych oraz danych charakteryzujących dany obiekt.

- w SA PSP w Poznaniu książki 5 obiektów budowlanych nie zawierały wymaganych wpisów dotyczących m.in. przeprowadzania kontroli okresowych stanu technicznego budynków i planów sytuacyjnych obiektów.
- w CS PSP w Częstochowie, w książkach 2 obiektów budowlanych nie wpisano 8 kontroli okresowych, przeprowadzonych na podstawie art. 62 ust. 1 i 2 ustawy Prawo budowlane, co stanowiło naruszenie § 5 pkt 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie książki obiektu budowlanego⁸⁷.
- w SGSP we wszystkich książkach obiektów budowlanych brak było wpisu daty założenia tych ksiąg oraz trwałego wpisu danych technicznych charakteryzujących obiekt, w 20 książkach nie dokonano trwałego wpisu planu sytuacyjnego obiektu z zaznaczonymi granicami nieruchomości i wskazaniem miejsc przyłączy gazu, energii elektrycznej oraz ciepła, a w 7 przypadkach nie wpisano właściciela lub zarządcy obiektu.

⁸⁷ Dz. U. Nr 120 poz. 1134.

Straż Graniczna

W 1 spośród 3 skontrolowanych ośrodków szkolenia stwierdzono niewłaściwy stan techniczny eksploatowanych obiektów budowlanych.

- w OSSSG w Lubaniu stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim nienależytego zabezpieczenia tarasu (przeciekanie wód opadowych) w obiekcie szkoleniowym w Szklarskiej Porębie, brudne ściany w salach wykładowych nr 1 i 101 budynku nr 14, a także nieodpowiedniego stanu toalet zlokalizowanych na parterze budynku internatu nr 6. Stwierdzone nieprawidłowości wyeliminowano jeszcze w trakcie kontroli NIK.

W 1 z 2 ośrodków szkolenia SG (OSSSG w Lubaniu) nie przestrzegano terminów dokonywania przeglądów obiektów budowlanych, co świadczy o braku należytego nadzoru nad służbami odpowiedzialnymi za ten stan. Opóźnienia sięgały od 1 do 432 dni w przypadku przeglądów rocznych (100% budynków) oraz od 17 do 448 dni w przypadku przeglądów pięcioletnich (87% budynków). W jednym przypadku, do zakończenia kontroli NIK nie dopełniono obowiązku przeprowadzenia przeglądu pięcioletniego.

3.2.8. Sprawowanie nadzoru i kontroli oraz załatwianie skarg

We wszystkich skontrolowanych jednostkach problematyka związana ze sprawowaniem nadzoru i przeprowadzaniem kontroli wewnętrznej uwidoczniona została w strukturach organizacyjnych tych jednostek. W MSW obowiązki w zakresie przeprowadzania kontroli funkcjonowania szkół i ośrodków szkoleniowych Policji, Straży Granicznej i Państwowej Straży Pożarnej zostały powierzone Departamentowi Kontroli Skarg i Wniosków. W latach 2009-2010 Departament ten zrealizował wszystkie 12 planowe kontrole w przedmiotowym zakresie, natomiast w latach 2011 i 2012 nie przeprowadził w ogóle takich kontroli. W 2011 r. zrezygnowano z kontroli efektywności polityki szkoleniowej w podległych jednostkach ze względu – jak podano w wyjaśnieniach – na konieczność realizacji innych zadań kontrolnych. W 2012 r. odstąpiono natomiast od kontroli WSPol w zakresie m.in. awansowania, wynagradzania oraz rozwoju zawodowego funkcjonariuszy i pracowników uczelni, a także od kontroli w ówczesnym Departamencie Analiz i Nadzoru w zakresie prawidłowości prowadzenia spraw związanych z nadzorem Ministra nad WSPol i SGSP, co tłumaczono koniecznością przeprowadzenia dodatkowych kontroli doraźnych, zleconych przez kierownictwo MSW oraz udziałem NIK w kontroli uczelni służb państwowych. Odstąpienie od kontroli w latach 2011–2012 było – zdaniem NIK – nieuzasadnione, bowiem wcześniej przeprowadzone kontrole w przedmiotowym zakresie wykazały szereg uchybień i nieprawidłowości, polegających na: niewłaściwej organizacji procesu dydaktycznego i braku właściwego nadzoru ze strony Komendanta Głównego Policji. Wskazywano również na niski poziom nakładów finansowych przeznaczonych na szkolenia i doskonalenie zawodowe funkcjonariuszy Policji, SG i PSP w stosunku do rzeczywistych potrzeb w tym zakresie, a także na brak uregulowań pozwalających na określenie ogólnego dziennego kosztu utrzymania słuchacza w poszczególnych szkołach i ośrodkach szkolenia Policji i PSP. Na podstawie wyników kontroli pod adresem właściwych jednostek kierowano wnioski pokontrolne, a następnie pozyskiwano informacje o sposobie ich realizacji.

Policja

We wszystkich skontrolowanych jednostkach Policji realizacja zadań w zakresie wykonywania zadań kontroli wewnętrznej była niejednolita i zróżnicowana. W 2⁸⁸ spośród 5 skontrolowanych

⁸⁸ Szkoły Policji w Słupsku i Katowicach.

jednostek w ogóle nie sporządzano planów przeprowadzenia kontroli wewnętrznych, w 2 innych jednostkach⁸⁹ plany kontroli nie zostały wykonane, natomiast w Szkole Policji w Pile założenia planowe zostały przekroczone prawie 3-krotnie. Ogółem skontrolowane jednostki przeprowadziły 185 kontroli na 78 zaplanowanych.

- w SP w Pile na zaplanowane 32 kontrole wykonano 91 a w CSP w Legionowie na planowane 32 przeprowadzono 19 kontroli, natomiast w WSPol na 14 wykonano 9 kontroli, przy czym w tym ostatnim przypadku tłumaczono to brakami kadrowymi oraz koniecznością podejmowania innych kontroli doraźnych.

Państwowa Straż Pożarna

Podobnie jak w Policji organizacja kontroli wewnętrznej w PSP była niejednolita. Zadania kontrolne realizowały zespoły kontrolne, powoływane okresowo rozkazem komendanta szkoły (SA PSP w Poznaniu i Krakowie oraz CS PSP w Częstochowie) lub czynności te zostały skupione w ramach zadań innych komórek organizacyjnych (SGSP i SP PSP w Bydgoszczy). W 2⁹⁰ spośród 5 skontrolowanych szkół PSP w ogóle nie sporządzano planów przeprowadzenia kontroli wewnętrznych, natomiast w pozostałych 3 jednostkach zadania planowe zostały wykonane w 100%. Ogółem skontrolowane szkoły przeprowadziły 57 kontroli na 40 zaplanowanych.

- w SGSP na zaplanowane 20 kontroli wykonano 21, a w CS PSP w Częstochowie przy nieplanowanej liczbie kontroli przeprowadzono ich 11, natomiast w SA PSP w Poznaniu na 15 wykonano 15.

Kontrola wykazała również, że w 4 ośrodkach szkoleniowych działających w strukturach KW PSP kontroli wewnętrznych w zakresie funkcjonowania tych ośrodków nie przeprowadzano w ogóle, z wyjątkiem Ośrodka Szkoleniowego w KW PSP w Toruniu, gdzie takich kontroli przeprowadzono 2 (1 w 2009 r. i 1 w 2010 r.).

Straż Graniczna

We wszystkich 3 skontrolowanych ośrodkach szkolenia SG sprawy związane z realizacją kontroli wewnętrznej powierzono wyodrębnionym komórkom organizacyjnym, które realizowały kontrole obejmujące sprawy dydaktyki, planowania i realizacji szkoleń oraz sprawowania nadzoru pedagogicznego. Wydane w związku z ustaleniami kontroli wnioski i zalecenia pokontrolne zostały zrealizowane. Ogółem w badanym okresie ośrodki te wykonały 82 kontrole.

Skargi i wnioski

Pozytywnie ocenić należy zapewnienie obywatelom możliwości składania skarg w każdej z form (pisemnie, osobiście) na działalność szkół i ośrodków szkoleniowych poszczególnych formacji. Zorganizowano prawidłowo system przyjmowania, ewidencjonowania i załatwiania skarg. Na działalność w zakresie obejmującym funkcjonowanie szkół i ośrodków szkoleniowych wpłynęło łącznie 83 skargi⁹¹, w tym 18 anonimowych. Wszystkie skargi zostały rozpatrzone rzetelnie, w trybie przepisów określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego.

⁸⁹ WSPol w Szczytnie CSP w Legionowie.

⁹⁰ SA PSP w Krakowie i CS PSP w Częstochowie.

⁹¹ Do MSW wpłynęło 10 skarg; do 7 skontrolowanych jednostek PSP (SA PSP w Poznaniu, SP PSP w Bydgoszczy oraz 5 ośrodków szkoleniowych KW PSP) nie wpłynęły żadne skargi na ich działalność natomiast do pozostałych 4 jednostek (w tym KG PSP) – 18 skarg; do wszystkich 6 skontrolowanych jednostek Policji (w tym KG Policji) – 35 skarg oraz do 4 jednostek SG (w tym KG SG) – 20 skarg.

4.1 Przygotowanie i organizacja kontroli

Funkcjonowanie szkół i ośrodków szkoleniowych w Policji, PSP oraz SG w przedmiotowym zakresie nie było dotychczas przedmiotem kontroli NIK.

Badaniami w ramach niniejszej kontroli zostało objęte Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i trzy Komendy Główne – Policji, Państwowej Straży Granicznej i Straży Granicznej. Dla zobrazowania skali problematyki przeprowadzono także czynności kontrolne w wybranych jednostkach terenowych, tj.: we wszystkich uczelniach służb państwowych, szkołach Policji, szkołach PSP i 5 z 16 Komend Wojewódzkich PSP oraz ośrodkach szkolenia SG. W czynnościach kontrolnych uczestniczył Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego NIK i 8 delegatur NIK.

4.2 Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

Kierownicy wszystkich skontrolowanych jednostek podpisali protokoły kontroli, przy czym w jednym przypadku (Rektor-Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie) wniesiono zastrzeżenia do protokołu kontroli przed jego podpisaniem. Zastrzeżenia te, po ich rozpatrzeniu przez kontrolera, zostały w części uwzględnione. Po dokonaniu zmian i uzupełnień protokół kontroli został ostatecznie podpisany.

W wyniku kontroli skierowano 22 wystąpienia pokontrolne zawierające oceny, uwagi oraz 65 wniosków pokontrolnych w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Spośród tych wniosków 25 zostało już wykonanych, 23 jest w trakcie realizacji, a w odniesieniu do pozostałych – adresaci nie udzielili jeszcze informacji o podjętych działaniach, gdyż nie upłynął termin na przekazanie przedmiotowych informacji.

Kierownicy 2 jednostek (Rektor – Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie i Komendant Centrum Szkolenia Policji w Legionowie) złożyli zastrzeżenia do ocen, uwag i wniosków zawartych w wystąpieniach pokontrolnych. Zastrzeżenia zostały rozpatrzone w następujący sposób:

- uchwałą Komisji Odwoławczej Delegatury NIK we Wrocławiu (zatwierdzonej przez Prezesa NIK), spośród 11 zastrzeżeń Rektora – Komendanta Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie 7 zostały oddalone w całości w zakresie: niewłaściwej polityki kadrowej Uczelni związanej z zatrudnianiem emerytowanych pracowników naukowych na stanowiskach bez wymaganych tytułów naukowych; wniosku pokontrolnego sformułowanego w związku z niezachowaniem proporcji studentów studiujących na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych; negatywnej oceny NIK w zakresie udzielonych zamówień publicznych. Z pozostałych 4 zastrzeżeń 2 zostały uwzględnione w części, poprzez: częściową zmianę wniosku pokontrolnego dotyczącego zastępowania etatów strażackich pracownikami cywilnymi; doprecyzowanie wniosku pokontrolnego dotyczącego dostosowania wielkości kadry dydaktycznej do liczby godzin przewidzianych w planach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, natomiast 2 zastrzeżenia zostały uwzględnione w całości: w zakresie realizacji umowy ramowej na roboty budowlane i konserwatorskie; unieważnienia umowy na usługę polegającą na dokonaniu okresowych przeglądów obiektów budowlanych SGSP,
- uchwałą Komisji Rozstrzygającej NIK zostały oddalone w całości 9 zastrzeżeń Komendanta Centrum Szkolenia Policji w Legionowie dotyczące: zmiany oceny ogólnej z pozytywnej z nieprawidłowościami na pozytywną z uchybieniami, wykreśleniu negatywnych ocen częściowych dotyczących kontrolowanej działalności oraz wykreśleniu zaleceń pokontrolnych.

W wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do kierowników jednostek skontrolowanych, Najwyższa Izba Kontroli wniosowała o:

Minister Spraw Wewnętrznych:

- *Podjęcie skutecznych działań w celu doprowadzenia funkcjonowania uczelni służb państwowych do stanu zgodnego z obowiązującym prawem i uzyskiwania przez te uczelnie, od Polskiej Komisji Akredytacyjnej pozytywnej oceny jakości kształcenia.*
- *Uwzględnienie w uregulowaniach wewnętrznych dotyczących Ministerstwa zadań organu prowadzącego szkołę Państwowej Straży Pożarnej.*
- *Niezwłoczne doprowadzenie do prawnego uregulowania kwestii funkcjonowania strzelnic ćwiczebnych z uwzględnieniem specyfiki szkoleń i konieczności zapewnienia bezpieczeństwa i użytkowania.*

Minister Spraw Wewnętrznych poinformował NIK o stanie realizacji wniosków pokontrolnych. Z odpowiedzi tej wynikało m.in., że:

- ♦ podjął czynności w kierunku doprowadzenia działalności uczelni służb państwowych do stanu zgodnego z prawem oraz w celu uregulowania zasad funkcjonowania strzelnic ćwiczebnych,
- ♦ wprowadził regulacje uwzględniające zadania Ministra, jako organu prowadzącego szkołę PSP.

Komendant Główny Policji:

- *Podjęcie działań w celu ograniczenia niepełnego wykorzystania bazy kwaterunkowej w jednostkach szkoleniowych Policji.*
- *Kierowanie policjantów na szkolenia zgodnie z przydzielonymi miejscami.*

Komendant Główny Policji poinformował NIK o stanie realizacji wniosków pokontrolnych. Z odpowiedzi tej wynikało m.in., że:

- ♦ zobowiązał kierowników jednostek szkoleniowych Policji do informowania o przyczynach niepełnego wykorzystania bazy kwaterunkowej i niewykorzystanych miejscach na kursach specjalistycznych oraz analizowania stopnia wykorzystania kadry i obiektów dydaktycznych w celu zoptymalizowania stopnia wykorzystania bazy kwaterunkowej i potencjału dydaktycznego,
- ♦ podjął działania w celu wzmocnienia nadzoru nad procesem naboru na kursy specjalistyczne.

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej:

- *Standaryzację wyposażenia bazy dydaktycznej szkół PSP i ośrodków szkolenia w Komendach Wojewódzkich PSP.*
- *Utrzymywanie jednolitej struktury i terminologii mierników, służących do oceny realizacji założonych celów i kierunków działania PSP w obszarze szkolenia.*
- *Wprowadzenie kryteriów określających koszt utrzymania słuchacza w szkołach pożarniczych oraz ośrodkach szkolenia PSP.*

Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej poinformował NIK o stanie realizacji wniosków pokontrolnych. Z odpowiedzi tej wynikało m.in., że:

- ♦ wdrożono harmonogram prac w zakresie opracowania standardu wyposażenia szkół i ośrodków szkolenia PSP, a termin zakończenia prac w tym zakresie ustalono na 28 czerwca 2013 r.,
- ♦ ujednotwiono mierniki efektów działań w celu zapewnienia obiektywnej oceny pracy PSP w obszarze szkolenia,

- ◆ podjęto działania w celu przygotowania w pierwszej połowie 2013 r. do wdrożenia kryteriów szacowania dziennego kosztu utrzymania słuchacza w szkołach i ośrodkach szkolenia PSP.

Komendant Główny Straży Granicznej:

- *Wprowadzenie metodologii wyliczania kosztów wyszkolenia funkcjonariuszy Straży Granicznej w celu wsparcia procesu planowania wydatków poszczególnych ośrodków szkolenia SG.*

Komendant Główny Straży Granicznej poinformował NIK o podjęciu działań w celu opracowania metodologii wyliczania kosztów wyszkolenia funkcjonariuszy SG.

Kierownicy pozostałych skontrolowanych jednostek:

Do komendantów skontrolowanych jednostek wnoszono w szczególności o:

- ◆ wdrożenie stosownej procedury i przeprowadzenie ocen okresowych nauczycieli akademickich zgodnie z postanowieniami art. 132 Psw,
- ◆ dokonanie przeglądu kadrowego pod kątem ustalenia zasadności zatrudniania osób posiadających uprawnienia lub świadczenia emerytalne, w szczególności w przypadku braku dorobku naukowego,
- ◆ podjęcie działań mających na celu dostosowanie wielkości kadry dydaktycznej do liczby godzin przewidzianych w planach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych oraz rozważenie możliwości zwiększenia w tych planach godzin zajęć praktycznych,
- ◆ doprowadzenie do zgodności proporcji studentów studiujących na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych z przepisem określonym w art. 163 ust. 2 ustawy Psw,
- ◆ kontynuowanie działań mających na celu niezwłoczne uregulowanie stanu prawnego użytkowanych nieruchomości,
- ◆ podjęcie działań mających na celu wyeliminowanie nieprawidłowości zaistniałych w toku postępowań związanych z udzielaniem zamówień publicznych,
- ◆ terminowe i rzetelne przeprowadzanie przeglądów okresowych i prowadzenie księzek obiektów,
- ◆ ujęcie w księgach rachunkowych wartości posiadanych nieruchomości,
- ◆ uzupełnienie braków w zakresie niezbędnego sprzętu szkoleniowego.

Z nadesłanych odpowiedzi o stanie realizacji wniosków pokontrolnych wynikało, że kierownicy skontrolowanych jednostek podjęli m.in. następujące działania:

Komendanci szkół Policji:

Komendant Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie m.in.: zobowiązał się wypełnić do końca września 2013 r. obowiązek okresowej oceny wszystkich nauczycieli akademickich zgodnie z kryterium zawartych w Statucie WSPol oraz opracować plan gospodarki remontowej użytkowanych obiektów z wykorzystaniem wyników kontroli okresowych i ich stanu technicznego; podjął czynności w celu usprawnienia i ujednolicenia procedur udzielania zamówień publicznych poprzez zwiększenie częstotliwości odpraw służbowych, rozpoczęcie prac nad zmianą przepisów wewnętrznych oraz regulaminu komisji przetargowych; zabezpieczył w 2013 r. środki finansowe na udział osób odpowiedzialnych w szkoleniach na temat zamówień publicznych; podjął czynności w celu pełnej realizacji zadań kontroli wewnętrznej poprzez włączenie w strukturę organizacyjną Uczelni 4-osobowego Zespołu ds. Kontroli.

Komendant Szkoły Policji w Słupsku: wprowadził mechanizm kontrolny zapewniający wykonywanie obowiązkowych przeglądów okresowych obiektów budowlanych.

Komendanci komend wojewódzkich i komendanci szkół Państwowej Straży Pożarnej:

Komendant Centralnej Szkoły PSP w Częstochowie m.in. dokonał wyceny, posiadanych w trwałym zarządzie, gruntów na kwotę 4.467,2 tys. zł; zobowiązał odpowiedzialnych pracowników do rzetelnego prowadzenia ksiąg obiektów budowlanych oraz sprawowania osobistego nadzoru nad realizacją tych czynności.

Komendant Szkoły Aspirantów PSP w Krakowie m.in. podjął działania w celu: ustalenia wartości posiadanych w trwałym zarządzie, gruntów; uzupełnienia do końca I kwartału 2013 r. przeglądów okresowych obiektów budowlanych; wyodrębnienia komórki realizującej czynności kontrolne.

Komendant Szkoły Aspirantów PSP w Poznaniu m.in. dokonał weryfikacji i wymaganych zapisów w księżkach obiektów budowlanych, uporządkował zasady ich prowadzenia oraz realizacji przeglądów okresowych poprzez wprowadzenie „Instrukcji prowadzenia książki obiektu budowlanego oraz przeprowadzania kontroli okresowych obiektów budowlanych Szkoły Aspirantów PSP w Poznaniu”.

Komendant Szkoły Podoficerskiej PSP w Bydgoszczy potwierdził m.in. realizację przeglądów okresowych obiektów budowlanych.

Małopolski Komendant Wojewódzki PSP m.in. dla uzupełnienia wymaganych standardów wyposażenia w sprzęt dokonał zakupu samochodu kwatermistrzowskiego do wykorzystania przez ośrodek szkoleniowy; zaplanował w 2013 r. zakończenie remontu pomieszczeń kuchni i jadalni; podjął działania zmierzające do uporządkowania sprawy ujmowania wartości gruntów w ewidencji księgowej.

Śląski Komendant Wojewódzki PSP m.in. zapewnił nadzór nad realizacją szkoleń poprzez zmodyfikowanie zakresu zadań realizowanych w trakcie inspekcji gotowości operacyjnej.

Wielkopolski Komendant Wojewódzki PSP wprowadził mechanizm kontrolny zapewniający wykonywanie przeglądów okresowych obiektów budowlanych wyłącznie przez osoby posiadające stosowne uprawnienia oraz zobowiązał się do bieżącego analizowania i rozliczania kosztów funkcjonowania oraz zapewnienia obsady kadrowej ośrodka szkoleniowego na poziomie ustalonym w regulaminie organizacyjnym.

Kujawsko-Pomorski Komendant Wojewódzki PSP zaplanował m.in. doposażenie poligonu na nowe stanowiska ćwiczeń ze zbiornikami LPG; dokończenie remontu stanowiska do ćwiczeń chemiczno-ekologicznych; wyremontowanie stanowiska poligonowego „komora rozgorzeniowa”.

Komendanci ośrodków szkolenia Straży Granicznej:

Komendant Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu wprowadził m.in. mechanizm zabezpieczający terminową realizację przeglądów okresowych obiektów budowlanych.

4.3 Finansowe i inne rezultaty kontroli

4.3.1. W wyniku kontroli ujawniono finansowe i potencjalne sprawozdawcze skutki nieprawidłowości, w wysokości łącznej **28.661,4 tys. zł**, w tym:

- sprawozdawcze skutki nieprawidłowości – 7.968,7 tys. zł,
- kwoty wydatkowane z naruszeniem prawa – 1.915,1 tys. zł,

- potencjalne finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości – 17.333,5 tys. zł,
- kwoty wydatkowane z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami – 1.444,1 tys. zł.

Uzyskane finansowe rezultaty kontroli szczegółowo przedstawiono w **załączniku nr 5.6** do Informacji.

4.3.2. W związku z ujawnionymi nieprawidłowościami NIK skierowała:

- 1 zawiadomienie do powiatowego inspektora nadzoru budowlanego, w związku z naruszeniem przepisów ustawy Prawo budowlane w zakresie przeprowadzania przeglądów okresowych budynków,
- 2 zawiadomienia o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych, w związku z naruszeniem przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, w zakresie wyboru wykonawców robót remontowo-budowlanych.

Wykaz podmiotów skontrolowanych przez jednostki organizacyjne NIK

Jednostki organizacyjne NIK biorące udział w kontroli	Jednostki objęte kontrolą
Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego NIK w Warszawie	Komenda Główna Policji Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej Komenda Główna Straży Granicznej
Delegatura NIK w Bydgoszczy	Szkoła Podoficerska PSP w Bydgoszczy Ośrodek Szkolenia w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu
Delegatura NIK w Gdańsku	Szkoła Policji w Słupsku Ośrodek Szkolenia z siedzibą w Słupsku w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku
Delegatura NIK w Katowicach	Szkoła Policji w Katowicach Centralna Szkoła PSP w Częstochowie Ośrodek Szkolenia w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach
Delegatura NIK w Krakowie	Szkoła Aspirantów PSP w Krakowie Ośrodek Szkolenia w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie
Delegatura NIK w Olsztynie	Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie
Delegatura NIK w Poznaniu	Szkoła Policji w Pile Szkoła Aspirantów PSP w Poznaniu Ośrodek Szkolenia w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu
Delegatura NIK w Szczecinie	Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie
Delegatura NIK we Wrocławiu	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w Warszawie Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie Centrum Szkolenia Policji w Legionowie Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu

Charakterystyka stanu prawnego

Minister Spraw Wewnętrznych sprawuje nadzór m.in. nad Komendantem Głównym Policji, Komendantem Głównym Straży Granicznej i Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej⁹². Jednocześnie nadzoruje Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie oraz Szkołę Główną Służby Pożarniczej.

Policja

Zgodnie z art. 4 ust. 3 pkt 1 i ust. 3a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, zwanej dalej „ustawą o Policji”, w skład Policji wchodzi m.in. Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, ośrodki szkolenia i szkoły Policji. Organizację i zakres działania WSPoL, jako szkoły wyższej oraz tryb wyznaczania i odwoływania rektora oraz wyznaczania, wyboru i odwoływania prorektorów reguluje ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym („ustawa Psw”). Komendant Główny Policji, który jest powoływany na to stanowisko przez Prezesa Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, jest przełożonym wszystkich funkcjonariuszy Policji (art. 5 ust. 2 i 3 ustawy o Policji). Określa m.in. programy szkoleń zawodowych policjantów oraz może tworzyć i likwidować ośrodki szkolenia i szkoły Policyjne (art. 7 ust. 1 pkt 4a i ust. 3 ustawy o Policji). Warunkiem uzyskania kwalifikacji zawodowych niezbędnych do mianowania na stanowisko służbowe jest ukończenie przez policjanta: szkolenia zawodowego podstawowego; szkolenia zawodowego dla absolwentów szkół wyższych; Wyższej Szkoły Policji (art. 34 ust. 3 ustawy o Policji). Szczegółowe warunki odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji, uwzględniające rodzaje, formy, warunki i tryb ich odbywania, a także organizację i sposób prowadzenia szkoleń i doskonalenia zawodowego oraz nadzór nad ich realizacją zostały określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji⁹³.

Państwowa Straż Pożarna

Do podstawowych zadań PSP należy m.in. kształcenie kadr dla potrzeb PSP i innych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz powszechnego systemu ochrony ludności (art. 1 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej⁹⁴, zwanej dalej „ustawą o PSP”). Jednostkami organizacyjnymi PSP, w myśl art. 8 ust. 1 i 1a ustawy o PSP są m.in. Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie oraz pozostałe szkoły natomiast w skład komend wojewódzkich mogą wchodzić ośrodki szkolenia.

Do zadań Komendanta Głównego PSP należy m.in. organizowanie kształcenia, szkolenia i doskonalenia zawodowego w jednostkach organizacyjnych PSP, uzgadnianie z komendantami szkół PSP programów nauczania dla zawodów inżynier pożarnictwa i technik pożarnictwa, opracowanie i zatwierdzenie programów szkolenia i doskonalenia zawodowego oraz sprawowanie nadzoru w zakresie dydaktycznym nad ich realizacją. Komendant Główny PSP sprawuje nadzór nad SGSP w zakresie wykonywania przez nią zadań jednostki organizacyjnej PSP oraz pozostałymi szkołami, jednostkami badawczo-rozwojowymi PSP a także w zakresie dydaktycznym nad

⁹² Zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych – Dz. U. Nr 248, poz. 1491.

⁹³ Dz. U. Nr 126, poz. 877 ze zm.

⁹⁴ Dz. U. z 2009 r. Nr 12 poz. 68 ze zm.

ośrodkami szkolenia w komendach wojewódzkich PSP (art. 10 ust. 1 pkt 5, 5a i 5b, ust. 2 pkt 1 i 2 ustawy o PSP). Organizację i zakres działania SGSP w Warszawie, jako szkoły wyższej oraz tryb wyznaczania i odwoływania rektora oraz wyznaczania, wyboru i odwoływania prorektorów reguluje ustawa Psw. Komendantów pozostałych szkół PSP i ich zastępców powołuje spośród oficerów PSP i odwołuje Komendant Główny PSP (art. 17 ustawy o PSP).

Komendant wojewódzki PSP może tworzyć i likwidować ośrodki szkoleniowe, a także określać ich organizację i zakres działania (art. 17a ustawy o PSP). Do zadań komendanta wojewódzkiego PSP należy m.in. opracowywanie programów szkolenia i doskonalenia zawodowego, z uwzględnieniem specyfiki i potrzeb województwa oraz organizowanie szkolenia i doskonalenia zawodowego, a także inicjowanie przedsięwzięć w zakresie kultury fizycznej i sportu na obszarze województwa (art. 12 ust. 5 pkt 14 ustawy o PSP).

Zgodnie z art. 112 ustawy o PSP o przyjęcie do służby kandydackiej może ubiegać się, na podstawie dobrowolnego zgłoszenia, osoba spełniająca wymagania, o których mowa w art. 28 tej ustawy, po złożeniu zobowiązania do pełnienia służby po ukończeniu nauki. Osoba przyjęta do służby kandydackiej odbywa naukę w wybranej szkole PSP. Osobie podejmującej naukę w szkole PSP nadaje się stopień strażaka. Szczegółową organizację i formy odbywania w SGSP przeszkolenia zawodowego przez strażaków PSP, o których mowa w art. 53 ust. 2 ustawy o PSP określa rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 lipca 2006 r. w sprawie przeszkolenia zawodowego strażaków Państwowej Straży Pożarnej⁹⁵.

Straż Graniczna

Komendant Główny Straży Granicznej jest przełożonym wszystkich funkcjonariuszy SG i jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych (art. 3 ust. 2 i 4 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej⁹⁶, zwanej dalej „*ustawą o SG*”). Zgodnie z art. 3a pkt 3, 4 i 5 ustawy o SG do zakresu działania Komendanta Głównego Straży Granicznej należy m.in. nadawanie statutów ośrodkom szkolenia SG, organizowanie i określanie zasad szkolenia zawodowego funkcjonariuszy oraz pracowników SG oraz sprawowanie nadzoru nad ośrodkami szkolenia SG. Komendant Główny Straży Granicznej może, w drodze zarządzenia, tworzyć i znosić ośrodki szkolenia oraz określać ich organizację i zakres działania (art. 6 ust. 4 ustawy o SG). Ponadto określa on zakres oraz szczegółowe zasady szkolenia funkcjonariuszy i pracowników SG (art. 9 ust. 7 pkt 6a ustawy o SG).

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji w rozporządzeniu z dnia 4 listopada 2009 r. określił warunki w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz SG na określonym stanowisku służbowym⁹⁷ a w Zarządzeniu nr 13 z dnia 8 czerwca 2000 r.⁹⁸ zasady odbywania przeszkolenia specjalistycznego, wymaganego do mianowania na pierwszy stopień oficerski SG. Zakres i szczegółowe zasady szkolenia funkcjonariuszy i pracowników SG Komendant Główny SG określił w Zarządzeniu nr 65 z 24 grudnia 2004 r.⁹⁹.

⁹⁵ Dz. U Nr 221, poz. 1626 ze zm.

⁹⁶ Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675 ze zm.

⁹⁷ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 listopada 2009 r. w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym – Dz. U. Nr 194, poz. 1499.

⁹⁸ Dz. Urz. MSWiA Nr 2, poz. 14.

⁹⁹ Dz. Urz. KGSG Nr 12, poz. 76 ze zm.

Policja. Państwowa Straż Pożarna i Straż Graniczna

Właściciel lub zarządca obiektu budowlanego obowiązany jest zgodnie z art. 61 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane do utrzymywania i użytkowania obiektów budowlanych zgodnie z zasadami, określonymi w art. 5 ust. 2 ww. ustawy, tj. w sposób zgodny z jego przeznaczeniem i wymaganiami ochrony środowiska oraz utrzymywania w należyтым stanie technicznym i estetycznym, nie dopuszczając do nadmiernego pogorszenia jego właściwości użytkowych i sprawności technicznej, w szczególności w zakresie związanym z wymaganiami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1-7 ustawy. Ponadto dla właściwego utrzymywania obiektów budowlanych na właścicielu lub zarządcy spoczywa obowiązek:

- przeprowadzania, zgodnie z art. 62 Prawa budowlanego okresowych kontroli obiektów budowlanych znajdujących się w użytkowaniu (rocznych i okresowych),
- prowadzenia, zgodnie z art. 64 Prawa budowlanego, dla każdego budynku oraz obiektu budowlanego niebędącego budynkiem, książki obiektu budowlanego, stanowiącej dokument przeznaczony do zapisów dotyczących przeprowadzanych badań i kontroli stanu technicznego, remontów i przebudowy, w okresie użytkowania obiektu budowlanego,
- usunięcia stwierdzonych uszkodzeń oraz uzupełnienia braków w czasie lub bezpośrednio po przeprowadzonej kontroli, o której mowa w art. 62 ust. 1, które mogłyby spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia bądź środowiska, a w szczególności katastrofę budowlaną, pożar, wybuch, porażenie prądem elektrycznym albo zatrucie gazem (art. 70 ust. 1),
- zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części wymaga zgłoszenia właściwemu organowi (art. 71 ww. ustawy).

Obowiązek zabezpieczenia m.in. budynków przed zagrożeniem pożarowym, w tym poprzez zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru został nałożony na osoby fizyczne i prawne z nich korzystające w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej¹⁰⁰. Szczegółowe zasady ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów oraz ich wyposażenie w sprzęt, urządzenia przeciwpożarowe i ratownicze zostały określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów¹⁰¹ (uchylone z dniem 30 czerwca 2010 r.) i zastąpione rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów.¹⁰² Zgodnie z ww. uregulowaniami budynki powinny być użytkowane i utrzymywane w sposób zabezpieczający przed powstaniem pożaru, a właściciele, zarządcy lub użytkownicy budynków mieszkalnych wielorodzinnych są zobowiązani m.in. do umieszczenia w miejscach widocznych wykazu telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek pożaru, a także do oznakowania miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych.

Wydatkowanie środków publicznych na realizację zadań remontowych powinno odbywać się przy zachowaniu procedur zawartych w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych

¹⁰⁰ Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 ze zm.

¹⁰¹ Dz. U. Nr 80, poz. 563.

¹⁰² Dz. U. Nr 109, poz. 719.

(„Pzp”). Procedur tych nie stosuje się do zamówień o szacunkowej wartości, nieprzekraczającej równowartości w złotych polskich kwoty 14.000 euro (art. 4 pkt 8). Zgodnie z art. 7 ust. 3 Pzp zamówienia udziela się wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami tej ustawy. Zamawiający ma obowiązek sporządzenia rocznego sprawozdania o udzielonych zamówieniach (art. 98 Pzp). Regulacje w zakresie powoływania komisji przetargowej do przeprowadzenia postępowań o zamówienia publiczne zostały zawarte w art. 9 – 21 Pzp.

Zamawiający winien dokonać opisu przedmiotu zamówienia, będącego jednym z podstawowych elementów specyfikacji istotnych warunków zamówienia (art. 29 – 31 Pzp). Problematyka dotycząca ustalenia wartości zamówienia została uregulowana w art. 32 – 35 Pzp. Z udziału w przygotowaniu i przeprowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego winny być wyłączone osoby, które nie zapewniają bezstronności i obiektywizmu, a art. 17 ust. 2 Pzp nakłada obowiązek złożenia stosownego oświadczenia potwierdzającego brak lub istnienie ww. okoliczności. Zamawiający poza podstawowymi trybami udzielenia zamówienia publicznego (przetarg nieograniczony i ograniczony), o których mowa w art. 10 ust. 1 Pzp może stosować w określonych okolicznościach inne tryby zamówień. W ramach działu II, rozdziału 3 (art. 39 – 81) zostały zawarte regulacje dotyczące wszystkich trybów zamówienia. Postępowanie przetargowe winno być właściwie udokumentowane (art. 96), a oferenci poinformowani o wyborze najkorzystniejszej oferty (art. 92 ust. 2 Pzp), umowa z wykonawcą winna być zawarta w terminie określonym w art. 94 ust. 1 Pzp.

Postępowanie w sprawie skarg i wniosków przed organami państwowymi, organami jednostek samorządu terytorialnego oraz przed organami organizacji społecznych unormowane zostało w dziale VII ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.¹⁰³ Organ właściwy do załatwienia skargi, powinien załatwić skargę bez zbędnej zwłoki, nie później jednak niż w ciągu miesiąca. O sposobie załatwienia skargi zawiadamia się skarżącego (art. 237 § 1 i § 3). Zawiadomienie o sposobie załatwienia skargi powinno zawierać: oznaczenie organu, od którego pochodzi, wskazanie, w jaki sposób skarga została załatwiona, oraz podpis z podaniem imienia, nazwiska i stanowiska służbowego osoby upoważnionej do załatwienia skargi. Zawiadomienie o odmownym załatwianiu skargi powinno zawierać ponadto uzasadnienie faktyczne i prawne (art. 238 § 1).

¹⁰³ Dz. U. z 2013 r., poz. 267.

Wykaz aktów prawnych dotyczących kontrolowanej działalności

1. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U z 2011 r. Nr 287, poz. 1687 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675 ze zm.).
3. Ustawa z dnia z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12 poz. 68 ze zm.).
4. Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2013 r., poz. 572).
5. Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455 ze zm.).
6. Ustawa z dnia 7 września 1991 o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615 ze zm.).
8. Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki (Dz. U. Nr 96 poz. 620 ze zm.).
9. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.).
10. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm.).
11. Ustawa z dnia 12 stycznia 2007 r. o ustanowieniu „Programu modernizacji Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Biura Ochrony Rządu w latach 2007–2011” (Dz. U. Nr 35, poz. 213 ze zm.).
12. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. , poz. 330).
13. Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.).
14. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U z 2010 r. nr 243, poz. 1623 ze zm.).
15. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144. poz. 1048).
16. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 23 września 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 163, poz. 1299).
17. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 119 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania szkoleń zawodowych oraz doskonalenia zawodowego w Policji (Dz. U. Nr 126, poz. 877 ze zm.).
18. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości i zasad otrzymywania uposażenia i innych należności pieniężnych przez policjanta skierowanego do szkoły lub na przeszkolenie albo na studia w kraju (Dz. U. z 2003 r. Nr 3 poz. 37).
19. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 50, poz. 400).

20. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 czerwca 2005 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Wsparcia Policji (Dz. U. Nr 118 poz. 1006 ze zm.).
21. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 sierpnia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad, warunków i trybu przyjmowania do służby kandydackiej w Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 101, poz. 638).
22. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 sierpnia 1997 r. w sprawie przebiegu służby kandydackiej oraz szczegółowych zasad i trybu opiniowania strażaków w służbie kandydackiej (Dz. U. Nr 99, poz. 617).
23. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2006 r. w sprawie przeszkolenia zawodowego strażaków Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 221, poz. 1626 ze zm.).
24. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 marca 2003 r. w sprawie rodzaju placówek, do których może być skierowany strażak Państwowej Straży Pożarnej, oraz należności pieniężnych przysługujących w przypadkach skierowania strażaka do szkoły, na przeszkolenie lub na studia (Dz. U. Nr 61, poz. 546).
25. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 159, poz. 952).
26. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie rodzaju, zakresu oraz sposobu przeprowadzania przeszkolenia specjalistycznego do mianowania na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej (Dz. U. Nr 86, poz. 790).
27. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 października 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Wsparcia Straży Granicznej (Dz. U. Nr 203, poz. 1272 ze zm.).
28. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 listopada 2009 r. w sprawie warunków w zakresie wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz stażu służby, jakim powinien odpowiadać funkcjonariusz Straży Granicznej na określonym stanowisku służbowym (Dz. U. Nr 194, poz. 1499).
29. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 maja 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków wypłaty uposażenia i innych należności pieniężnych przysługujących funkcjonariuszom Straży Granicznej skierowanym do szkoły lub na przeszkolenie albo na studia w kraju (Dz. U. Nr 67, poz. 620 ze zm.).
30. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie rodzaju, zakresu oraz sposobu przeprowadzania przeszkolenia specjalistycznego do mianowani na pierwszy stopień oficerski Straży Granicznej (Dz. U. Nr 86, poz. 790).

Zestawienie ważniejszych nieprawidłowości stwierdzonych w kontrolowanych jednostkach

Lp.	Nazwa jednostki	Ocena ogólna	Ważniejsze nieprawidłowości
MINISTERSTWO			
1.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	pozytywna z nieprawidłowościami	Niezrealizowanie delegacji ustawowej do wydania rozporządzenia w sprawie strzelnic ćwiczebnych, pomimo formułowanych w tej sprawie wniosków NIK, niepełne wykonywanie obowiązków organu prowadzącego szkoły Państwowej Straży Pożarnej.
POLICJA			
2.	Komenda Główna Policji	pozytywna z uchybieniami	Niepełne wykorzystanie bazy kwaterunkowej szkół Policji, niezaspokajanie potrzeb w zakresie doskonalenia zawodowego, niekierowanie policjantów na szkolenia, na które zostali uprzednio zgłoszeni.
3.	Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie	pozytywna z nieprawidłowościami	Nienależyty stan techniczny części obiektów budowlanych, niewykonywanie lub przekraczanie pensum dydaktycznego przez nauczycieli akademickich, niedokonywanie okresowych ocen nauczycieli akademickich, nieprzestrzeganie procedur związanych z udzielaniem zamówień publicznych.
4.	Centrum Szkolenia Policji w Legionowie	pozytywna z uchybieniami	Nieprzestrzeganie procedur związanych z udzielaniem zamówień publicznych. Niepełny stopień wykorzystania posiadanej bazy naukowo-dydaktycznej oraz bazy noclegowej.
5.	Szkoła Policji w Słupsku	pozytywna	-----
6.	Szkoła Policji w Katowicach	pozytywna	-----
7.	Szkoła Policji w Pile	pozytywna z uchybieniami	Systematyczne ograniczanie liczby słuchaczy szkoleń specjalistycznych, nieefektywne wykorzystanie potencjału kadry dydaktycznej.
STRAŻ GRANICZNA			
8.	Komenda Główna Straży Granicznej	pozytywna	-----
9.	Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie	pozytywna	-----
10.	Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie	pozytywna	-----
11.	Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu	pozytywna z nieprawidłowościami	Niepełne wykorzystanie bazy naukowo-dydaktycznej i noclegowej, nieterminowe przeprowadzanie przeglądów okresowych obiektów budowlanych i nierealizowanie zaleceń z nich wynikających.
STRAŻ POŻARNA			
12.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	pozytywna z uchybieniami	Brak realizacji zaplanowanych zadań w zakresie opracowania standardów wyposażenia ośrodków szkolenia w komendach wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej oraz planu rozwoju szkół i ośrodków szkolenia na lata 2010-2012 i 2012-2017, realizowanie w minimalnym stopniu szkoleń uzupełniających i kształcenia techników pożarnictwa, obowiązujące w szkołach i ośrodkach szkolenia standardy wyposażenia jednostek ratowniczo-gaśniczych nie obejmowały sprzętu niezbędnego do realizacji programów nauczania.

Lp.	Nazwa jednostki	Ocena ogólna	Ważniejsze nieprawidłowości
13.	Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie	pozytywna z nieprawidłowościami	Nieprzestrzeganie procedur związanych z udzielaniem zamówień publicznych (na kwotę 17.953,7 tys. zł), niedokonywanie rocznych przeglądów okresowych stanu technicznego obiektów budowlanych, nieregulowanie stanu prawnego części użytkowanych nieruchomości (sprawozdawcze skutki w kwocie 2.685,6 tys. zł), nienależyty stan techniczny części obiektów budowlanych, brak dbałości o rozwój kadry naukowo-dydaktycznej, naruszanie proporcji studentów stacjonarnych do niestacjonarnych, nieefektywne wykorzystanie sal wykładowych (dodatkowe wydatki w kwocie 461,0tys. zł).
14.	Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie	pozytywna z nieprawidłowościami	Zapisy Statutu w sprawie zasad i kryteriów rekrutacji do Szkoły niezgodne z wymogami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół publicznych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. Nr 26, poz. 232 ze zm.), nieprawidłowa praktyka warunkowego przyjmowania do dalszego postępowania kwalifikacyjnego podań, do których nie dołączono w wymaganym terminie obowiązkowych dokumentów, brak w procesie rekrutacji na dzieńne studium aspirantów wstępnej decyzji Komendanta Szkoły o przyjęciu do służby kandydackiej oraz decyzji o przyjęciu strażaka w służbie kandydackiej w poczet słuchaczy szkół PSP, przekroczenie limitu przyjęć ze względu na ujawniony błąd na szczeblu Komendy Głównej w kluczu odpowiedzi w postępowaniu rekrutacyjnym na rok szkolny 2011/2012 (dodatkowe wydatki w kwocie 235 tys. zł), niezrealizowanie planów i programów nauczania w zakresie wymaganego minimum, niepodejmowanie działań w celu uzyskania zwrotu kosztów wyżywienia i umundurowania otrzymanych w czasie nauki od słuchaczy którzy zrezygnowali z nauki, baza dydaktyczno-szkoleniowa nie w pełni odpowiadała wymogom programu kształcenia w zawodach, ponad 40% kadry dydaktycznej zajmowało stanowiska, dla których nie spełniało wymagań kwalifikacyjnych, nieujęcie wartości gruntów w ewidencji księgowo, a tym samym w bilansie, brak kontroli okresowej co 5 lat oraz w części co rok, stanu technicznego i przydatności do użytkowania obiektów budowlanych, nieuwzględnienie w pracach remontowych i modernizacyjnych potrzeb osób niepełnosprawnych, brak zasad (procedur) w zakresie najmu i dzierżawy nieruchomości, przypadkowy o doraźny charakter planowania i wyboru tematów do kontroli.
15.	Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	pozytywna z nieprawidłowościami	Błędy na szczeblu Komendy Głównej w kluczu odpowiedzi na pytania egzaminacyjne przy przyjęciach do szkoły (zwiększenie wydatków o 260 tys. zł), wyposażenie pracowni nie w pełni zgodne w wymaganiami programowymi w zawodzie „technik pożarnictwa”, realizacja robót remontowych bez zgłoszenia do organu nadzoru budowlanego (na kwotę 176,1 tys. zł), niespełnienie wymogów w zakresie ochrony przeciwpożarowej obiektu, nieprzeprowadzenie rocznych kontroli okresowych budynków, nieprawidłowe prowadzenie ksiąg obiektów budowlanych.
16.	Centralna Szkoła Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie	pozytywna z nieprawidłowościami	Błędy na szczeblu Komendy Głównej w kluczu odpowiedzi na pytania egzaminacyjne przy przyjęciach do szkoły w roku szkolnym 2011/2012 (zwiększenie wydatków o 417,5 tys. zł), nie wykazanie w księgach rachunkowych wartości gruntów, brak wymaganych wpisów w ksiągkach obiektów budowlanych, nie wydzielono odrębnej komórki organizacyjnej dla realizacji kontroli wewnętrznej.

Lp.	Nazwa jednostki	Ocena ogólna	Ważniejsze nieprawidłowości
17.	Szkoła Podoficerska Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy	Pozytywna z nieprawidłowościami	Nieprzeprowadzanie przeglądów okresowych obiektów budowlanych, nie wykazanie w bilansie Szkoły wartości gruntów, nieprzestrzeganie wymogów w zakresie ochrony przeciwpożarowej obiektów budowlanych.
18.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu – Ośrodek Szkolenia	pozytywna	-----
19.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach – Wydział Szkolenia i Sportu	pozytywna z nieprawidłowościami	Brak nadzoru nad realizacją wytycznych w sprawie prowadzenia szkolenia i doskonalenia zawodowego.
20.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie – Ośrodek Szkolenia	pozytywna z nieprawidłowościami	Niezgodności i rozbieżności w regulacjach wewnętrznych w zakresie obejmującym organizację funkcjonowania Komendy Wojewódzkiej i Ośrodka Szkolenia, przypadki niepełnej realizacji liczby godzin zajęć z wychowania fizycznego, braki w zakresie niezbędnego sprzętu pożarniczego i ratowniczego, nie w pełni zabezpieczone potrzeby uczestników kursów i szkoleń w zakresie dostępności do zasobów bibliotecznych, nie ujęcie wartości nieruchomości gruntowych w bilansie, przeglądy okresowe 5 letnie nie były zrealizowane w pełnym zakresie, nienależyty stan techniczny obiektów budowlanych.
21.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku – Ośrodek Szkolenia w Słupsku	pozytywna z nieprawidłowościami	Nienależyty stan techniczny obiektów budowlanych (NIK poinformowała kierownika jednostki kontrolowanej o stwierdzeniu bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia ludzkiego), realizacja przeglądów przewodów kominowych przez osoby nieuprawnione.
22.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu – Ośrodek Szkolenia	pozytywna z nieprawidłowościami	Stan etatowy obsady Ośrodka Szkolenia niezgodny z regulaminem organizacyjnym, niezrealizowanie planowanych szkoleń doskonalących, brak własnej bazy dydaktyczno-szkoleniowej, kalkulacje kosztów szkolenia nie uwzględniały niektórych składowych wpływających a ich wysokość.

Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność

Lp.	Jednostka	Stanowisko, Funkcja	Imię i nazwisko	Okres zajmowania stanowiska	
				Od	Do
MINISTERSTWO					
1.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Minister Spraw Wewnętrznych	Grzegorz Schetyna	16.11.2007 r.	13.10.2009 r.
			Jerzy Miller	14.10.2009 r.	17.11.2011 r.
			Jacek Cichocki	18.11.2011 r.	zakończenia czynności kontrolnych
POLICJA					
2.	Komenda Główna Policji w Warszawie	Komendant Główny Policji	generał inspektor Andrzej Matejuk	6.03.2008 r.	9.01.2012 r.
			nadinspektor Marek Działoszyński	10.01.2012 r.	zakończenia czynności kontrolnych
3.	Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie	Komendant Rektor Wyższej Policji w Szczytnie	insp. Arkadiusz Letkiewicz	1.08.2008 r.	18.01.2012 r.
			insp. Piotr Bogdalski (jako pełniący obowiązki)	19.01.2012 r.	21.03.2012 r.
			insp. Piotr Bogdalski	22.03.2012 r.	zakończenia czynności kontrolnych
4.	Centrum Szkolenia Policji w Legionowie	Komendant Centrum Szkolenia Policji w Legionowie	insp. Arkadiusz Brzozowski	8.05.2008 r.	3.11.2010 r.
			insp. Roman Stawicki	4.11.2010 r.	zakończenia czynności kontrolnych
5.	Szkoła Policji w Słupsku	Komendant Szkoły Policji w Słupsku	insp. Jacenty Bąkiewicz insp. Jacek Gil	8.05.2008 r. 10.03.2012 r.	9.03.2012 r. zakończenia czynności kontrolnych
6.	Szkoła Policji w Katowicach	Komendant Szkoły Policji w Katowicach	mł. insp. Roman Stawicki	8.05.2008 r.	28.02.2010 r.
			mł. insp. Jarosław Kaleta	1.03.2010 r.	zakończenia czynności kontrolnych
7.	Szkoła Policji w Pile	Komendant Szkoły Policji w Pile	insp. Jerzy Powiecki	22.08.2008 r.	zakończenia czynności kontrolnych

Lp.	Jednostka	Stanowisko, Funkcja	Imię i nazwisko	Okres zajmowania stanowiska	
				Od	Do
STRAŻ GRANICZNA					
8.	Komenda Główna Straży Granicznej w Warszawie	Komendant Główny Straży Granicznej	gen. bryg. SG Leszek Elas	17.01.2008 r.	10.04.2012 r.
			gen. bryg. SG Dominik Tracz	11.04.2012 r.	zakończenia czynności kontrolnych
9.	Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie	Komendant Centrum Szkolenia Straży Granicznej w Kętrzynie	ppłk SG Henryk Raczkowski	8.05.2007 r.	1.03.2010
			płk SG Andrzej Rytwiński	2.03.2010 r.	zakończenia czynności kontrolnych
10.	Centralny Ośrodek Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie	Komendant Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej w Koszalinie	płk SG Przemysław Schielke	19.09.2003 r.	zakończenia czynności kontrolnych
11.	Ośrodek Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu	Komendant Ośrodka Szkoleń Specjalistycznych Straży Granicznej w Lubaniu	ppłk SG Halina Panczenko	2.10.2009 r.	25.02.2010 r.
			płk SG Artur Wąsowski	26.02.2010 r.	zakończenia czynności kontrolnych
STRAŻ POŻARNA					
12.	Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej	Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej	generał brygadier Wiesław Leśniakiewicz	3.01.2008 r.	zakończenia czynności kontrolnych
13.	Szkoła Główna Służby Pożarniczej w Warszawie	Rektor Komendant Szkoły Głównej Służby Pożarniczej w Warszawie	starszy brygadier Zoja Bednarek	16.02.2006 r.	30.09.2009 r.
			nadbrygadier Ryszard Dąbrowa	1.10.2009 r.	zakończenia czynności kontrolnych
14.	Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie	Komendant Szkoły Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie	starszy brygadier Bogusław Kogut	11.07.2008 r.	zakończenia czynności kontrolnych
15.	Szkoła Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	Komendant Szkoły Aspirantów Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu	starszy brygadier Grzegorz Stankiewicz	17.08.2006 r.	zakończenia czynności kontrolnych
16.	Centralna Szkoła Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie	Komendant Centralnej Szkoły Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie	starszy brygadier Lesław Dereń	13.07.2006 r.	15.07.2009
			starszy kapitan Marek Chmiel	16.07.2009 r.	zakończenia czynności kontrolnych

Lp.	Jednostka	Stanowisko, Funkcja	Imię i nazwisko	Okres zajmowania stanowiska	
				Od	Do
17.	Szkoła Podoficerska Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy	Komendant Szkoły Podoficerskiej Państwowej Straży Pożarnej w Bydgoszczy	starszy brygadier Marek Miś	1.07.1992 r.	zakończenia czynności kontrolnych
18.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Toruniu – Ośrodek Szkoleniowy	Kujawsko-Pomorski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej	starszy brygadier Tomasz Leszczyński	23.02.2006 r.	zakończenia czynności kontrolnych
19.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Gdańsku – Ośrodek Szkolenia w Słupsku	Pomorski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej	starszy brygadier Andrzej Rószkowski	27.03.2006 r.	zakończenia czynności kontrolnych
20.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Katowicach – Wydział Szkolenia i Sportu	Śląski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej	nadbrygadier Marek Rączka	23.01.2008 r.	zakończenia czynności kontrolnych
21.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Krakowie – Ośrodek Szkolenia	Małopolski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej	nadbrygadier Andrzej Mróz	24.09.2007 r.	zakończenia czynności kontrolnych
22.	Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Poznaniu – Ośrodek Szkoleniowy	Wielkopolski Komendant Wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej	nadbrygadier Wojciech Mendelak	2.04.2008 r.	zakończenia czynności kontrolnych

Zestawienie finansowych rezultatów kontroli

Na sprawozdawcze skutki nieprawidłowości składały się:

7.968,7 tys. zł	<ul style="list-style-type: none"> – nie wykazane w ewidencji finansowo-księgowej wartości gruntów oddanych w trwałe zarząd Centralnej Szkole PSP w Częstochowie (wartości uzyskane w wyniku realizacji wniosków pokontrolnych) – kwota 4.467,2 tys. zł, – niewykazane w ewidencji finansowo-księgowej wartości gruntów wykorzystywane w działalności Ośrodka Szkolenia KW w Krakowie (wartości uzyskane w wyniku realizacji wniosków pokontrolnych) – kwota 815,9 tys. zł, – wielkość zaniżenia aktywów w sprawozdaniach finansowych o wartość nieruchomości nieujętej w księgach rachunkowych Szkoły Wyższej Pożarniczej w Warszawie – kwota 2.685,6 tys. zł.
------------------------	--

Na ujawnione kwoty wydatkowane z naruszeniem prawa składały się:

1.915,1 tys. zł	<ul style="list-style-type: none"> – realizacja robót remontowych przez Szkołę Aspirantów PSP w Poznaniu bez stosownego zgłoszenia do Powiatowego Inspektora nadzoru Budowlanego dla Miasta Poznania – kwota 176,1 tys. zł, co stanowiło naruszenie art. 30 ust. 5 pkt. 1 i 2 ustawy Prawo budowlane, – realizacja umowy na roboty remontowo-budowlane podpisanej z naruszeniem przepisów art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo zamówień publicznych przez Szkołę Główną Służby Pożarniczej w Warszawie – kwota 354,2 tys. zł oraz kwota 1.266,0 tys. zł wydatkowana w związku z brakiem zastosowania art. 101 ustawy Pzp przy wyborze wykonawcy umowy szczegółowej do umowy ramowej, – realizacja umowy na roboty remontowo-budowlane podpisana z naruszeniem przepisów art. 67 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo zamówień publicznych przez Wyższą Szkołę Policji w Szczytnie – kwota 118,8 tys. zł.
------------------------	---

Na ujawnione kwoty wydatkowane z naruszeniem zasad należytego zarządzania finansami składały się:

1.444,1 tys. zł	<ul style="list-style-type: none"> – kwota wydatkowana przez Szkołę Policji w Pile na przejęcie i utrzymanie nieruchomości gruntowej wraz z budynkami, która nie została zagospodarowana – kwota 70,6 tys. zł, – przeznaczenie środków budżetu państwa na dodatkowe dofinansowanie Szkoły Aspirantów PSP w Poznaniu. W wyniku nieprawidłowości przy naborze w 2011 r. (istotne błędy w kluczu odpowiedzi na pytania egzaminacyjne) Szkoła zmuszona była do zwiększenia limitu przyjęć (z 90 do 106 osób) oraz planu wydatków o 260 tys. zł, – przeznaczenie środków budżetu państwa na dodatkowe dofinansowanie Centralnej Szkoły PSP w Częstochowie. W wyniku nieprawidłowości przy naborze w 2011 r. (istotne błędy w kluczu odpowiedzi na pytania egzaminacyjne) Szkoła zmuszona była do zwiększenia limitu przyjęć o 23 osoby oraz wydatków 417,5 tys. zł, – przeznaczenie środków budżetu państwa na dodatkowe dofinansowanie Szkoły Aspirantów PSP w Krakowie. W wyniku nieprawidłowości przy naborze w 2011 r. (istotne błędy w kluczu odpowiedzi na pytania egzaminacyjne) Szkoła zmuszona była do zwiększenia limitu przyjęć o 20 osób oraz wydatków 235 tys. zł, – koszty poniesione na utrzymanie nieefektywnie wykorzystywanych sal wykładowych przez Szkołę Główną Służby Pożarniczej w Warszawie – kwota 461,0 tys. zł.
------------------------	--

Na **potencjalne finansowe lub sprawozdawcze skutki nieprawidłowości** składały się:

17.333,5 tys. zł	– zawyżona wartość zamówienia publicznego, mogąca skutkować niegospodarnym wydatkowaniem środków w wyniku realizacji zamówienia publicznego przez Szkołę Główną Służby Pożarniczej w Warszawie – kwota 17.333,5 tys. zł.
-------------------------	--

Wykaz organów, którym przekazano informację o wynikach kontroli

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu
3. Marszałek Senatu
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Rzecznik Praw Obywatelskich
7. Minister Finansów
8. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
9. Minister Edukacji Narodowej
10. Minister Spraw Wewnętrznych
11. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
12. Sejmowa Komisja Administracji i Spraw Wewnętrznych
13. Sejmowa Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży
14. Senacka Komisja Nauki, Edukacji i Sportu
15. Sejmowa Komisja Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej
16. Senacka Komisja Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej
17. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
18. Szef Biura Bezpieczeństwa Narodowego
19. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego
20. Komendant Główny Policji
21. Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej
22. Komendant Główny Straży Granicznej